

โครงสร้างของนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ ของกรมการฝ่ายสังคม (คาริตัสไทยแลนด์) ค.ศ. 2026-2030

“ก้าวเดินไปด้วยกัน เพื่อรับใช้ผู้ยากไร้ รับใช้ด้วยความรักและความหวัง
ความยุติธรรม และการดูแลบ้านส่วนรวม ร่วมกันเป็นประจักษ์พยานแห่งความรักเมตตา”

(ร่าง) สานสืบจากพระสังฆราช ประธานคาริตัสไทยแลนด์

บทสรุปภาพรวมของแผนยุทธศาสตร์ของกรมการฝ่ายสังคม (คาริตัสไทยแลนด์)

ส่วนที่ 1 สถานการณ์ด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ

ตระหนักถึงความท้าทายที่พระศาสนจักรเผชิญหน้าในสังคมไทย

ส่วนที่ 2 การไตร่ตรองแยกแยะ

พระเจ้าทรงตรัสอะไรกับพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย

ส่วนที่ 3 แนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และแผนยุทธศาสตร์กรมการฝ่ายสังคม (คาริตัสไทยแลนด์)

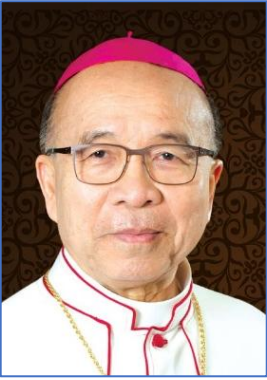
สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย

ส่วนที่ 4 เครื่องมือวัดผล และประเมินผล เพื่อความโปร่งใส ความรับผิดชอบและการประเมินผลอย่างมีส่วนร่วม

ส่วนที่ 5 ภาคผนวก

- งานวิจัย 50 ปีของคาริตัสไทยแลนด์
- (ร่าง) ความเป็นมาของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฝ่ายสังคม ค.ศ. 2026-2030
- (ร่าง) บทส่งท้าย
- (ร่าง) คำกล่าวขอบคุณ

(ร่าง) สารัตถ์จากพระสังฆราช ประธานคาร์ดิทไทยแลนด์

พี่น้องที่รักในพระคริสตเจ้า

ในนามของกรรมาธิการฝ่ายสังคม (คาร์ดิทไทยแลนด์) ของสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ข้าพเจ้ามีความยินดีในการนำเสนอแผนยุทธศาสตร์กรรมาธิการฝ่ายสังคม ค.ศ. 2026-2030 ซึ่งเกิดจากการไตร่ตรองร่วมกันอย่างรอบคอบ พร้อมด้วยความตั้งใจที่จะ “ออกไปพบผู้อื่น” ตามที่องค์สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสทรงเชิญชวนเราเสมอ แผนฉบับนี้ไม่ใช่เพียงคู่มือการทำงาน แต่เป็นเส้นทางที่เราจะร่วมกันเป็นประจักษ์พยานแห่งความรัก ความเมตตา และความยุติธรรมของพระคริสตเจ้าในสังคมไทย

บริบทสังคมในปัจจุบันท้าทายอย่างลึกซึ้ง ทั้งปัญหาความเหลื่อมล้ำ การย้ายถิ่นฐาน ภัยพิบัติที่รุนแรงขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนความเปราะบางในระดับบุคคลและชุมชน แผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสอดคล้องกับคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ที่ทรงเรียกร้องให้เราดูแล “บ้านส่วนรวมของเรา” ผ่านพระสมณสาส์น “ขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า” (*Laudato Si'*) และการสร้าง “วัฒนธรรมแห่งการพบปะ” อาศัยพระสมณสาส์น “เราทุกคนเป็นพี่น้องกัน” (*Fratelli Tutti*)

ด้วยจิตตารมณ์แห่งการก้าวเดินไปด้วยกัน หรือ Synodality พื่อขอเชิญชวนพระสงฆ์ นักบวช ฆราวาส ทีมงานคาร์ดิททุกระดับ รวมถึงองค์กรภาคีภายนอก ให้ร่วมมือกันฟัง แบ่งปัน และออกแรงร่วมกันเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน แผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้มุ่งเน้นการเสริมพลังชุมชน การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ความมั่นคงด้านสวัสดิการ การดูแลผู้สูงอายุ การปกป้องเด็ก และผู้เปราะบาง รวมถึงการดูแลสิ่งแวดล้อม ทั้งหมดเพื่อให้ทุกคนสามารถดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี

ขอให้การดำเนินตามแผนยุทธศาสตร์นี้เป็นการตอบสนองเสียงเรียกร้องของพระวรสาร ดำเนินงานด้วยความรับผิดชอบ โปร่งใส และด้วยใจรักที่มุ่งสู่คนยากจนเป็นพิเศษ พื่อขอขอบคุณทุกท่านที่ร่วมแรงร่วมใจในการจัดทำแผนฉบับนี้ ขอพระเจ้าและพระแม่มาเรียโปรดทรงอำนวยการให้พันธกิจของเรานำความหวัง ความยุติธรรม และความรักไปสู่พี่น้องที่ต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด

ขอพระเจ้าทรงนำเราให้ก้าวเดินด้วยความกล้าหาญและความเมตตาเสมอ

พระสังฆราช ยอแซฟ วุฒิเลิศ แห่งล้อม

ประธานคาร์ดิทไทยแลนด์

บทสรุปภาพรวมของแผนยุทธศาสตร์ของกรมการฝ่ายสังคม (คาริตัสไทยแลนด์)

แผนยุทธศาสตร์ของกรมการฝ่ายสังคม (คาริตัสไทยแลนด์) ค.ศ. 2026–2030 ได้รับการจัดทำขึ้นในช่วงที่ประเทศไทยกำลังเผชิญความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างลึกซึ้ง ส่งผลต่อชีวิตของกลุ่มเปราะบางทั่วประเทศ คาริตัสไทยแลนด์และสังฆมณฑลต่าง ๆ จึงตระหนักถึงความจำเป็นในการทบทวนบทบาทและแนวทางการทำงาน เพื่อให้สอดคล้องกับความท้าทายในบริบทปัจจุบัน และสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้ยากลำบากอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมมากขึ้น

การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์นี้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของการประเมินมาตรฐานการจัดการองค์กร CIMS ของสมาพันธ์คาริตัสสากล ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงระบบงาน เช่น การคุ้มครองผู้ถูกล่วงละเมิด (Safeguarding), การสรรหาที่ปลอดภัย, การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล, การบริหารความเสี่ยง, และการยกระดับมาตรฐานการจัดการองค์กรให้เป็นหนึ่งเดียวกันทั้งเครือข่าย นอกจากนี้ กระบวนการจัดทำแผนยังเปิดโอกาสให้ผู้อำนวยความสะดวกต่าง ๆ สังฆมณฑล ภาศิ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งสำนักนโยบายของสภาพระสังฆราชฯ ร่วมกันไตร่ตรอง วิเคราะห์บริบท และกำหนดทิศทางตามจิตตารมณ์ในการ “ก้าวเดินไปด้วยกัน”

ส่วนที่ 1 บริบทและความท้าทายหลัก

พระศาสนจักรในประเทศไทยกำลังเผชิญความท้าทายสำคัญ ทั้งความยากจนเชิงโครงสร้าง ความเหลื่อมล้ำที่เพิ่มขึ้น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ความเปลี่ยนแปลงด้านแรงงาน การย้ายถิ่น และประชากรสูงวัย รวมถึงความท้าทายทางสังคม-วัฒนธรรม เช่น ความโดดเดี่ยว การด้อยโอกาสของกลุ่มชายขอบ และความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชน แผนฉบับนี้จึงเริ่มต้นจากการไตร่ตรองว่า “พระเจ้าตรัสอะไรกับพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยในเวลานี้” เพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางการรับใช้ที่ตอบโจทย์อย่างแท้จริง

ส่วนที่ 2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และคุณค่า

แผนยุทธศาสตร์ 2026–2030 ของคาริตัสไทยแลนด์กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “โลกที่เต็มไปด้วยความรัก ความยุติธรรมและสันติ เป็นพื้นที่ปลอดภัย โดยคำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นประจักษ์พยานแห่งความรักเมตตาและความเป็นหนึ่งเดียวกันของพระศาสนจักรในประเทศไทย”

พันธกิจเน้น “ส่งเสริมการพัฒนามนุษย์แบบองค์รวม การฟื้นฟูความรัก ความยุติธรรมและสันติ การดูแลรักษาสิ่งสร้าง และการปกป้องกลุ่มเปราะบาง โดยร่วมมือกับเครือข่ายทั้งในและนอกพระศาสนจักร”

คุณค่าหลักประกอบด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การช่วยเหลือเกื้อกูล ความยุติธรรม และความรับผิดชอบ และการให้ความสำคัญกับคนยากจนเป็นพิเศษ

ส่วนที่ 3 กรอบยุทธศาสตร์และทิศทางหลัก

แผนฉบับนี้สังเคราะห์ข้อมูลจาก Focus Group งานวิจัย 50 ปีคาริตัสไทยแลนด์ และกรอบยุทธศาสตร์ของสมาพันธ์คาริตัสสากล 2024–2030 เพื่อนำไปสู่ “กรอบยุทธศาสตร์” ของฝ่ายสังคมไทยที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน

หัวใจของแผนย้าถึง 3 แนวคิดหลัก ได้แก่

1. อัตลักษณ์งานกิจกรรมต่า “สงเคราะห์และพัฒนา” เป็นหัวใจของพันธกิจพระศาสนจักร
2. การเป็นผู้หล่อเลี้ยงกระบวนการพัฒนา (Animator & Facilitator) ด้วยแนวคิดองค์รวม ทั้งด้านชีวิต จิตใจ สังคม และจิตตารมณ์ความเชื่อ
3. การสร้างความร่วมมือระหว่างศาสนา ภาครัฐ และภาคประชาสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับชุมชน และระดับนโยบายโครงสร้าง

โดยมีแนวทางปฏิบัติสำคัญในระดับองค์กรและพื้นที่ ซึ่งแผนฉบับนี้มุ่งให้คาร์ิตส์ไทยแลนด์เป็นองค์กรที่เข้มแข็ง โปร่งใส และเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ โดยมีทิศทางสำคัญ เช่น

- การพัฒนาศักยภาพบุคลากรของพระศาสนจักร - แผนให้ความสำคัญกับการพัฒนาทั้งด้านทักษะทางสังคม การอภิบาล การเงิน และจิตตารมณ์คาร์ิตส์ เพื่อให้พระสงฆ์ นักบวช และฆราวาสเป็น “พระศาสนจักรที่เป็นประกาศก” และเป็นประจักษ์พยานแห่งความรักในสังคมไทย
- เสริมพลังชุมชนและการคุ้มครองกลุ่มเปราะบาง - มีแนวทางที่ชัดเจนในด้านการช่วยเหลือกลุ่มชายขอบ การปกป้องสิทธิขั้นพื้นฐาน การพัฒนาคุณภาพชีวิต การเข้าถึงบริการพื้นฐาน และการส่งเสริมให้องค์กรชุมชนเข้มแข็งและช่วยเหลือกันเองได้อย่างยั่งยืน เช่น ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย ชุมชนเข้มแข็ง และการพัฒนาศักยภาพครอบครัว
- การทำงานเพื่อการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง - คาร์ิตส์ไทยแลนด์มีบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนา นโยบาย การรณรงค์ด้านสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความเท่าเทียม รวมทั้งสร้างความตระหนักแก่ภาครัฐ ภาคศาสนา และสังคมพลเมือง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่ยั่งยืน

ส่วนที่ 4 การวัดผล ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วม

ส่วนนี้ให้ความสำคัญกับระบบวัดผลเพื่อความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการประเมินผลแบบมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของสมาพันธ์คาร์ิตส์สากล และเป็นการยกระดับการบริหารงานของคาร์ิตส์ไทยแลนด์ให้เป็นมืออาชีพมากยิ่งขึ้น

สรุปสาระสำคัญ

แผนยุทธศาสตร์ ค.ศ. 2026–2030 คือ “เส้นทางร่วมกัน” ของพระศาสนจักรไทยในการเป็นประจักษ์พยานแห่งความรักและความยุติธรรมตามหลักคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Laudato Si’ และ Fratelli Tutti โดยแผนนี้ไม่ใช่เพียงเอกสารเพื่อการบริหารจัดการองค์กร แต่คือกรอบการอภิบาลด้านสังคมที่มุ่งสู่คนยากจนเป็นพิเศษ และเป็นผลลัพธ์ของการทำงานร่วมกันของสังฆมณฑล คณะนักบวช ภาควิชาหรือชาย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทั่วประเทศ

แผนฉบับนี้เชิญชวนบุคลากรทุกระดับให้ทำงานด้วยหัวใจที่เปิดรับผู้อื่น ด้วยความรับผิดชอบต่อ โปร่งใส และมุ่งมั่นรับใช้ เพื่อให้พันธกิจสังคมของพระศาสนจักรเป็นแหล่งแห่งความหวังและการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริงสำหรับสังคมไทยในอนาคต

ส่วนที่ 1 สถานการณ์ด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ

ตระหนักถึงความท้าทายที่ประชาสังคมเผชิญหน้าในสังคมไทย

สภาพความเป็นจริงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเครื่องหมายแห่งกาลเวลาของสังคมไทย

1. **สภาพโดยทั่วไป** ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเมียนมา ลาว เขมร และมาเลเซีย มีประชากร 67 ล้านคนก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเต็มตัว จัดเป็นประเทศที่มีรายได้ในกลุ่มปานกลาง ค่อนไปทางสูง (Upper Middle Income Country) รายได้ประชาชาติที่สำคัญมาจากสามส่วน คือ ภาคอุตสาหกรรมและการส่งออก (40%) ภาคบริการขนส่งและการท่องเที่ยว (52%) และภาคการเกษตร (8%) เนื่องจากประชากรวัยทำงานที่มีอยู่ 38.5% คนไม่เพียงพอ จึงมีความจำเป็นต้องพึ่งพิงแรงงานต่างชาติดังกล่าวจากประเทศเพื่อนบ้านอีกประมาณ 3-4 ล้านคน มีนักท่องเที่ยวต่างชาติประมาณปีละ 38 ล้านคน มีปัญหาหนี้สินครัวเรือนค่อนข้างสูงร้อยละ 80 ของรายได้ประชาชาติ¹ ในด้านศาสนา ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (93.5%), ศาสนาอิสลาม (5.4%) ศาสนาคริสต์ (1.1%)

2. คนไทยมีอายุยืนยาวมากขึ้น และมีบุตรน้อยลง มีภาวะความเป็นเมืองเพิ่มขึ้น มีการย้ายถิ่นสูง เกิดภาวะความเหลื่อมล้ำและหลากหลายทางวัฒนธรรมจากภาวะไร้พรมแดน การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของสังคมไทย มีภัยคุกคามต่อความมั่นคงของมนุษย์ที่มีความหลากหลายมากขึ้น นอกจากนี้ มีความแตกต่างระหว่างรุ่น (generation gap) เกิดจากค่านิยมของคนรุ่นใหม่ที่แตกต่างกันจากคนรุ่นเก่า ส่วนหนึ่งทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองที่ปรากฏในปัจจุบัน เหล่านี้จึงเป็นส่วนผสมที่นำไปสู่ความเปราะบางสำคัญอีกประการหนึ่งของประเทศไทย นั่นคือ ความเปราะบางทางสังคม โดยเฉพาะในมิติของความขัดแย้งและไม่สมานฉันท์ในสังคมไทย² เพราะสังคมที่มีความเหลื่อมล้ำสูง อาจจะมีการขัดแย้งเพิ่มขึ้นไปด้วย และมีความไม่ไว้วางใจกันภายในสังคมมาก

3. **การขับเคลื่อนเศรษฐกิจในประเทศไทย** เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมและทุนนิยม เพื่อให้เศรษฐกิจเติบโตตามทฤษฎีการแข่งขันเสรี ผลกระทบคือ ช่องว่างของรายได้ระหว่างคนรวยและคนจน ที่ห่างกันมากยิ่งขึ้น การผูกขาดของทุนใหญ่ ทำให้ค่าครองชีพปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีอัตราการว่างงานสูง ภาวะหนี้สินครัวเรือน การโยกย้ายถิ่นที่สูงขึ้น นอกจากนี้วิกฤตโควิด 19 สร้างบาดแผลต่อเศรษฐกิจไทย ตัวอย่างสำคัญคือ ความเปราะบางทางการเงินของครัวเรือนไทย โดยเฉพาะปัญหาหนี้ครัวเรือนที่รุนแรงขึ้นจากวิกฤตครั้งนี้³

4. **ภาคการเกษตร** เป็นภาคที่เกี่ยวข้องกับคนไทยจำนวนมากกว่า 20 ล้านคน เกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศยังมีฐานะยากจน ปัญหาหนี้สิน และขาดที่ดินทำกิน ภาคเกษตรของไทยยังมีความสามารถในการแข่งขันค่อนข้างต่ำและมีการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน⁴ และสถานการณ์เรื่องสภาวะโลกร้อนที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ ก่อให้เกิดภัยธรรมชาติรุนแรง ภัยพิบัติเกิดมากขึ้นและบ่อยขึ้น ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตร และมั่นคงทางอาหาร

5. **อิทธิพลจากวาทกรรมหลักในการพัฒนาที่เน้นความทันสมัย (Modernization) ในสังคมไทย** โดยมีโลกาภิวัตน์เป็นกลไกแพร่กระจายระบบทุนนิยมที่มีการผูกขาดโดยทุนใหญ่ การเน้นพัฒนาเศรษฐกิจ (ด้านวัตถุ) เป็นหลัก ก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคทางด้านรายได้ มีช่องว่างด้านโอกาส และคุณภาพชีวิต โลกาภิวัตน์ทำให้คนสามารถติดต่อกันได้มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม อิทธิพลของวาทกรรมหลักก็ยังยังคงมีบทบาทด้วยสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป นั่นคือ การทำ

¹ รชต ตั้งนรารักษ์กิจ พิธัญญา รมภาพ หนี้ครัวเรือน : ปัญหาที่ทุกคนต้องช่วยกันแก้ ธนาคารแห่งประเทศไทย อ้าง 16 พฤษภาคม 2565

² ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจกับความเปราะบางทางสังคม. <https://www.pier.or.th/abridged/2021/16/>

³ ดู ผลเป็นที่วิกฤตโควิด 19 ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย. <https://www.pier.or.th/abridged/2021/16/>

⁴ ปฏิรูปเกษตรในไทย.ดร ทวีศักดิ์ ธนเดโชพล1 ดร วิภาพ ทิมสุวรรณ2 นายอุทัยวุฒิ ช นานุกแก้ว, หน้า 1

ให้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เป็นรากเหง้ากลายเป็นสินค้า เป็นสิ่งที่ขายได้ ด้วยความร่วมมือกับสื่อสมัยใหม่ไม่ว่าจะเป็น โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต และแอปพลิเคชัน (Application) ต่าง ๆ ในโทรศัพท์เคลื่อนที่ และนำเสนอผ่านกลไกทางการตลาด⁵

6. **มิติด้านพหุวัฒนธรรม** สังคมไทยแม้จะมีพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่คนส่วนใหญ่นับถือ คริสตศาสนาและศาสนาอื่น ๆ มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับพุทธศาสนา แต่ก็มีมิติความหลากหลายทางด้านชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละท้องถิ่น และวิถีปฏิบัติที่ยึดติดกับความเชื่อและศาสนาดั้งเดิมอยู่มาก ทำให้สังคมไทยมีความหลากหลาย มีลักษณะของความเป็น “พหุวัฒนธรรม” สูง และคำว่า “พหุวัฒนธรรม” ในภาษาไทยนั้น อาจมีความหมายถึงคำภาษาอังกฤษสองคำที่แตกต่างแต่ก็เกี่ยวข้อง กัน คือ ‘cultural diversity (ความหลากหลายทางวัฒนธรรม)’ และ ‘multiculturalism (พหุวัฒนธรรมนิยม)’⁶ ซึ่งสะท้อนออกมาในมิติด้านคุณค่าทางศาสนายังนับว่ามีอิทธิพลในสังคมไทยอยู่มาก อย่างไรก็ตาม ภาวะไร้พรมแดน ทำให้เกิดปรากฏการณ์แรงงานอพยพ จากประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ ชาวเวียดนาม เมียนมา ลาว กัมพูชา ฟิลิปปินส์ และอื่น ๆ เข้ามามากขึ้น มีขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายกันมากขึ้น ในขณะที่เดียวกัน ก็มีการล่องละเมียดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชนกันมากขึ้นด้วย

7. **ความขัดแย้งกันในสังคมไทย** เกิดจากปัจจัยทางด้านเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่มีความยืดโยงกันอย่างไม่อาจแยกจากกันได้ มีการใช้อำนาจทางการเมืองและการแข่งขันอำนาจทางการเมืองเพื่อผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจและยึดประโยชน์ส่วนตัวหรือเฉพาะกลุ่ม ทำให้เกิดการพัฒนาที่ไม่เป็นธรรม และไม่เท่าเทียม การเข้าถึงทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมกัน ที่เกิดจากการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เป็นธรรม ผลที่ตามมาคือ การไม่เชื่อมั่นในกระบวนการประชาธิปไตยและกระบวนการยุติธรรม และสื่อมวลชนเป็นสิ่งที่เร่งกระบวนการขัดแย้งให้ทวีความรุนแรงมากขึ้น⁷

8. **ข้อท้าทายใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย** ที่ถือได้ว่าเป็น “เครื่องหมายแห่งกาลเวลา” ที่เกิดขึ้นในห้วงเวลาที่พระศาสนาจักรต้องก้าวเดินไปในศตวรรษที่ 3 อาทิ สถาบันครอบครัว และระบบเครือญาติในสังคมไทย ที่อ่อนแอลง สภาพของเด็กและเยาวชนในสังคมปัจจุบัน ที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ สังคมผู้สูงวัยและช่องว่างระหว่างวัย ตลอดจนการบิดเบือนความคิดเรื่องความรักชาติให้กลายเป็นลัทธิชาตินิยม ซึ่งอาจนำไปสู่การสร้างความเกลียดชังระหว่างชนชาติ

9. อย่างไรก็ตาม สังคมไทยยังคง**คุณค่าของดี ๆ** ที่ทำให้เป็นสังคมที่สงบสุข อยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลาย อาทิ เช่น สังคมไทยยังให้ความสำคัญกับผู้สูงวัย มีศาสนา มีหลักคำสอนเป็นหลักยึดเหนี่ยวและแนวทางปฏิบัติ ยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของสังคมและวัฒนธรรม และพยายามถ่ายทอดสู่ลูกหลานเสมอโดยเฉพาะช่วงเวลาที่มิจิจกรรมต่าง ๆ สังคมไทยยังเห็นปรากฏการณ์ของการแบ่งปันและช่วยเหลือกันจาก เห็นได้จากในช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีความเอื้ออาทรช่วยเหลือผู้เดือดร้อน ถือเป็นการแบ่งปันช่วยเหลือกันตามคุณค่าของพระอาณาจักร มีความเป็นพหุวัฒนธรรม และความหลากหลายทางด้านศาสนา

ความท้าทายของชีวิตชุมชนในสังคมไทย

10. **ปัญหาทางเศรษฐกิจของชุมชนเป็นปัญหารากเหง้า** ที่ส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังปัญหาอื่นๆ ในชุมชน ปัญหาในชุมชนเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยว แต่ เชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกัน เป็นวงจรที่แก้ไขได้ยาก ไม่อาจแก้ไขปัญหาได้แบบแยกส่วน เช่น ปัญหาเศรษฐกิจนำไปสู่หนี้สิน ซึ่งนำไปสู่การอพยพ ครอบครัวแตกแยก และการศึกษาที่ขาด

⁵ รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข “โลกาภิวัตน์ท้องถิ่นนิยม กับการโยกย้าย Globalization, Localism and Nostalgia” วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 หน้า 11

⁶ ศิริจิต สุนันตะ “สถานการณ์โต้แย้งเรื่องพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย” วารสารภาษาและวัฒนธรรม ปีที่ 32 ฉบับที่ 1/2556 หน้า 18

⁷ ความขัดแย้งและการจัดการความขัดแย้ง : บริบทในสังคมไทย Conflict and Conflict Management Concepts : Contexts in Thai Society. ปณณพงศ์ วงศ์ณาศรี (Punnapong Wongnarsi).วารสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ, หน้า 78-81

โอกาส และกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ซึ่งต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ได้แก่ **เด็กและเยาวชน** ที่เสี่ยงต่อการหลุดจากระบบการศึกษาและปัญหาทางสังคมอื่นๆ **บรรดาผู้สูงอายุ** ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นในสัดส่วนประชากร สวนทางกับจำนวนวัยแรงงานที่ลดลง ผู้สูงอายุกลุ่มเปราะบางมักถูกทอดทิ้ง ขาดการดูแลเอาใจใส่ **แรงงานข้ามชาติ** เผชิญกับปัญหาการถูกเลือกปฏิบัติและการเข้าไม่ถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน การเข้าไม่ถึงสิทธิขั้นพื้นฐานถือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ปัญหาการไม่มีบัตรประชาชนหรือสัญชาติทำให้บุคคลจำนวนมากไม่สามารถเข้าถึงสิทธิการรักษาพยาบาล การเดินทาง หรือการศึกษาได้ นอกจากนี้ ปัญหาการถือครองที่ดินที่ไม่มั่นคงก็เป็นอีกประเด็นที่สร้างความกังวลอย่างมาก โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรรายย่อยและชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ป่าหรือที่ราชพัสดุ ซึ่งเสี่ยงต่อการถูกขับไล่หรือถูกนายทุนรุกคืบก่อนนั้น **ปัญหาเศรษฐกิจยังส่งผลกระทบต่อปัญหาด้านสุขภาพ** เพราะชุมชนเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้ยาก นอกจากนี้ยังมีปัญหาสุขภาพจิต เช่น ความเครียดและความเหงาในผู้สูงอายุ และปัญหาสุขภาพทางกาย จากผลกระทบของการใช้สารเคมีทางการเกษตร

11. **เกษตรกรรายย่อย** ประสบปัญหาความไม่มั่นคงทางรายได้และเสี่ยงต่อการสูญเสียที่ดินทำกิน เพราะ ภาคเกษตรไทยติดอยู่กับ 7 ปัญหาเชิงโครงสร้างที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข ได้แก่ 1) แรงงานอยู่ในภาคเกษตรจำนวนมาก มีผลิตภาพต่ำและกำลังประสบปัญหาสูงวัย 2) ไร่ย่อย 40 ของครัวเรือนยังไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน 3) 60% ของครัวเรือนยังเข้าไม่ถึงชลประทานและแหล่งน้ำ 4) ทรัพยากรการเกษตรเสื่อมโทรมลง และรูปแบบการทำเกษตรก่อมลภาวะสูงทั้งในดิน น้ำ อากาศ และก่อให้เกิดสภาวะเรือนกระจก Greenhouse Gas 5) เกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่ยังไม่ได้ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มผลิตภาพ สร้างมูลค่า และลดปัญหาสิ่งแวดล้อม 6) ครัวเรือนเกษตรส่วนใหญ่กำลังติดกับดักหนี้ที่เกินศักยภาพที่จะชำระ และ 7) ตลาดปัจจัยการผลิตและผลผลิตบางชนิดถูกครอบงำโดยผู้มีอำนาจเหนือตลาด ในขณะที่เดียวกัน ภาคเกษตรไทยก็กำลังเผชิญกับความท้าทายรอบด้าน ทั้งจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอุปสงค์สินค้าเกษตรทั่วโลกที่ให้ความสำคัญกับอาหารปลอดภัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (Attavanich et al., 2019)⁸

แรงงานอพยพ วงจรความเปราะบางของครอบครัวและชุมชน

12. **การอพยพย้ายถิ่นเพื่อไปทำงาน** เป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบในวงกว้าง โดยมีรากฐานมาจากความยากจนและปัญหาเศรษฐกิจในท้องถิ่น เมื่อคนในชุมชนมีโอกาสในการสร้างรายได้ที่จำกัด หรือได้รับค่าจ้างที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ จึงจำเป็นต้องย้ายถิ่นฐานไปทำงานในพื้นที่อื่น เช่น ในเมืองใหญ่หรือต่างประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบที่ซับซ้อนต่อครอบครัวและสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อาทิ **ครอบครัวแตกแยก** เมื่อพ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องย้ายไปทำงานไกลบ้าน ลูกหลานจึงขาดการดูแลอย่างใกล้ชิด ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมตามมา เช่น เยาวชนหันไปติดเกม ติดยาเสพติด หรือมีพฤติกรรมเสี่ยงอื่น ๆ **ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง**ให้อยู่ลำพังต้องแบกรับภาระหนักขึ้น ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ไม่มีคนดูแลในยามเจ็บป่วย ทำให้คุณภาพชีวิตลดลง เด็กหลายคน**ขาดโอกาสทางการศึกษา** เพราะต้องออกจากระบบการศึกษาเพื่อมาช่วยงานในครอบครัว หรือต้องตามพ่อแม่ไปทำงานในต่างถิ่น ทำให้ขาดโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้วงจรความยากจนยังคงดำเนินต่อไป

⁸ 16 ความคิดเพื่อชีวิตคนไทย: สิ่งที่เป็น ปัญหาที่เห็น และประเด็นชวนคิด | PIER www.pier.or.th/abridged/2023/09/

13. **กลุ่มแรงงานข้ามชาติ** ที่เข้ามาทำงานในพื้นที่ต่าง ๆ ประสบปัญหา **การถูกเอาเปรียบ** อาทิ เรื่องเอกสาร การเข้าเมืองผิดกฎหมาย การถูกนายจ้างเอาเปรียบ การไม่ได้รับสวัสดิการที่เหมาะสม หรือถูกกดขี่ในรูปแบบต่าง ๆ เนื่องจากขาดการคุ้มครองทางกฎหมาย ซึ่งนำไปสู่ปัญหาที่สำคัญคือ **การค้ำมนุษย์และการบังคับใช้แรงงาน** ในกลุ่มเปราะบางเหล่านี้ เช่น เด็ก ผู้หญิง และกลุ่มชาติพันธุ์ มีความเสี่ยงสูงที่จะถูกล่อลวงไปค้าประเวณีหรือถูกบังคับใช้แรงงานอย่างทารุณ บางกรณี เด็กต้องถูกบังคับให้ออกจากโรงเรียนเพื่อไปทำงานตั้งแต่ยังเด็ก ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างร้ายแรง

การเข้าถึงสิทธิของชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง

14. ในหลายชุมชนของประเทศไทย กลุ่มเปราะบาง อาทิ เช่น ผู้หญิง เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์ และผู้มีความหลากหลายทางเพศยังคงเผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทาย ทั้งในแง่ของบทบาท การมีส่วนร่วม และการเข้าถึงสิทธิ

- 1) **ผู้หญิง:** แม้จะมีบทบาทสำคัญในฐานะเสาหลักของครอบครัว เช่น การดูแลบุตรหลานและผู้สูงอายุ รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและศาสนามากกว่าผู้ชาย แต่ผู้หญิงยังคงถูกจำกัดบทบาทในการตัดสินใจที่สำคัญของชุมชน เนื่องจากวัฒนธรรมที่เน้นความเป็นชายเป็นใหญ่ นอกจากนี้ยังเผชิญกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว และการขาดแคลนโอกาสในการทำงานที่มั่นคง
- 2) **เยาวชน:** หลายชุมชนเยาวชนขาดโอกาสและการสนับสนุน ทำให้บางส่วนหันไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติดหรือพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ในบางพื้นที่เยาวชนก็สามารถเป็นกำลังสำคัญในกิจกรรมของชุมชนได้ เช่น กิจกรรมกีฬาหรือดนตรี แต่เสียงของพวกเขาก็ยังไม่ได้รับการรับฟังอย่างจริงจังในเวทีการตัดสินใจ และยังขาดพื้นที่ที่ปลอดภัยสำหรับการพัฒนาศักยภาพ
- 3) **ผู้สูงอายุ:** ผู้สูงอายุจำนวนมากต้องใช้ชีวิตตามลำพัง เนื่องจากลูกหลานย้ายไปทำงานในต่างถิ่น ทำให้ประสบกับปัญหาด้านสุขภาพ การขาดรายได้ และความโดดเดี่ยว แม้ว่าในหลายชุมชนผู้สูงอายุจะมีบทบาทในการเป็นผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาและคุณค่าทางศาสนา แต่การมีส่วนร่วมในเชิงโครงสร้างยังคงมีน้อย
- 4) **ผู้พิการ:** ผู้พิการยังคงถูกมองข้ามและกีดกันจากกิจกรรมทางสังคมหลายอย่าง พวกเขา มักจะเผชิญกับความยากลำบากในการเข้าถึงบริการสาธารณะและโอกาสในการประกอบอาชีพ ถึงแม้จะมีบางพื้นที่ที่มีโครงการฝึกอาชีพหรือสวัสดิการเข้ามาช่วยเหลือ แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมและทั่วถึง
- 5) **กลุ่มชาติพันธุ์:** การไม่มีสถานะบุคคลและบัตรประชาชน เป็นปัญหาหลักที่จำกัดสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ ทำให้การเข้าถึงการศึกษา การเดินทาง และบริการจากภาครัฐเป็นไปอย่างยากลำบาก นอกจากนี้ยังถูกมองว่าเป็นคนนอกหรือเป็นกลุ่มที่ด้อยกว่า การมีส่วนร่วมในชุมชนส่วนใหญ่ จึงจำกัดอยู่แค่บทบาทแรงงาน หรือกิจกรรมทางวัฒนธรรม แต่ถูกกีดกันจากกระบวนการตัดสินใจ
- 6) **ผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+):** ถึงแม้กลุ่ม LGBTQ+ จะมีตัวตนอยู่ในหลายชุมชน และบางส่วนก็มีบทบาทในกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ แต่พวกเขาก็ยังคงต้องเผชิญกับการถูกตีตรา และขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมในเชิงโครงสร้างอย่างเท่าเทียม
- 7) **ผู้ต้องขัง/ผู้ต้องกัก** โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง ทั้งที่เป็นคนไทยและคนต่างชาติ ยังคงเผชิญข้อจำกัดในการเข้าถึงสิทธิ ทั้งด้านสิทธิขั้นพื้นฐานในชีวิตประจำวัน สิทธิทางกฎหมายและการคุ้มครองสุขภาพ ตลอดจนสิทธิ

ในการคืนสู่สังคมหลังพ้นโทษ ความท้าทายสำคัญคือการขาดทักษะอาชีพ รายได้ไม่เพียงพอ และการถูกตีตราจากสังคม ทำให้การกลับมาใช้ชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีเป็นไปได้ยาก

- 8) **ผู้อพยพย้ายถิ่นและผู้ลี้ภัยในประเทศไทย** ยังคงเผชิญกับความท้าทายด้านการเข้าถึงสิทธิอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเรื่องสถานะทางกฎหมาย การไร้สัญชาติ การขาดเอกสารรับรอง การถูกจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานด้านการศึกษา การรักษาพยาบาล และการทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย กลุ่มเด็กและเยาวชนจำนวนมากยังเผชิญกับการกีดกันในโรงเรียน ความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการเรียนรู้ และความเสี่ยงที่จะเข้าสู่แรงงานเด็ก ขณะที่ผู้หญิงและผู้สูงอายุต้องเผชิญปัญหาการถูกเอารัดเอาเปรียบ ความไม่มั่นคงด้านรายได้ สุขภาพ และการคุ้มครองทางสังคม ความตึงเครียดกับคนในชุมชนและทัศนคติที่ตีตรายังคงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการมีส่วนร่วมและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

15. **ความเหลื่อมล้ำเชิงโครงสร้างจึงเป็นปัญหาสำคัญ** ที่ทำให้ทุกกลุ่มเหล่านี้ไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน เนื่องจากโดยรวมแล้วการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจในชุมชน ยังคงกระจุกตัวอยู่กับกลุ่มผู้นำที่เป็นเพศชายและผู้สูงอายุ ทำให้กลุ่มเปราะบางอื่น ๆ เช่น ผู้หญิง เยาวชน และผู้พิการ ที่แม้จะมีส่วนร่วมในเชิงกิจกรรมมากกว่า กลับการมีส่วนร่วมในเชิงนโยบายหรือการตัดสินใจน้อยกว่า นอกนั้นการอพยพย้ายถิ่นของประชากร ยังเป็นปัจจัยที่ทำให้สถานการณ์ยิ่งแย่ลง โดยส่งผลให้ภาระการดูแลครอบครัวตกอยู่กับผู้หญิงมากขึ้น ผู้สูงอายุถูกทิ้งให้โดดเดี่ยว และเยาวชนขาดพลังในการขับเคลื่อนชุมชน นอกจากนี้ ระบบอุปถัมภ์ที่ฝังรากลึกในโครงสร้างทางวัฒนธรรม ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำเชิงโครงสร้าง โดยนำไปสู่การครอบงำและการแสวงหาผลประโยชน์ในทางลบ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุความเท่าเทียมในสังคม

16. **สิทธิขั้นพื้นฐานยังคงมีความเหลื่อมล้ำสูง** ชุมชนส่วนใหญ่ยังคงประสบปัญหาความไม่เท่าเทียมเป็นประเด็นหลัก ปัญหาสิทธิขั้นพื้นฐานและการเข้าถึงบริการอย่างเท่าเทียม โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง เช่น **คนไร้สัญชาติ** **กลุ่มชาติพันธุ์** และ **แรงงานข้ามชาติ** ซึ่งเป็นรากของปัญหาอื่น ๆ ตามมา อาทิ **บัตรประชาชนและสถานะบุคคล**: ปัญหานี้เป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้คนจำนวนมากไม่สามารถเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานจากภาครัฐได้ **การศึกษา**: เด็ก ๆ โดยเฉพาะเด็กยากจน และเด็กชาติพันธุ์ มีโอกาสเรียนต่อน้อย และมีอัตราการหลุดออกจากระบบการศึกษาสูง และ**การรักษาพยาบาล**: แม้จะมีบริการสาธารณสุข แต่ก็ยังไม่ทั่วถึงและไม่ครอบคลุมกลุ่มเปราะบาง ทำให้มีข้อจำกัดด้านค่าใช้จ่ายและสิทธิในการรักษา

17. **โอกาสในการมีส่วนร่วมยังคงจำกัด** แม้จะมีการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นบ้าง แต่ยังเป็นการเปิดพื้นที่ในลักษณะเชิงพิธีการ มากกว่าการรับฟังอย่างแท้จริง ข้อเสนอจากชุมชนมักไม่ถูกนำไปปฏิบัติจริง โดยเฉพาะเสียงของกลุ่มชาติพันธุ์ และแรงงานข้ามชาติ ที่ถูกมองข้ามไปอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ความกลัวอำนาจรัฐยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้ชุมชนไม่กล้าแสดงออกอย่างเต็มที่

18. **ชุมชนต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐในหลายด้าน** เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและสร้างการมีส่วนร่วมที่แท้จริง อาทิ **ด้านสิทธิและเอกสาร**: เร่งรัดการจัดการปัญหาด้านสถานะบุคคลและสิทธิของแรงงานข้ามชาติ เพื่อให้สามารถเข้าถึงบริการจากภาครัฐได้อย่างเท่าเทียม **ด้านการศึกษาและสุขภาพ**: จัดสรรทุนการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงโรงเรียน สนับสนุนระบบประกันสุขภาพให้ครอบคลุมและดูแลกลุ่มเปราะบาง **ด้านการมีส่วนร่วม**: สร้างช่องทางทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม และ **ด้านสิทธิในที่ดิน**: รับรองสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยเพื่อลดปัญหาการถูกไล่ที่ และให้ชุมชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรได้อย่างยุติธรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปัญหาทั้งหมดมีความเชื่อมโยงกันอย่างชัดเจน การ

ขาดบัตรประชาชนหรือสถานะบุคคลที่มั่นคง ส่งผลโดยตรงต่อการเข้าถึงการศึกษา การรักษาพยาบาล และโอกาสในการมีส่วนร่วมในสังคม การแก้ไขปัญหาเหล่านี้จึงต้องทำอย่างเป็นระบบและครอบคลุมทุกมิติ

สิ่งแวดล้อม และที่ดินชุมชน

19. **ปัญหาที่ดินทำกิน** เนื่องจากชาวบ้านจำนวนมากในหลายชุมชนไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน ทำให้มีความเสี่ยงสูงที่จะถูกไล่ที่หรือถูกยึดคืนโดยภาครัฐ (เช่น พื้นที่อุทยาน) หรือถูกกว้านซื้อโดยกลุ่มนายทุน ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้ชาวบ้านขาดความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของวิถีชีวิตเกษตรกรรมของชุมชน

20. **และภัยพิบัติทางธรรมชาติ** จากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงทำให้เกิดภัยพิบัติบ่อยครั้งและคาดเดาไม่ได้ เช่น น้ำท่วมฉับพลัน ดินโคลนถล่ม ภัยแล้งยาวนาน หรือ พายุรุนแรง ซึ่งส่งผลต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่ตามมา เช่น มลพิษทางอากาศจากหมอกควัน และ PM 2.5 การใช้สารเคมีในภาคเกษตรที่ทำลายแหล่งน้ำและดิน และปัญหาขยะที่ขาดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาเหล่านี้นอกจากส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้คน ต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวมแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในอาชีพด้านเกษตรกรรม ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง รายได้ของเกษตรกรลดลง เกิดหนี้สิน และจำเป็นต้องอพยพแรงงานไปทำงานนอกพื้นที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ โครงสร้างครอบครัว และชุมชนในที่สุด⁹

โลกดิจิทัล

21. **เทคโนโลยีดิจิทัล** กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนและเชื่อมโยงเครือข่ายสังคม องค์กรและชุมชนต่าง ๆ ได้นำเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสื่อสารและการบริหารจัดการ โครงการ อาทิ การสื่อสารและเชื่อมโยงเครือข่าย ผ่านแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เช่น LINE, Facebook และ Zoom การประสานงานกับเครือข่ายพันธมิตร และสร้างชุมชนออนไลน์ ซึ่งช่วยให้การเข้าถึงข้อมูลและการทำงานร่วมกันเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและสะดวกยิ่งขึ้น การนำเทคโนโลยีมาผลิตสื่อการเรียนรู้และคู่มือต่าง ๆ เช่น คลิปปิดีโอ สื่ออินโฟกราฟิก และบทความออนไลน์ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย สังคม และสิทธิขั้นพื้นฐานให้กับชุมชน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการและการติดตามงาน อาทิ การเก็บข้อมูล ประเมินผล และจัดทำรายงาน ซึ่งช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นและสามารถติดตามความก้าวหน้าของโครงการได้อย่างเป็นระบบ และ การอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน: เทคโนโลยีช่วยให้การทำธุรกรรมทางการเงิน เช่น การโอนเงิน หรือการติดต่อสื่อสารกับครอบครัวและเพื่อนเป็นไปอย่างง่ายดาย

22. **การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล** เป็นทั้งประโยชน์ที่ช่วยเสริมศักยภาพให้องค์กรและชุมชนในด้านการสื่อสาร การให้ความรู้ และการจัดการ ในทางกลับกันก็เป็นผลกระทบด้านลบ จากข้อมูลเท็จและการพึ่งพาเทคโนโลยีเกินไปก็เป็นสิ่งที่ต้องรับมืออย่างจริงจัง อาทิ 1) **พฤติกรรมเสี่ยงและการเสพติด:** การเข้าถึงเทคโนโลยีที่มากเกินไปส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การติดโทรศัพท์มือถือและการพนันออนไลน์ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพจิตและการเงินตามมา 2) **ผลกระทบทางสังคม:** การพึ่งพาเทคโนโลยีมากเกินไป อาจทำให้คนในชุมชนขาดปฏิสัมพันธ์แบบเห็นหน้ากัน (Face-to-face interaction) และเกิดการแยกตัวเป็นปัจเจก ทำให้ความรู้สึกของความเป็นชุมชนและจิตสำนึกส่วนรวมลดน้อยลง 3) **การแพร่กระจายของข่าวปลอมและข้อมูลบิดเบือน** เป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานและการรับรู้ของคน

⁹ legacy.orst.go.th ชนบทกับปัญหาความยากจน : มุมมองเชิงนิเวศวิทยาชุมชน

ในชุมชน การพนันออนไลน์ที่ล่อลวงให้หลงเชื่อจนเสียทรัพย์สิน เนื่องจากผู้ใช้บางส่วนขาดทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้เกิดความเข้าใจผิดและความขัดแย้งได้ง่าย

23. **ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล (Digital Divide):** แม้เทคโนโลยีจะเข้าถึงได้ง่ายขึ้น แต่ก็ยังมีบางชุมชนที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตหรืออุปกรณ์ที่เหมาะสม ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้ที่เข้าถึงได้และผู้ที่เข้าไม่ถึง และทำให้การสื่อสารหรือการให้ความช่วยเหลือไม่ครอบคลุมทุกคน ดังนั้น การส่งเสริม Digital Literacy หรือทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้คนในชุมชนสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์ ปลอดภัย และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต

ความหวังและอนาคตของชุมชน

24. ความหวังและอนาคตของชุมชน ไม่ได้จำกัดแค่สิ่งที่เป็นรูปธรรม (เช่น อาชีพ รายได้) แต่ยังรวมถึงสิ่งที่เป็นนามธรรม (เช่น ความรัก ความเมตตา ความศรัทธา) ซึ่งล้วนหล่อหลอมให้เกิดสังคมที่มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ดังนั้น **ความฝันสูงสุดของชุมชนคือการมีชีวิตที่มีศักดิ์ศรีและความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน** โดยความหวังเหล่านี้ครอบคลุมหลายมิติ ตั้งแต่เรื่องส่วนบุคคลไปจนถึงเรื่องระดับสังคม ได้แก่

- 1) **ชุมชนเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้:** ชุมชนมีความสามัคคี สมาชิกในชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และสามารถจัดการปัญหาของตนเองได้ โดยเน้นเศรษฐกิจพอเพียงและอาชีพที่มั่นคง
- 2) **การมีคุณภาพชีวิตที่ดี:** ทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี หมายถึง การมีรายได้และอาชีพที่มั่นคง ปลอดภัย และปลอดภัยจากปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด
- 3) **การพัฒนาคนและเยาวชน:** เยาวชนคืออนาคตของชุมชน จึงต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนชุมชนในอนาคต
- 4) **สิทธิขั้นพื้นฐานและความมั่นคง:** กลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้ลี้ภัย แรงงานข้ามชาติ และกลุ่มชาติพันธุ์ ควรได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน ทั้งด้านสุขภาพ การศึกษา และการทำงาน เพื่อให้มีชีวิตที่มั่นคงและมีศักดิ์ศรี
- 5) **การรักษาคุณค่าทางศาสนาและวัฒนธรรม:** ชุมชนปรารถนาที่จะใช้หลักธรรมทางศาสนาเป็นรากฐานในการสร้างความรัก ความเมตตา และส่งต่อคุณค่าทางวัฒนธรรมที่สั่งสมจากรุ่นสู่รุ่น ดังนั้นผู้นำทางศาสนา จึงต้องเป็นหลักที่สำคัญและเป็นแบบอย่างของชุมชน
- 6) **สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน:** มีการจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืนเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารและเป็นฐานรองรับชีวิตของชุมชน

25. **การเปลี่ยนแปลงเริ่มต้นจากตนเองและครอบครัว** เพราะครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นสถานที่สอนคุณค่าและคุณธรรมเป็นที่แรก¹⁰ ที่สำคัญที่สุดคือการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของแต่ละบุคคล เพราะเมื่อคนในครอบครัวเปลี่ยนแปลง ครอบครัวก็จะเข้มแข็ง และเป็นรากฐานของชุมชนที่เข้มแข็ง และขยายออกไป สู่การเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันหลักในชุมชน คือ บ้าน วัด และโรงเรียน เพื่อเป็นเครื่องหมายของการสร้างพระอาณาจักรพระเจ้า อาณาจักรแห่งความรัก ความยุติธรรม และสันติอย่างเป็นรูปธรรม จะช่วยสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งและเป็นพื้นที่

¹⁰ การเดินทางร่วมกันในฐานะประชาชาติของเอเชีย (Bangkok Document, เอกสารของสหพันธ์สภาพระสังฆราชแห่งเอเชีย ครอบรอบ 50 ปี ข้อ 36

สำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน และสิ่งที่คุณควรคำนึงสำหรับความยั่งยืน ก็คือ การลงทุนด้านการศึกษาอบรม แก่เด็กและเยาวชน เป็นการลงทุนในการพัฒนาที่คุ้มค่าที่สุด เพราะเยาวชนคือผู้ที่จะมีสานความหวังและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในอนาคตสำหรับชุมชน นอกนั้น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่าง ชุมชน ศาสนา ภาครัฐ และ เอกชน จะช่วยให้เกิดการดำเนินงานร่วมกันอย่างมีพลังและสามารถผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบายได้

บทบาทของเครือข่ายศาสนาและความเชื่อต่อชีวิตและการพัฒนาชุมชน

26. คุณค่าทางศาสนาและความเชื่อที่กำลังถูกท้าทายให้เลือนหาย มาจาก 3 ปัจจัย (1) วัฒนธรรมทุนนิยม และ สื่อสังคมออนไลน์ ทำให้คนหันไปสนใจวัตถุและสิทธิส่วนบุคคลมากขึ้น ทำให้คุณค่าด้านความกตัญญู การเคารพผู้ใหญ่ และการพึ่งพาอาศัยกันเริ่มลดลง นอกจากนี้ (2) การเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวใหญ่ เป็นครอบครัวเดี่ยวและการย้ายถิ่นฐานไปทำงานในเมือง ทำให้การถ่ายทอดวัฒนธรรมในครอบครัวเป็นไปได้ยากขึ้น (3) ความเฉยเมยทางศาสนาในกลุ่มคนรุ่นใหม่และการที่พิธีกรรมทางศาสนาบางอย่างถูกทำให้เป็น เชิงพาณิชย์ เป็นความเสี่ยงที่ทำให้คุณค่าดั้งเดิมเหล่านี้อ่อนแอลงเรื่อย ๆ

27. คุณค่าของศาสนาและความเชื่อยังคงเป็นพลังขับเคลื่อนในเชิงคุณค่าพระอาณาจักรพระเจ้า ที่เป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการหล่อหลอมการดำเนินชีวิตและทัศนคติของผู้คนในชุมชน วัด บ้าน โรงเรียน มีบทบาทเป็น ศูนย์กลาง ในการปลูกฝังคุณค่าที่งดงามเหล่านี้ให้แก่เด็กและเยาวชน ทำให้คุณค่าทางศาสนาไม่ได้หยุดอยู่แค่ในพิธีกรรม แต่แทรกซึมอยู่ในทุกมิติของชีวิตโดยทำหน้าที่เป็น ศูนย์รวมจิตใจ สร้างความรัก ความสามัคคี และความสงบสุขร่วมกัน นอกจากนี้ยังเป็นเหมือนเข็มทิศทาง คุณธรรม ที่ช่วยให้คนในชุมชนรู้จักผิดชอบชั่วดี มีจิตใจที่เมตตาเอื้อเฟื้อ และพร้อมช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน การรักษาไว้ซึ่งประเพณีดั้งเดิมที่สะท้อนให้เห็นถึงความผูกพันอย่างแน่นแฟ้นของศาสนา ความเชื่อ และ วัฒนธรรม ที่ก่อให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูล อาทิ การทอผ้า การฟ้อนรำ การอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น และการระลึกถึงบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นสิ่งที่หลายชุมชนยังคงยึดถือปฏิบัติ ทำให้ชุมชนมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง เปิดใจและยอมรับให้โอกาสทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเปราะบางต่าง ๆ อาทิ กลุ่มผู้หญิง เด็กเยาวชน กลุ่มชาติพันธุ์ ผู้อพยพ แรงงานข้ามชาติ กลุ่ม LGBTQ+ และกลุ่มผู้ต้องขัง นอกจากนี้ ในหลายพื้นที่ที่ใช้หลักคำสอนทางศาสนาเป็นแรงบันดาลใจในการต่อสู้เพื่อสิทธิ หรือ ประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน

28. พระศาสนจักรคาทอลิก และองค์กรทางศาสนาต่าง ๆ มีโอกาสที่สำคัญในการฟื้นฟูคุณค่าเหล่านี้ โดยใช้ศักยภาพของวัดและโรงเรียนในการเป็นพื้นที่ปลูกฝังคุณธรรมและรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิม เป็นประจักษ์พยานของอาณาจักรพระเจ้า ที่แสดงออกในชีวิตโดยการยึดมั่นในความรัก ความยุติธรรม และสร้างสันติสุข เพื่อให้คุณค่าที่งดงามเหล่านี้ยังคงอยู่และเติบโตต่อไปในอนาคต

ความท้าทายของเรา

29. ผู้ที่ทำงานด้านสังคมในพระศาสนจักรคาทอลิกทุกคน ไม่ว่าจะเป็พระสงฆ์ นักบวช ฆราวาส ถูกท้าทายให้นำจิต ตารมณ์แห่งความรัก-รับใช้-เมตตา-เสียสละ และคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิก มาเป็นรากฐานในการ ดำเนินงาน โดยเฉพาะแนวคิดเรื่อง ความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice) และความรักต่อเพื่อนมนุษย์ (Caritas) ที่ เน้นการดูแลผู้รอคอยโอกาสและกลุ่มผู้เปราะบาง นอกจากนี้ยังใช้สมณสาสน์สำคัญ เช่น ขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า (Laudato Si') และ ทุกคนเป็นพี่น้องกัน (Fratelli Tutti) เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

30. **แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน** การทำงานเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน ผ่านการสร้างบุคลากรและแกนนำรุ่นใหม่ เพื่อให้พันธกิจสามารถสืบทอดต่อไปได้ในอนาคต มีการวางแผนงานระยะยาว เน้นการพัฒนาชุมชนให้พึ่งพาตนเองได้ ทั้งในด้านอาชีพ การศึกษา และการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลัก จิตตารมณ์แห่งการรับใช้ เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อน

31. **การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา** การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นพันธกิจสำคัญ โดยเฉพาะแก่กลุ่มคนเปราะบาง เพื่อช่วยให้พวกเขาสามารถปกป้องคุ้มครองและเฝ้าระวังการละเมิดสิทธิ รวมถึงจัดอบรมให้ความรู้และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและชุมชน เพื่อให้ทุกคนเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน เช่น การศึกษา อาชีพ และสุขภาพ

32. **การร่วมมือในเครือข่าย** การทำงานร่วมกับเครือข่ายเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โดยมีการร่วมมือกับหน่วยงานภายในสังคมมณฑลต่าง ๆ ของสภาพระสังฆราชฯ รวมถึง NGOs, องค์กรภาคประชาสังคม และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อแลกเปลี่ยนทรัพยากร บุคลากร และข้อมูล การร่วมมือนี้ช่วยให้การทำงานครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายได้กว้างขวางขึ้น ประหยัดทรัพยากร และที่สำคัญคือการเป็นประจักษ์พยานแห่งความรักของพระศาสนจักรให้ปรากฏในสังคม

33. **การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีความโปร่งใส รับผิดชอบร่วมกัน และการประเมินผล** โดยมีโครงสร้างและบทบาทการทำงานที่ชัดเจน ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยเน้นการทำงานเชิงบูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนแบบองค์รวม และตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และประเด็นใหม่ ๆ ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อท้าทายของคณะนักบวชและพันธกิจด้านสังคมในสังคมไทย

34. คณะนักบวชและองค์กรต่าง ๆ ยังคงดำเนินงานตามจิตตารมณ์ของผู้ก่อตั้งอย่างซื่อสัตย์ แต่ก็ตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับความท้าทายในยุคปัจจุบัน ได้แก่

- 1) **การศึกษาและอบรมเยาวชน:** เน้นการจัดตั้งโรงเรียนและมอบทุนการศึกษาแก่เด็กด้อยโอกาส โดยไม่เพียงให้ความรู้ทางวิชาการ แต่ยังปลูกฝังคุณธรรมควบคู่ไปด้วย
- 2) **งานอภิบาลและแพร่ธรรม:** คณะนักบวช ยังคงรับใช้พระศาสนจักรด้วยการสอนคำสอน ช่วยงานวัด และอยู่เคียงข้างสัตบุรุษผ่านการเยี่ยมเยียนผู้ป่วยและนักโทษ
- 3) **งานเมตตาจิตและสังคมสงเคราะห์:** ดำเนินงานช่วยเหลือผู้ยากไร้ เด็กกำพร้า ผู้สูงอายุ และกลุ่มชาติพันธุ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของจิตตารมณ์แห่งการรับใช้
- 4) **งานด้านสุขภาพ:** มีการจัดตั้งโรงพยาบาลและศูนย์ดูแลผู้ป่วย รวมถึงผู้ที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้การดูแลทั้งด้านร่างกายและจิตใจ
- 5) **การพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิต:** จัดอบรมและพัฒนาทักษะอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับสตรีและเยาวชน เพื่อให้พวกเขาสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

35. เพื่อให้พันธกิจของผู้ก่อตั้งคณะฯ ยังคงดำเนินต่อไปอย่างยั่งยืนในยุคที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว คณะนักบวชต่าง ๆ ถูกท้าทายให้แสวงหาจุดร่วมสำคัญด้วยกัน คือ **“การรับใช้ด้วยความรัก”** ซึ่งจะเป็นเส้นด้ายเชื่อมพันธกิจทุกคณะ

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสะอาด)

เข้าด้วยกัน และตระหนักร่วมกันด้วยการ “การอ่านสัญญาของกาลเวลา” เพื่อ “ออกไป” สู่อสังคัม ด้วยการอยู่เคียงข้างผู้ทุกข์ยาก ด้วยมิติการทำงานที่เน้นการบูรณาการชีวิตจิต-การศึกษา-สังคัม อย่างเป็นเอกภาพ ได้แก่

- 1) **ทำงานอย่างเป็นระบบและขยายเครือข่าย:** ควรจัดระบบการช่วยเหลือผู้ยากไร้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภายนอก ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรคาทอลิกอื่น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และทรัพยากร
- 2) **พัฒนาผู้นำและสมาชิก:** จำเป็นต้องมีการอบรมสมาชิกใหม่ให้เข้าใจแก่นแท้ของจิตตารมณ์และเสริมสร้างทักษะที่จำเป็น เพื่อให้สามารถสืบทอดพันธกิจได้อย่างต่อเนื่อง
- 3) **เข้าถึงกลุ่มเปราะบางใหม่ๆ:** คณะต้องกล้าที่จะ “ออกไป” นอกพื้นที่ความคุ้นเคย เพื่อเข้าถึงกลุ่มคนชายขอบที่ไม่ได้รับการดูแล เช่น เด็กเร่ร่อน เด็กนอกระบบการศึกษา และผู้พิการ
- 4) **ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี:** ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสื่อและการสื่อสารให้มากขึ้น เพื่อขยายการเข้าถึงและยกระดับการทำงานให้ทันสมัย
- 5) **ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของฆราวาส:** ในยุคที่จำนวนนักบวชลดน้อยลง การชักชวนและพัฒนาศักยภาพฆราวาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในพันธกิจ จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 2 การไตร่ตรองแยกแยะ

พระเจ้าทรงตรัสอะไรกับพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย

แผนการของพระเจ้าและพันธกิจของพระศาสนจักร

36. ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคุณ เป็นภาพลักษณ์ของความรักพระตรีเอกภาพในสากลจักรวาลที่ถูกสร้างขึ้นมา ที่ไม่อาจถ่ายทอดให้แก่ใครได้ ในหนังสือปฐมกาล อธิบายการสร้างมนุษย์ทั้งชายและหญิง ตามภาพลักษณ์และความละม้ายพระเจ้า (ดู ปฐม 1:26-27) ที่ทำให้เราเข้าใจว่าพระเจ้าผู้สร้างได้มอบภารกิจแก่มนุษย์ให้จัดระเบียบธรรมชาติที่ได้รับการสร้างขึ้นมาจากแผนการของพระองค์ (อ้างถึง ปฐม 1:28) เพื่อให้มนุษย์ชาติ ดำเนินชีวิตและดูแลรักษาตามพระประสงค์ของพระเจ้า¹¹

37. แรงแผลกดันที่เป็นเบื้องหลังการพัฒนาที่แท้จริงสำหรับแต่ละบุคคล และมนุษย์ทั้งหมด จึงมาจาก “ความรักเมตตา” ในความจริง ซึ่งพระเยซูคริสตเจ้าทรงเป็นประจักษ์พยานด้วยชีวิตของพระองค์ในโลกนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้วยความตายและการกลับคืนชีพของพระองค์นั้น¹² เพราะพระเยซูคริสตเจ้าทรงเป็น “ภาพลักษณ์ของพระเจ้าที่เราไม่เห็น” (คส 1:15) ทรงเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทรงฟื้นฟูความละม้ายคล้ายคลึงกับพระเจ้า ด้วยการรับทรมานและสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขนเพื่อความรอดของมนุษยชาติ พระองค์มิได้เพียงแต่ประทานตัวอย่างเพื่อให้เราเลียนแบบเท่านั้น แต่ยังทรงส่องนำทางและถ้าเราติดตามไป เพื่อให้ชีวิตและความตายศักดิ์สิทธิ์ไป และมีความหมายใหม่¹³

38. การพัฒนาที่แท้จริง จึงไม่อาจจำกัดอยู่ที่เพียงการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ต้องเป็นการพัฒนาที่รอบด้าน ที่ส่งเสริมการพัฒนามนุษย์แต่ละคนทั้งหมด¹⁴ เพราะความรอดที่พระเจ้าทรงมอบให้มนุษย์ทุกคน จึงเกี่ยวข้องกับมนุษย์ในทุกมิติ ทั้งในแง่ส่วนตัว สังคม จิตวิญญาณ และร่างกาย ที่เรียกร้องการตอบสนองอย่างเสรี ด้วยการมอบตนเองทั้งหมดแด่พระเจ้า (อ้างถึง ยน 4:10) ด้วยการสร้างความสัมพันธ์กับพระเจ้าผู้สร้าง และความรับผิดชอบที่มีต่อเพื่อนพี่น้อง และสิ่งสร้าง¹⁵ พระศาสนจักรจึงต้องเลือกอยู่ข้างคนยากจนเป็นอันดับแรก ซึ่งต้องเป็นเทววิทยาชีวิต (Theology of life) ของพระศาสนจักรมากกว่าเป็นเพียงความคิดหรืองานบริการสังคม¹⁶

บทบาทของพระศาสนจักรในโลกสมัยปัจจุบัน ในการประกาศข่าวดีด้วยพันธกิจด้านสังคม

39. มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิง ต่างก็มีภาพสะท้อนถึงพระเจ้า ผู้ซึ่งเป็นเป้าหมายและความสมบูรณ์ถาวรของมนุษย์ทุกคน¹⁷ เพราะพระองค์ทรงจัดวางให้มนุษย์เป็นศูนย์กลางและสูงสุดยอดในบรรดาสิ่งสร้างทั้งหมด และความละม้ายคล้ายเหมือนพระเจ้านี้ (เทียบ ปฐม 1:27) “มนุษย์ทุกคนจึงมีศักดิ์ศรีในฐานะเป็นบุคคล มนุษย์ไม่ได้เป็นเพียงอะไรสักอย่าง แต่เป็นคน ๆ หนึ่ง มนุษย์สามารถรู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ และอุทิศตนเองได้อย่างอิสระ และร่วมใจเป็นหนึ่งเดียวกับบุคคลอื่น ๆ... ¹⁸ แสดงให้เห็นว่า มนุษย์เป็นบุคคลที่พระเจ้าทรงสร้างมาให้มีความสัมพันธ์กับพระเจ้าและมนุษย์ สะท้อนให้เห็นได้ในมิติสัมพันธ์ภาพและสังคมของธรรมชาติมนุษย์ มนุษย์จึงเป็น “สิ่งมีชีวิตสังคม” และหากเขาไม่

¹¹ ประมวลหลักคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร ข้อ 36 -37

¹² สมเด็จพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 16, สมณสาสน์ ความรักในความจริง ข้อ 1

¹³ สภาสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2, สมณธรรมนูญ เรื่องความปีติยินดีและความหวัง ข้อ 22

¹⁴ สมเด็จพระสันตะปาปาเปาโลที่ 6, สมณสาสน์ การพัฒนาประชาชน ข้อ 14

¹⁵ ประมวลหลักคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร ข้อ 38 – 41

¹⁶ สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, ทัศนวิสัยของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย คริสตศักราช 2015 ข้อ 26

¹⁷ สมเด็จพระสันตะปาปายอห์น ปอลที่ 2 I, สมณสาสน์ ข่าวดีเรื่องมนุษย์ ข้อ 34,35

¹⁸ คำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก (Catechism of the Catholic Church) ข้อ 357

สัมพันธ์กับผู้อื่น เขาก็ไม่สามารถดำรงชีวิตหรือพัฒนาศักยภาพตนเองได้”¹⁹ นอกจากนี้ ชายและหญิงมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นเหนือสิ่งอื่นใด เขาได้รับมอบหมายให้ดูแลชีวิตของคนอื่นด้วย²⁰ ซึ่งได้เน้นย้ำในพระคัมภีร์ คือ “จงรักเพื่อนบ้าน เหมือนรักตนเอง” (ลว.19:18) และด้วยกระแสเรียกนี้ ชายและหญิงจึงพบตนเองต่อหน้าสิ่งสร้างอื่น ๆ ทั้งหมดด้วยการมีพันธะผูกพัน และมีความรับผิดชอบต่อสิ่งสร้างทั้งหมดที่มีคุณค่าและ “ดี” (เทียบ ปฐก 1:4, 10, 12, 18, 21, 25)²¹

40. ด้วยเหตุนี้ พระศาสนจักรจึงก่อตั้งขึ้น เพื่อเริ่มสร้างพระอาณาจักรของพระเจ้าบนโลกนี้... ดำรงอยู่ท่ามกลางมนุษย์ มีหน้าที่ “ไตร่ตรองสัญญาแห่งกาลเวลา และตีความในแสงสว่างแห่งพระวรสาร” และช่วยให้มนุษย์บรรลุความจริง²² เพราะยึดมั่นอยู่เสมอมาว่า “ความปีติยินดี และความหวัง ความเศร้าโศกและความวิตกกังวลของมนุษย์ในยุคนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่ของผู้ยากไร้หรือผู้ทุกข์ทนไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง สิ่งเหล่านี้ ล้วนเป็นความปีติยินดีและความหวัง ความเศร้าโศกและความวิตกกังวลของเหล่าสานุศิษย์ของพระคริสตเจ้าด้วย”²³

41. พันธกิจด้านสังคมจึงเป็นส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้ของการประกาศพระวรสาร ประเด็นต่าง ๆ เช่น ความยุติธรรม เสรีภาพ การพัฒนา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และ สันติภาพ ไม่มีเรื่องใดในสังคมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประกาศพระวรสาร และการประกาศจะไม่สมบูรณ์หากไม่คำนึงถึงชีวิตส่วนตัวและชีวิตทางสังคมของมนุษย์²⁴ และในพระวรสารมีเนื้อหาสาระด้านสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากใจกลางของพระวรสารคือ ชีวิตชุมชน และ พันธะผูกพันต่อผู้อื่น ซึ่งก่อให้เกิดสายสัมพันธ์ที่แยกไม่ได้ระหว่าง การต้อนรับชาวต่างชาติที่ช่วยให้รอด กับ ความรักฉันทพี่น้อง การรับใช้เมตตาธรรมจึงเป็นพันธกิจ และการแสดงออกถึง เนื้อหาสาระสำคัญของพระศาสนจักร ที่มีเป้าหมายสูงสุดคือการทำให้ชีวิตสังคมเป็นพื้นที่แห่ง ภารดรภาพ ความยุติธรรม สันติ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สำหรับทุกคน²⁵

42. พันธกิจด้านสังคม จึงเป็นงานที่เป็นหัวใจแห่งภารกิจรับใช้ของพระศาสนจักร เป็นการ “ประกาศพระเจ้า และ พระธรรมล้ำลึกแห่งความรอดในพระคริสต์แก่มนุษย์ และโดยอาศัยพันธกิจด้านสังคม พระศาสนจักรมุ่ง “ช่วยเหลือมนุษย์ บนวิถีทางแห่งความรอด” จึงเป็นสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบ โดยไม่ปฏิเสธตัวเองและความเชื่อสัตย์ที่มีต่อพระคริสตเจ้า ของพระศาสนจักรในการประกาศพระวรสารในบริบทของสังคม ส่งเสียงสะท้อนในโลกที่เต็มไปด้วยความสับสนซับซ้อน ทั้งเรื่องการผลิต แรงงาน ธุรกิจ การเงิน การค้า การเมือง กฎหมาย วัฒนธรรม การสื่อสาร ซึ่งมนุษย์ทั้งชายและหญิงดำรงอยู่²⁶

43. พระศาสนจักรต้องอ่อนน้อมและใส่ใจที่จะฟังเสียงผู้ยากไร้ และช่วยเหลือพวกเขา ด้วยความเชื่อในพระคริสตเจ้า ผู้ทรงเป็นคนยากจน ทรงใกล้ชิดกับคนยากจนและคนชายขอบเสมอ คริสตชนทุกคนจึงได้รับเรียกเพื่อเป็นเครื่องมือของพระเจ้า เพื่อการปลดปล่อยให้เป็นอิสระ ส่งเสริมผู้ยากไร้ให้มีส่วนร่วมในสังคม ขอเรียกร้องในการรับฟังเสียงร้องนี้เป็น สำหรับทุกคน เป็นเสียงร้องของความยุติธรรม และทุกคนต้องตอบสนองอย่างเต็มความสามารถ ด้วยสำนึกถึงคำสั่งของพระเยซูเจ้า “ท่านทั้งหลายจงหาอาหารให้เขากินเถิด” (มก.6:7) ซึ่งเรียกร้องความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาความยากจนเชิงโครงสร้าง และส่งเสริมการพัฒนาที่ครบต่อผู้ยากไร้²⁷

¹⁹ สภาสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2, สมณธรรมนูญว่าด้วยพระศาสนจักรในโลกสมัยนี้ ข้อ 12

²⁰ สมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ปอลที่ 2, สมณสาสน์ ชาวดีเรื่องมนุษย์ ข้อ 19

²¹ คำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก (Catechism of the Catholic Church) ข้อ 2258

²² สมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ปอลที่ 2, สมณสาสน์การพัฒนาประชาชาติ 13

²³ สภาสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2, สมณธรรมนูญว่าด้วยพระศาสนจักรในโลกสมัยนี้ ข้อ 1

²⁴ สมเด็จพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 6, สมณสาสน์ การประกาศพระวรสารในโลกปัจจุบัน ข้อ 29

²⁵ เรื่องเดียวกัน ข้อ 177, 179, 180

²⁶ ประมวลคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร ข้อ 67,70

²⁷ สมเด็จพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 6, สมณสาสน์ การประกาศพระวรสารในโลกปัจจุบัน ข้อ 187

44. พระศาสนจักรจึงต้องมีพันธกิจการประกาศข่าวดี ด้วยกิจการแห่งความรักและรับใช้ด้วยชีวิตที่เป็นประจักษ์พยาน ด้วยการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ปกป้องและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้เปราะบางในสังคม อาทิ เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ กลุ่มชาติพันธุ์ ผู้อพยพและแรงงาน กลุ่ม LGBTQ+ และผู้ต้องขัง²⁸

เส้นทางใหม่ของพระศาสนจักรที่ก้าวเดินไปด้วยกัน การไตร่ตรองแยกแยะของพระศาสนจักรเพื่อพันธกิจ

45. พระศาสนจักรที่ก้าวเดินไปด้วยกัน (A Synodal Church) ด้วยความเป็นหนึ่งเดียว มีส่วนร่วมและพันธกิจ เริ่มต้นด้วยการรับฟัง โดยใส่ใจที่จะเข้าใจเสียงต่าง ๆ มากมาย “สิ่งที่พระจิตเจ้าทรงตรัสแก่พระศาสนจักรทั้งหลาย (วว. 2:7)²⁹ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ทรงตรัสไว้ในสุนทรพจน์เปิดประชุมซินอดสมัชชาสามัญครั้งที่ 16 ว่า “และพระจิตเจ้าทรงเป็นผู้นำทางที่แน่นอน และภารกิจของพระศาสนจักรก็คือ การเรียนรู้วิธีการแยกแยะพระสุรเสียงของพระองค์ เพราะพระองค์ตรัสผ่านทุกคนและในทุกสิ่ง³⁰

46. พระศาสนจักรจึงมีหน้าที่พิจารณาถึงสัญญาณแห่งกาลเวลา และตีความสัญญาณเหล่านั้น โดยอาศัยแสงสว่างแห่งพระวรสาร เพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่เกิดขึ้นทั้งที่เกี่ยวกับชีวิตในโลกนี้ โลกหน้า และเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ดังนั้น พระศาสนจักรต้องรู้สึกและเข้าใจโลกที่เราอาศัยอยู่³¹ เพื่อทำหน้าที่ในการให้ความกระจ่างแก่ธรรมชาติลึกซึ้งของมนุษย์ และร่วมมือในการค้นหาทางออกให้แก่ปัญหาต่าง ๆ ที่ยังดำเนินอยู่ในยุคของเรา³²

47. พระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย ได้รับการกระตุ้นให้ก้าวจากวิถิชุมชนวัด (BECs) ไปสู่วิถิชุมชนมนุษย์ขั้นพื้นฐาน (Basic Human Communities – BHCs) จากการดำเนินชีวิตที่เน้นมิติความเป็น “ชุมชน” หรือ “หมู่คณะ” ที่เป็นเครื่องหมายถึงชีวิตชีวาของพระศาสนจักร และเป็นเครื่องมือในการเป็นพันธกิจการประกาศข่าวดีด้วยการอุทิศตนทำงานเพื่อสังคม การเอาใจใส่ผู้ยากไร้³³ ไปสู่ความพร้อมมากขึ้นที่จะก้าวเดินไปด้วยกัน เพื่อค้นพบพระพรพิเศษที่พระจิตเจ้าประทานให้เราด้วยพระทัยกว้าง และส่งเสริมให้ฆราวาสสร้างพันธกิจใหม่ในวิถิชุมชนวัดในฐานะที่เป็นผู้ใช้สังคม มีส่วนร่วมในการจัดการความขัดแย้งและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนสังคม มีส่วนร่วมในเชิงรุกเพื่อความดีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานเพื่อสันติภาพ การคืนดี บนพื้นฐานของความยุติธรรม และการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกัน³⁴

มิติด้านสังคมและเศรษฐกิจ การส่งเสริมเศรษฐกิจ บนพื้นฐานของการพัฒนาแบบองค์รวม และการเจริญเติบโตที่รวมทุกคนเข้าไว้ด้วยกัน

48. นักบุญสมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ปอลที่ 2 ทรงย้ำเตือนหลักการว่า โลกเป็นมรดกร่วมกันของทุกคน ทรงยืนยันว่า “พระองค์ทรงประทานโลกแก่เผ่าพันธุ์มนุษย์ทั้งหมด เพื่อให้เลี้ยงดูสมาชิกทุกคนในโลก โดยไม่กีดกันหรือให้

²⁸ สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ฤกษ์ฤกษ์กาสมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย คริสตศักราช ค.ศ. 2015 ข้อ 27

²⁹ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, การประชุมซินอดของบรรดาพระสังฆราชสมัชชาสามัญครั้งที่ 16 ข้อ 3

³⁰ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, การประชุมซินอดของบรรดาพระสังฆราชสมัชชาสามัญครั้งที่ 16 ข้อ 43

³¹ สภาสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2, สมณธรรมบัญญัติด้วยพระศาสนจักรในโลกสมัยนี้ ข้อ 4

³² สภาสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2, สมณธรรมบัญญัติด้วยพระศาสนจักรในโลกสมัยนี้ ข้อ 10

³³ สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, ฤกษ์ฤกษ์กาสมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย คริสตศักราช ค.ศ. 2015 ข้อ 23

³⁴ สหพันธ์สภาพระสังฆราชแห่งเอเชีย, การเดินทางร่วมกันในฐานะประชาชาติของเอเชีย (Bangkok Document) ข้อ 148-149

อภิสิทธิ์พิเศษแก่ผู้ใด³⁵ ทรงมีพระประสงค์ให้โลกนี้ และทุกสิ่งที่อยู่ในโลกได้เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ทุกคนและต่อประชาชน ทั้งปวง³⁶

49. การพัฒนาที่แท้จริง จึงไม่อาจจำกัดอยู่เพียงการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ต้องเป็นการพัฒนาทั้งครบ และส่งเสริมการพัฒนามนุษย์ทั้งปัจเจกบุคคลและทุกคนทั้งครบ³⁷ และ “อย่า” ให้เกิดเศรษฐกิจที่กัดกันและสร้างความเหลื่อมล้ำ เพราะเศรษฐกิจแบบนี้ ทุกอย่างอยู่ภายใต้กฎของการแข่งขัน ที่ทำให้ผู้คนจำนวนมากถูกกีดกัน และถูกผลักไปอยู่ชายขอบ³⁸ เพราะบุคคลมีคุณค่าเสมอในทุกสถานการณ์ การอยู่ในสถานที่ที่มีทรัพยากรน้อยกว่า หรือมีการพัฒนาน้อยกว่า ไม่ได้ทำให้บุคคลนั้นดำเนินชีวิตที่มีศักดิ์ศรีน้อยลง³⁹

50. การพัฒนาจะเป็นจริงได้ ด้วยการตั้งอยู่บนคุณค่าทางศีลธรรม และจิตวิญญาณของมนุษย์ อาทิ ความรัก ความยุติธรรม และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยพระศาสนจักรเน้นย้ำถึงศักดิ์ศรีของมนุษย์ และเรียกร้องให้มนุษย์ทุกคน รับผิดชอบต่อส่วนรวม⁴⁰ เพราะการแสวงหาสิ่งเหล่านี้เป็นไปเพื่อ การแสวงหาพระอาณาจักรของพระเจ้าก่อนอื่นใด ตามพระคำรัสที่ว่า: “จงแสวงหาพระอาณาจักรของพระเจ้าและความชอบธรรมของพระองค์ก่อน แล้วพระองค์จะทรงเพิ่มทุกสิ่งเหล่านี้ให้” (มธ.6:33)

51. "มีความจำเป็นต้อง 'ฟื้นชีวิต' ให้กับเศรษฐกิจ! (...) ที่ส่งเสริมนโยบายความสุขยั่งยืน (policy for happiness) ที่ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่รับประกันการเคารพและการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน, การเปิดกว้างต่อชีวิต, ความห่วงใยครอบครัว, ความเท่าเทียมทางสังคม, ศักดิ์ศรีของแรงงาน สิทธิของคนรุ่นใหม่ในอนาคต บทบาท และสิทธิของผู้หญิงในทางเศรษฐกิจ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงที่พลิกโฉมไปสู่เศรษฐกิจที่มีมนุษยธรรม ยั่งยืน เป็นธรรม ครอบคลุม และคำนึงถึงความดีส่วนรวม และการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม ซึ่งเป็นผลมาจากวัฒนธรรมแห่งการมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของภราดรภาพและความเสมอภาค"⁴¹

52. พันธกิจของเรา คือ การส่งเสริมการต่อสู้กับความยากจน ทำงานร่วมกับหน่วยงานและองค์กรระดับชาติและระดับนานาชาติเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาคนแบบองค์รวม รวมไปถึงการร่วมมือกันในการส่งเสริมและปกป้องรูปแบบเศรษฐกิจที่เป็นธรรม (equitable economic models) และ วิถีชีวิตที่เรียบง่าย (หรือเศรษฐกิจพอเพียง) (sober lifestyles)⁴²

การดูแลเอาใจใส่บ้านร่วมกันของเรา

53. ชุมชนมนุษย์มีหน้าที่ต้องดูแลรักษาผืนดินไว้และรับรองความต่อเนื่องของความอุดมสมบูรณ์สำหรับชนรุ่นต่อไปด้วย เพราะคริสตชนเชื่อว่า พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์และสรรพสิ่งทั้งมวล และเมื่อสร้างเสร็จแล้ว “พระเจ้าทรงเห็นทุกสิ่งที่ทรงสร้างนั้นดีมาก” (ปฐมก.1:31) และ “แผ่นดินและสรรพสิ่งบนแผ่นดินเป็นของพระยาเวห์” (สดด.24:1) การดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย เป็นการถวายพระพร และสรรเสริญพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้า⁴³ ความสัมพันธ์ที่มีต่อกันและกัน

³⁵ สมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ปอลที่ 2, สมณสาสน์ การเฉลิมฉลองปีหนึ่งร้อย (Centesimus Annus) ข้อ 83

³⁶ สภาสังคายนาว่าติกันที่ครั้งที่ 2, สังฆธรรมนูญว่าด้วยพระศาสนจักรในโลกสมัยนี้ ข้อ 69

³⁷ สมเด็จพระสันตะปาปาเปาโลที่ 6, สมณสาสน์ การพัฒนาประชาชาติ ข้อ 14

³⁸ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณสาสน์ความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสาร (Evangelii Gaudium) ข้อ 53

³⁹ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณสาสน์ ทุกคนเป็นพี่น้องกัน (Fratelli Tutti) ข้อ 106

⁴⁰ สมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ปอลที่ 2, พระสมณสาสน์ การพัฒนาประชาชาติ (Populorum Progressio) 48-49

⁴¹ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, “เศรษฐกิจของฟรานเชสโก” (Economy of Francesco), อัสนี, 2020

⁴² Apostolic Constitution, Pradicate Evangelium, art. 167-168

⁴³ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณสาสน์ ขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า (Laudato Si) ข้อ 67

อย่างรับผิดชอบระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ แต่ละชุมชนจึงสามารถใช้ประโยชน์จากความดีของผืนดินในสิ่งที่จำเป็นเพื่อมีชีวิตรอด ทรงเชื้อเชิญเราให้ “ไถพรวนและรักษา” ส่วนของโลก (เทียบ ปฐก.2:15)

54. ความรับผิดชอบต่อผืนดินของพระเจ้า เรียกร้องให้มนุษย์ซึ่งมีสติปัญญา ต้องเคารพกฎธรรมชาติ และสมดุลที่ละเอียดอ่อนระหว่างสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในโลกนี้ ซึ่งทุกสิ่งทุกอย่างสัมพันธ์กัน และการปกป้องดูแลชีวิตของเราอย่างแท้จริง รวมทั้งความสัมพันธ์ของเรากับธรรมชาตินั้น ไม่สามารถแยกออกไปจากสภาพ ความเป็นอยู่ และความสัมพันธ์ต่อผู้อื่นได้⁴⁴ เพราะมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ และมีปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติ⁴⁵ การปกป้องสิ่งแวดล้อมจึงต้องเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนา และต้องไม่ถูกแยกออกมาเพียงลำพัง⁴⁶ และรักษาทุกมิติของมนุษย์ไว้ เพราะภาพรวมย่อมดีกว่าการแยกส่วน⁴⁷

55. มนุษย์ต้องร่วมมือกันเพื่อให้หลุดพ้นจากวงจรของการทำลายตนเอง และก้าวไปสู่การพัฒนาที่ไม่เน้นเพียงแค่ด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี แต่เป็นการพัฒนาที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม และมีความโปร่งใส⁴⁸ เพราะไม่ต้องสงสัยอีกต่อไปแล้วว่า มนุษย์ “anthropic” เป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ⁴⁹ รวมไปถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ สัมพันธ์ใกล้ชิดกับวัฒนธรรมการทิ้งขว้าง ที่ก่อให้เกิดภาวะมลพิษหลายรูปแบบที่ส่งผลกระทบต่อผู้คน โดยเฉพาะต่อผู้ยากจน ภูมิอากาศเป็นทรัพย์สินส่วนรวมของทุกคน⁵⁰

56. เราจึงต้องการ “การกลับใจทางนิเวศวิทยา” ที่เรียกร้องให้บังเกิดผลจากการได้พบกับพระเยซูคริสต์เจ้าในความสัมพันธ์กับโลกที่ล้อมรอบตัวเรา การดำเนินชีวิตกระแสรายกของผู้ปกป้องผลงานของพระเจ้า เป็นส่วนสำคัญของชีวิตที่เปี่ยมด้วยคุณธรรม สิ่งนี้มิใช่เป็นทางเลือกหรือเป็นเพียงมิตีรองของประสบการณ์คริสตชน⁵¹ นอกนั้นในสมณสาสน์ด้านสังคม “ขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า (Laudato Si) และ ”ทุกคนเป็นพี่น้องกัน” (Fratelli Tutti) มีความหมายที่สอดคล้องกันในการให้ความสำคัญกับการได้พบความรักขององค์พระเยซูคริสต์เจ้ากับเพื่อนพี่น้อง และสิ่งสร้าง เป็นการสร้างสายสัมพันธ์แห่งสภาพอากาศ ที่ตระหนักถึงศักดิ์ศรีของแต่ละคน และทำงานร่วมกัน เพื่อดูแลบ้านส่วนร่วมของเรา⁵²

57. ในยุคสมัยนี้ เราต้องสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งที่ยึดหลักการให้เกียรติ และการเคารพศักดิ์ศรีของบุคคลในการส่งเสริมมนุษยแบบบูรณาการ (integral humanism) ที่เห็นความสำคัญและสามารถเรียกร้องให้ปกป้องแผ่นดินโลกซึ่งเป็นบ้านส่วนรวมของพวกเราทุกคน ในการบริหารจัดการอย่างมีความรับผิดชอบต่อ โดยรักษาความงามและความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต⁵³

58. พระศาสนจักรต้องส่งเสริมการทำงานแบบระบบพหุภาคี ทั้งเครือข่ายภาครัฐ ภาคประชาสังคม องค์กรศาสนา ร่วมกันบูรณาการความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาที่แท้จริงของมนุษยชาติ โดยยึดถือศักดิ์ศรีของบุคคลก่อนสิ่งอื่นใด⁵⁴ เพราะต้องตระหนักว่า การปกป้องดูแลธรรมชาติ เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิต ที่เรียกร้องการอยู่ร่วมกัน และความเป็น

⁴⁴ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณสาสน์ ขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า (Laudato Si) ข้อ 69,70

⁴⁵ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณสาสน์ ขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า (Laudato Si) ข้อ 139

⁴⁶ Rio Declaration on Environment and Development 14 June 1992 principle 4

⁴⁷ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณสาสน์เตือนใจ ความชื่นชมยินดีในการประกาศพระวรสาร ข้อ 237

⁴⁸ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณสาสน์ ขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า (Laudato Si) ข้อ 163,195

⁴⁹ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณสาสน์เตือนใจ ขอสรรเสริญพระเจ้า (Laudate Deum) ข้อ 11

⁵⁰ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณสาสน์ ขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า (Laudato Si) ข้อ 20,22,23

⁵¹ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณสาสน์ จงสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า (Laudato Si) ข้อ 217

⁵² สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณสาสน์ พระเจ้าทรงรักเรา (Dilexit Nos) ข้อ 217

⁵³ พระดำรัสของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ในโอกาสพบผู้นำศาสนาคริสต์ต่างนิกาย และผู้นำศาสนาต่าง ๆ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ศุกร์ที่ 22 พฤศจิกายน 2019

⁵⁴ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณสาสน์เตือนใจ ขอสรรเสริญพระเจ้า (Laudate Deum) ข้อ 39

หนึ่งเดียวกัน เพราะเราต้องการกันและกัน ในการรับผิดชอบร่วมกันต่อผู้อื่น และต่อโลก ซึ่งเป็นความรักที่หมายรวมถึงความรักต่อพระเจ้า ต่อเพื่อนมนุษย์ และต่อสิ่งสร้างทั้งปวง⁵⁵

59. **พันธกิจของเรา** คือการร่วมมือกับพระศาสนจักรสากลทั้งในระดับภูมิภาคและระดับทวีป ด้วยการการนำคำสอนของพระศาสนจักรไปปฏิบัติในด้านการปกป้องและพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างองค์รวมและยั่งยืน รวมไปถึงการทำงานร่วมกับทุกศาสนา คริสตศาสนานิกายอื่น ๆ หน่วยงานและองค์กรภาคประชาสังคม และองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน⁵⁶

ครอบครัวในการสรรค์สร้างสังคม

60. **ครอบครัวเป็น “หน่วยแรกและเป็นหน่วยสำคัญที่ส่งเสริมชีวิตสังคม”** เพราะพระเจ้าผู้สร้างทรงกำหนดให้การอยู่ร่วมกันของสามีภรรยาเป็นบ่อเกิดและรากฐานแห่งสังคมมนุษย์⁵⁷ ซึ่งสภาสังคายนาเรียกว่า “เปรียบเสมือนพระศาสนจักรระดับบ้าน” เป็นบ่อเกิดของพลเมืองและเป็นโรงเรียนแห่งแรกที่สอนให้เขาเรียนรู้ค่านิยมต่างๆ ซึ่งเปรียบเสมือน “วิญญาณ” ของชีวิตและการพัฒนาสังคม⁵⁸

61. ครอบครัวเป็นแหล่งฝึกจิตตารมณ์แห่งความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมกับคนอื่น คือการเคารพและส่งเสริมศักดิ์ศรีความเป็นบุคคลของทุกคนและของแต่ละคน “เป็นสถานที่ซึ่งคนหลายชั่วอายุคนมารวมกัน ช่วยเหลือกันให้มีความปรารถนาดียิ่งขึ้น อีกทั้งช่วยหาทางให้สิทธิของบุคคลประสานเข้ากับความเป็นอื่น ๆ ในชีวิตทางสังคม⁵⁹ เป็นบริบทที่แต่ละคนเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตในความสัมพันธ์ที่หลากหลาย ทั้งลักษณะนิสัย เพศ อายุ และบทบาทในครอบครัว ที่ทำให้เราเรียนรู้ที่จะฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานสำหรับพระศาสนจักรที่ก้าวเดินไปด้วยกัน⁶⁰

62. **พระศาสนจักรในครอบครัว จึงมีกระแสเรียกพิเศษในการเป็นประจักษ์พยานและประกาศพระอาณาจักรของพระเจ้า** บิดามารดาเป็นผู้ถ่ายทอดข่าวดีแห่งพระวรสารให้กับบุตรหลานของตน และครอบครัวดังกล่าว แผ่กระจายข่าวดีแก่ครอบครัวอื่น ๆ และเพื่อนบ้าน⁶¹ เป็นตัวแทนในการอภิบาล โดยอาศัยการประกาศพระวรสารอย่างเปิดเผย และมรดกแห่งการเป็นประจักษ์พยานในหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ ความเป็นหนึ่งเดียวกันกับคนยากจน การเปิดกว้างกับความหลากหลายของผู้คน การปกป้องสิ่งสร้าง ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันอย่างดีงามกับครอบครัวอื่น ๆ รวมถึงบรรดาผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด การอุทิศตนเพื่อสร้างประโยชน์ส่วนรวม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ไม่เป็นธรรม โดยเริ่มต้นจากอาณาบริเวณที่ครอบครัวใช้ชีวิตอยู่ อาศัยการปฏิบัติกิจเมตตาทั้งฝ่ายกายและวิญญาณ⁶² และเห็นได้ชัดมากว่า ครอบครัวมีความสำคัญมากในวัฒนธรรมเอเชีย ... (ด้วยเหตุนี้) คุณค่าของครอบครัว เช่น ความกตัญญูต่อบุพการี ความรัก และการดูแลผู้สูงอายุ และผู้ป่วย ความรักของเด็ก ๆ และความสมัคสมานสามัคคีได้รับความเคารพยกย่องอย่างสูงในวัฒนธรรมและประเพณีทางศาสนาทั้งหมดของเอเชีย⁶³

⁵⁵ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณสาสน์ ขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า (Laudato Si) ข้อ 228

⁵⁶ อ้างอิง: Apostolic Constitution, Praedicate Evangelium, art.164)

⁵⁷ พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยการแพร่ธรรมของฆราวาส (Apostolicam Actuositatem) ข้อ 11

⁵⁸ สภาสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2, สมณธรรมนูญเรื่องพระศาสนจักร (Lumen Gentium) ข้อ 11

⁵⁹ สมเด็จพระสันตะปาปายอห์น ปอลที่ 2, สมณสาสน์เตือนใจ ครอบครัวคริสตชนในโลกปัจจุบัน (Familiaris Consortio) ข้อ 42-43

⁶⁰ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, การประชุมซินอดอลของบรรดาพระสังฆราชสมัยสามัญครั้งที่ 16 (Final Document) ข้อ 35

⁶¹ สมเด็จพระสันตะปาปายอห์น ปอลที่ 2, สมณสาสน์เตือนใจ ครอบครัวคริสตชนในโลกปัจจุบัน (Familiaris Consortio) ข้อ 123

⁶² สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณลิขิตเตือนใจ ความปิตินดีแห่งความรัก (Amoris Laetitia) ข้อ 290

⁶³ สมเด็จพระสันตะปาปายอห์น ปอลที่ 2, สมณลิขิตเตือนใจ “พระศาสนจักรในเอเชีย” (Ecclesial in Asia) ข้อ 46

63. พันธกิจของเรา คือ ความพยายามในการส่งเสริมครอบครัวที่ทุกคนอยู่ร่วมกันด้วยความเคารพ สัมผัสกัน เพื่อมุ่งมั่นสู่การสร้างสังคมที่เคารพผู้อาวุโส และยึดถือวัฒนธรรมแห่งชีวิต ที่ซึ่งครอบครัวช่วยเหลือครอบครัวอื่น ผู้สูงวัยเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณในครอบครัวและชุมชน เด็กและเยาวชนสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะ และเป็นศิษย์ธรรมทูตผู้ประกาศข่าวดีในสังคมด้วยความกล้าหาญ⁶⁴

ผู้สูงอายุผู้เป็นปรีชาญาณของสังคม

64. พระวาจาของพระเจ้าช่วยส่งเสริมให้เราอยู่ใกล้ชิดกับผู้อาวุโส ให้เราได้รับประโยชน์จากประสบการณ์ของพวกเขา ท่าน “ท่านจงไปอยู่ในกลุ่มของบรรดาผู้อาวุโส ถ้าผู้ใดมีปรีชา ก็จงไปใกล้ชิดกับพวกเขา ... ถ้าท่านเห็นคนเฉื่อยฉลาด จงรีบไปพบเขาแต่เช้าตรู่ ใต้เท้าของท่านเหยียบประตูของเขา” (บสร.6:34,36) เนื่องจากคนในแต่ละรุ่นใช้คำสอนของคนรุ่นก่อนและสืบทอดมรดกต่อให้คนรุ่นหลังตามมา⁶⁵ เพราะผู้สูงอายุก็มีความฝันที่สร้างขึ้นจากความทรงจำและภาพที่แสดงถึงประสบการณ์อันยาวนานของพวกเขา หากคนหนุ่มสาว จุ่มรากลงในความฝันเหล่านั้น พวกเขาสามารถมองเห็นอนาคตได้ พวกเขาสามารถมีวิสัยทัศน์ ที่ขยายขอบเขตและแสดงหนทางใหม่⁶⁶

65. ในพระดำรัสของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส โอกาสเยือนประเทศไทย “ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีลักษณะเด่น ซึ่งข้าพเจ้าเห็นว่าสำคัญยิ่ง และเป็นหนึ่งในความอุดมสมบูรณ์ที่มีศักยภาพในการ “ส่งออก” และ แบ่งปันให้กับภูมิภาคอื่น ๆ ซึ่งเป็นครอบครัวมนุษยชาติของเราได้ พวกท่านชาวไทยให้ความสำคัญและดูแลผู้สูงอายุ ให้เกียรติและเคารพยกย่องผู้สูงวัย ซึ่งทำให้ท่านเป็นรากแก้วเพื่อให้ชนชาติของท่านไม่เหี่ยวเฉาไปกับสโลแกนบางคำที่จะทำให้ชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณของคนรุ่นใหม่ว่างเปล่าหรือเสื่อมถอยลง”⁶⁷ นั่นคือ งานอภิบาลด้านสังคมของพระศาสนจักรจำเป็นต้องเป็นเครื่องกระตุ้นทุกคนให้รู้จักสังเกตและบำรุงคุณค่าของบทบาทของผู้สูงอายุในชุมชนฝ่ายบ้านเมืองและฝ่ายศาสนา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในครอบครัวเอง⁶⁸

สตรีในมิติงานด้านสังคม

66. ในพระคัมภีร์ปฐมกาล (1:26–27; 2:18–25)) ได้เปิดเผยความจริงว่า มนุษย์ถูกสร้างตามพระฉายาลักษณ์ของพระเจ้า ไม่ใช่เพียงแต่ละคนทั้งชายหรือหญิงที่สะท้อนพระเจ้าในฐานะสิ่งสร้างที่มีสติปัญญา อำนาจใจ และมีเสรีภาพที่สามารถรู้จักและรักพระเจ้าได้เท่านั้น แต่ยังสะท้อนใน “ความเป็นเอกภาพของทั้งสองบุคคล” คือชายและหญิงที่ถูกเรียกให้ดำรงอยู่ในสัมพันธ์ภาพกับอีกบุคคลหนึ่ง - ชายกับหญิงและหญิงกับชาย (Mutual Relationship) เอกภาพแห่งการเจริญชีวิตของทั้งสองนี้ สะท้อนภาพลักษณ์ของพระเจ้าในฐานะพระตรีเอกภาพ—พระบิดา พระบุตร และพระจิต⁶⁹

67. และในสังคายนาวาติกันที่ 2 กล่าวว่า “สตรีในปัจจุบันได้ก้าวมารับภาระในแทบทุกสาขาอาชีพ....ทุกคนควรรับรู้และสนับสนุนให้สตรีได้มีส่วนร่วมในวิถีชีวิตต่างๆ”⁷⁰ ซึ่งสมเด็จพระสันตะปาปาเปาโลที่ 6 ได้ทรงกล่าวถึงสตรี ในพระดำรัสปิดการประชุมสภาสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 ว่า “บัดนี้ข้าพเจ้าขอพูดกับพวก ท่านที่เป็นสตรีที่มีฐานะต่างๆ เช่น เป็นเด็ก

⁶⁴ สหพันธ์สภาพระสังฆราชแห่งเอเชีย, การเดินทางร่วมกันในฐานะประชาชาติของเอเชีย (FABC 50, Bangkok Document) ข้อ 81

⁶⁵ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณลิขิตเตือนใจ พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์อยู่ (Christus Vivit) ข้อ 191

⁶⁶ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณลิขิตเตือนใจ พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์อยู่ (Christus Vivit) ข้อ 193

⁶⁷ พระดำรัสของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส โอกาสพบผู้นำศาสนาคริสต์ต่างนิกายและผู้นำศาสนาต่าง ๆ ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 22 พฤศจิกายน 2019

⁶⁸ สมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ปอลที่ 2, สมณสาส์นเตือนใจ ครอบครัวคริสตชนในโลกปัจจุบัน (Familiaris Consortio) ข้อ 27

⁶⁹ Pope John Paul II, Apostolic letter Mulieris Dignitatem no. 7

⁷⁰ สภาสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2, สมณธรรมนูญ เรื่องความปิติยินดีและความหวัง (Gaudium Et Spes) ข้อ 60

ภรรยา แม่บ้าน แม่หม้าย บรรดานักบวชหญิง และสตรีโสดทั้งหลาย พวกท่านมีจำนวนถึงครึ่งหนึ่งของประชากรโลก พระศาสนจักรภูมิใจที่ได้ยกย่องให้เกียรติและช่วยกอบกู้พวกท่านให้สามารถก้าวขึ้นมายืนเคียงบ่าเคียงไหล่กับชายได้ แต่บัดนี้ถึงเวลาแล้วที่ฐานะของสตรีจะต้องบรรลุถึงขั้นที่สมบูรณ์ถึงเวลาที่สตรีจะต้องเป็นผู้มีอิทธิพล มีผลงาน มีพลังอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน จึงในยุคนี้ที่มนุษยชาติกำลังตกอยู่ในกระแสเปลี่ยนแปลงอย่างถึงรากถึงโคน สตรีที่เปี่ยมด้วยจิตตารมณ์แห่งพระวรสารจะสามารถกอบกู้มนุษยชาติมิให้เสื่อมสลายไป”

68. พระศาสนจักรสนับสนุนการเรียกร้องให้เคารพสิทธิสตรี และเน้นย้ำถึงศักดิ์ศรีของผู้หญิง⁷¹ แต่แม้ว่าพระศาสนจักรพยายามตอบสนองด้วยความเอาใจใส่ ต่อบรรดาสตรีที่แสวงหาความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันมากขึ้น ด้วยการเรียกร้องสิทธิที่ขอด้วยกฎหมาย ที่เริ่มต้นจากความเชื่อมั่นว่า บุรุษและสตรีมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน⁷² แต่อย่างไรก็ตาม ผู้หญิงในเอเชียยังคงถูกมองข้ามในพระศาสนจักรและสังคม ที่ถึงแม้ผู้หญิงส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ทำให้ชุมชนมีชีวิตชีวา แต่พวกเขาก็ยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจของพระศาสนจักรเท่าที่ควร เนื่องจากแนวคิดแบบปิตาธิปไตยของบางคนในพระศาสนจักร ที่ขัดขวางศักดิ์ศรีและพันธกิจของสตรีในพระศาสนจักร และความทุกข์ทรมานของพวกเธอเชื่อมโยงกับการกีดกันทางเพศ การแบ่งชนชั้นและการเหยียดเชื้อชาติ⁷³

69. พันธกิจของเรา คือการส่งเสริมให้ทุกองค์กรพระศาสนจักร อภิบาลสตรีที่มีรายได้น้อย แรงงานข้ามชาติที่ทำงานตามบ้าน กลุ่มชาติพันธุ์ สตรีที่ถูกล่วงละเมิด และสตรีที่เปราะบางอื่น ๆ รวมไปถึงการใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อยืนยันความเป็นจิตหนึ่งใจเดียวกันกับสตรี เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสตรี สนับสนุนกลุ่มสตรีที่ช่วยเหลือตนเอง และรณรงค์สนับสนุนการแปลงทางสังคม นอกนั้น จำเป็นต้องฟังประสบการณ์ของสตรี และสตรีต้องรู้สึกว่าคุณอื่นได้ยินเสียงของพวกเธอและมีส่วนสนับสนุนต่อชีวิตของพระศาสนจักร⁷⁴

เยาวชน ผู้กำลังเผชิญหน้ากับโลกใหม่และร่วมเปลี่ยนแปลงสังคม

70. เยาวชนเป็นผู้ที่มีหัวใจที่เปิดกว้าง ออกไปแสวงหาขอบฟ้าใหม่ และการท้าทายอันยิ่งใหญ่ ในพระวรสารนักบุญมัทธิว เราพบชายหนุ่ม ผู้เข้ามาพบพระเยซูเจ้าและถามว่ามีสิ่งไหนที่เขาสามารถทำได้มากกว่าเดิม (เทียบ มธ. 19:20-22)⁷⁵ และถ้าหากบรรดาเยาวชนสูญเสียพลังภายใน ความฝัน ความกระตือรือร้น การมองโลกในแง่ดี และการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พระเยซูเจ้าทรงประทับยืนอยู่ต่อหน้าบรรดาเยาวชนเหมือนที่ครั้งหนึ่งทรงยืนอยู่หน้าศพบุตรชายของหญิงม่ายด้วยพลานุภาพแห่งการกลับคืนพระชนม์ชีพของพระองค์ พระองค์ทรงกระตุ้นบรรดาเยาวชนว่า “หนุ่มเอ๋ย เราบอกเจ้าจงลุกขึ้นเถิด” (ดู ลก. 7: 14)⁷⁶

71. เยาวชนปัจจุบันมีข้อดี และสิ่งที่มีคุณค่ามากมาย แต่ก็ยังต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดโอกาสใหม่ ๆ พร้อมกับความท้าทายที่สำคัญ และเยาวชนมักจะอยู่ในสถานการณ์ที่เปราะบาง ขาดความรู้ และทักษะที่จำเป็น ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป.... ซึ่งคนหนุ่มสาวมักมีความอ่อนไหว มักก่อให้เกิดความไม่สงบทางการเมือง ความรุนแรง การใช้ยาเสพติดและความเสี่ยงต่ออื่น ๆ⁷⁷

⁷¹ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณลิขิตเตือนใจ พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์อยู่ (Christus Vivit) ข้อ 42

⁷² สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณลิขิตเตือนใจ ความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสาร (Evangelii Gaudium) ข้อ 104

⁷³ สหพันธ์สภาพระสังฆราชแห่งเอเชีย, การเดินทางร่วมกันในฐานะประชาชาติแห่งเอเชีย (FABC 50 Bangkok Document) ข้อ 41

⁷⁴ สหพันธ์สภาพระสังฆราชแห่งเอเชีย, การเดินทางร่วมกันในฐานะประชาชาติแห่งเอเชีย (FABC 50 Bangkok Document) ข้อ 84 -85

⁷⁵ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณลิขิตเตือนใจ พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์อยู่ (Christus Vivit) ข้อ 18

⁷⁶ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณลิขิตเตือนใจ พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์อยู่ (Christus Vivit) ข้อ 20)

⁷⁷ สหพันธ์สภาพระสังฆราชแห่งเอเชีย, การเดินทางร่วมกันในฐานะประชาชาติแห่งเอเชีย (FABC 50 Bangkok Document) ข้อ 47

ดังนั้น พระสันตะปาปาฟรังซิส จึงทรงเน้นย้ำให้เยาวชน “ใช้ช่วงเวลาวัยเยาวชนอย่างดีที่สุด อย่าสังเกตมองดูชีวิตจากระเบียงหน้าต่าง อย่าใช้ชีวิตไปวันๆ อยากรู้ความรู้สึก เพื่อจะไม่กลายเป็นมัมมี่เยาวชน แต่จงมีชีวิตมอปลิงดีที่สุดในตัวเอง เปิดประตูออกไปและโบยบิน⁷⁸

72. เยาวชนไม่ใช่แค่อนาคตของโลก แต่คือปัจจุบันของโลก ที่พวกเขา กำลังช่วยเสริมสร้างโลกให้สมบูรณ์ เยาวชนไม่ใช่เด็กอีกต่อไป พวกเขาอยู่ในช่วงเวลาที่เริ่มรับผิดชอบหลายอย่าง ร่วมแบ่งปันกับผู้ใหญ่ในการเจริญเติบโตของครอบครัว สังคม และพระศาสนจักร⁷⁹ ดังนั้น เมื่อบรรดามองเห็นโลกที่เต็มไปด้วยความรุนแรงและความเห็นแก่ตัว บรรดาเยาวชนต้องไม่ลืมว่า กระแสเรียกขานว่าสนั้น มุ่งเน้นมากกว่า การรับใช้พระศาสนจักรในฐานะแค่ผู้อ่านพระคัมภีร์ ผู้ช่วยพิธีกรรม ครู คำสอน ฯลฯ แต่มุ่งเน้นไปที่งานช่วยเหลือบริการในครอบครัว การบริการรับใช้ในสังคม และการเมือง เป็นรูปธรรม และเชื่อมั่นอย่างท่วมท้นใจในการสร้างสังคมใหม่ ในการนำพระวรสารไปทุกแห่ง เพื่อทำงานเพื่อสร้างสันติภาพ ความสามัคคี ความยุติธรรม สิทธิมนุษยชน และความเมตตาเพื่อพระอาณาจักรของพระเจ้าในโลกนี้⁸⁰

73. อินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้สร้างช่องทางการสื่อสาร ที่เปรียบเสมือน “พื้นที่สาธารณะที่เยาวชนใช้เวลาส่วนใหญ่และพบปะกันได้อย่างง่ายดาย” สิ่งเหล่านี้มอบโอกาสอันยอดเยี่ยมสำหรับการสนทนา การพบปะ และการแลกเปลี่ยนระหว่างบุคคล รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลและความรู้ ยิ่งไปกว่านั้น โลกดิจิทัลยังเป็นโลกที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมและการเมือง และการเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น และสามารถอำนวยความสะดวกในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นอิสระ ซึ่งให้การคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพแก่กลุ่มเปราะบางที่สุด⁸¹

74. พันธกิจของเรา คือ การส่งเสริม ให้เกิดการร่วมแบ่งปันเรียนรู้ในการเจริญเติบโตของครอบครัว สังคม และพระศาสนจักร ให้เยาวชนมีส่วนร่วมในโครงการทางสังคม การช่วยเหลือเปราะบาง ในรูปแบบต่างๆ ให้เยาวชนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในรูปแบบสหวิทยาการ เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น พัฒนาศักยภาพ และกระแสเรียกของเขาเพื่อมอบชีวิตของเขาให้เป็นของขวัญแก่เพื่อนพี่น้องบนโลกใบนี้ และให้พวกเขาใช้อินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพบปะแลกเปลี่ยน เข้าถึงข้อมูลและความรู้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมและการเมืองอย่างกระตือรือร้น⁸²

การตอบสนองต่อประเด็นเรื่องเพศ

75. พระศาสนจักรคาทอลิกยึดมั่นในศักดิ์ศรีความเป็นบุคคลของมนุษย์ที่มีรากฐานอยู่ในการที่พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างเขาตามภาพลักษณ์ให้เหมือนพระองค์⁸³ และแม้มีชาย หญิง จำนวนไม่น้อยแสดงออกถึงแนวโน้มความใคร่เพศเดียวกัน ที่ฝังรากลึกอยู่ภายในความโน้มเอียงนี้ แม้นั้นจะเป็นพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง ส่วนใหญ่แล้วนับได้ว่าเป็นความท้าทายอย่างหนึ่ง บุคคลเหล่านี้ ควรได้รับความเคารพ ความเห็นใจ และความอ่อนโยน ควรหลีกเลี่ยงการแสดงการเลือกที่รักมักที่ชังอย่างอยู่ดีธรรมทุกอย่างพระเจ้าทรงเรียกบุคคลเหล่านี้ ให้ปฏิบัติตามพระประสงค์ของพระเจ้าในชีวิตของตน และถ้าเขาเป็นคริสตชน เขาจะต้องนำความลำบากที่เขาอาจพบได้ในสภาพชีวิตของตนเข้ามารวมไว้ในการถวายบูชาบนไม้กางเขนขององค์พระผู้เป็นเจ้า⁸⁴ และสนับสนุนให้มีการปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ ให้เกียรติอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะ

⁷⁸ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณลิขิตเตือนใจ พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์อยู่ (Christus Vivit) ข้อ 143

⁷⁹ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณลิขิตเตือนใจ พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์อยู่ (Christus Vivit) ข้อ 64

⁸⁰ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณลิขิตเตือนใจ พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์อยู่ (Christus Vivit) ข้อ 168

⁸¹ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณลิขิตเตือนใจ พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์อยู่ (Christus Vivit) ข้อ 87

⁸² เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณลิขิตเตือนใจ พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์อยู่ (Christus Vivit) ข้อ 172

⁸³ เทียบคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก (CCC) ข้อ 1700

⁸⁴ เทียบคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก (CCC) ข้อ 2358

มีรสนิม หรือ อตลักษณ์ทางเพศที่แตกต่างกัน และไม่ปฏิเสธว่าคู่รักเพศเดียวกันควรได้รับการคุ้มครอง และสวัสดิการตามกฎหมายของภาครัฐตามสิทธิที่พึงมีของตน “ทุกคนไม่ว่าจะมีรสนิมทางเพศอย่างไร ก็ควรได้รับการเคารพในศักดิ์ศรีและได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพ ในขณะที่ต้องหลีกเลี่ยง ‘ทุกสัญญาณของการเลือกปฏิบัติที่ไม่ยุติธรรม’ ที่แสดงออกมาในรูปแบบของความก้าวร้าว และความรุนแรงทุกประเภท”⁸⁵

ร่วมเดินทางกับผู้ประบางในสังคม โดยเฉพาะแรงงานอพยพ ผู้ลี้ภัย และชนพื้นเมือง

76. ผู้อพยพย้ายถิ่นทุกคนเป็นบุคคล เมื่อเป็นเช่นนี้ เขาก็มีสิทธิพื้นฐานอันจะละเมิดเสียมิได้ ซึ่งต้องได้รับความเคารพจากทุกคนและในทุกกรณี บรรดาแรงงานข้ามชาติ แม้จะยากลำบากที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมท้องถิ่น ก็ยังสามารถเป็นกำลังให้กับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเจ้าบ้านได้อย่างมหาศาล จากแรงงานของพวกเขา นอกเหนือไปจากเงินที่พวกเขาส่งกลับบ้าน แน่แน่นอนว่า คนงานเหล่านี้จะต้องไม่ถูกถือว่าเป็นสินค้าชนิดหนึ่ง หรือเป็นเพียงแรงงานอย่างเดียว ดังนั้นจึงไม่อาจที่จะปฏิบัติต่อพวกเขาดุจปัจจัยหนึ่งของการผลิต⁸⁶

77. เมื่อเราหันไปเพ่งมองบรรดาผู้อพยพและผู้ลี้ภัย พวกเขาช่วยสร้างความมั่งคั่งให้แก่ประเทศที่ต้อนรับพวกเขาด้วย พวกเขาได้มาแต่เมื่อเปล่า พวกเขา นำความกล้าหาญ ทักษะ ความกระตือรือร้น และความใฝ่ฝันของเขาติดตัวมาด้วย รวมถึงสมบัติวัฒนธรรมของพวกเขาเอง และด้วยเหตุนี้ เรายังได้เห็นความคิดสร้างสรรค์ ความเพียรทน และจิตใจแห่งการเสียสละของคน ครอบครัว และชุมชนรอบโลกจำนวนนับไม่ถ้วน ซึ่งเปิดประตูบ้านและจิตใจของตนต่อผู้อพยพและผู้ลี้ภัย แม้ว่าทรัพยากรจะหาได้ยากก็ตาม⁸⁷

78. พระศาสนจักร ชี้ให้เห็นถึง ความเชื่อมโยงระหว่างการย้ายถิ่นกับความหวัง ซึ่งปรากฏชัดเจนในประสบการณ์การย้ายถิ่นของผู้คนจำนวนมากในยุคปัจจุบัน ผู้อพยพ ผู้ลี้ภัย และผู้พลัดถิ่นจำนวนมาก คือประจักษ์พยานแห่งความหวังที่ได้รับพระพรมากเป็นพิเศษ พวกเขาแสดงให้เห็นถึงความหวังในชีวิตประจำวัน ผ่านความเข้มแข็งอดทน และความวางใจในพระเจ้า ขณะเผชิญกับความทุกข์ยาก โดยมุ่งแสวงหาอนาคตที่พวกเขาเห็นกลาง ๆ แห่งการพัฒนามนุษย์แบบองค์รวมและความสุขที่แท้จริงเป็นไปได้ เพราะพระเจ้าทรงเตรียมแผ่นดินนี้ไว้สำหรับคนขัดสน (ดู สดต.68: 7-10)

79. ในวิถีทางที่พิเศษยิ่ง ผู้อพยพและผู้ลี้ภัยที่เป็นคาทอลิกสามารถกลายเป็นผู้แพร่ธรรมแห่งความหวัง ในประเทศที่ต้อนรับพวกเขา และขณะเดียวกัน ชุมชนที่ต้อนรับผู้อพยพก็สามารถเป็น “ประจักษ์พยานแห่งความหวัง” ที่มีชีวิตได้เช่นกัน เป็นความหวังที่ซึ่งศักดิ์ศรีของมนุษย์ทุกคนในฐานะบุตรพระเจ้าได้รับการยอมรับอย่างแท้จริง ด้วยวิถีทางนี้ ผู้อพยพและผู้ลี้ภัยจึงได้รับการยอมรับว่าเป็นพี่น้องร่วมกัน เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวที่พวกเขาสามารถแสดงออกถึงพระพรและความสามารถของตน และมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในชีวิตของชุมชน⁸⁸

80. พันธกิจของเรา จึงเป็นการส่งเสริมความยุติธรรมและสันติภาพ สำหรับผู้ย้ายถิ่น ผู้ลี้ภัย ผู้พลัดถิ่น แรงงานอพยพ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในกระบวนการค้ามนุษย์ เด็กและผู้หญิง ด้วยมอบความช่วยเหลือด้านวัตถุและจิตวิญญาณที่มีประสิทธิภาพและการอภิบาลที่เหมาะสมสำหรับพวกเขา⁸⁹ และเพื่อให้พวกเขาได้พบกับสันติภาพที่พวกเขาแสวงหา จำเป็นจะต้องมีกลยุทธ์แผนการปฏิบัติ 4 ประการด้วยกัน คือ

⁸⁵ Dicastery for the Doctrine of the Faith, Declaration on *Dignitas Infinita on Human Dignity* no. 55

⁸⁶ สมเด็จพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 16, สมณสาส์น ความรักในความจริง (*Caritas in Veritate*) ข้อ 62

⁸⁷ ดู สารวันสันติสากล 2018

⁸⁸ สาส์นของสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอที่ 14 เนื่องในวันผู้อพยพย้ายถิ่นและผู้ลี้ภัยสากล ครั้งที่ 111 ค.ศ.2025

⁸⁹ (อ้างอิง: Apostolic Constitution *Praedicate Evangelium*, art. 165)

- 1) “การต้อนรับ” ที่รักษาคุณภาพระหว่างความมั่นคงของประเทศ กับการให้ความสำคัญต่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน พระคัมภีร์เตือนเราว่า “จงอย่าลืมนึกที่จะแสดงความใจกว้างต่อแขกแปลกหน้า ทั้งนี้เพราะการกระทำดังกล่าว บางคนได้แสดงความใจกว้างต่อบรรดาทูตสวรรค์แล้วโดยไม่รู้ตัว” (Hebrews 13:2)
- 2) “การคุ้มครอง” ในการยอมรับและปกป้องศักดิ์ศรีอันล่งละเมิดมิได้ของผู้หนีภัยอันตรายจริง ๆ เพื่อแสวงหาที่หลบภัยและความมั่นคงปลอดภัย และป้องกันมิให้พวกเขาถูกเอารัดเอาเปรียบ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็กที่ตกอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องเผชิญกับความเสี่ยงและการล่งละเมิด “พระเจ้าไม่ทรงเลือกปฏิบัติ “พระเจ้าทรงพิทักษ์คนต่างถิ่นที่มาอาศัยอยู่ และทรงค้ำจุนเด็กกำพร้าและหญิงหม้าย” Psalm 146:9.
- 3) “การส่งเสริม” คือการสนับสนุนการพัฒนามนุษย์ในทุกมิติชีวิตของผู้อพยพและผู้ลี้ภัย โดยเฉพาะประเด็นด้านการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน พระคัมภีร์สอนว่า พระเจ้า “ทรงรักคนต่างด้าวที่อาศัยอยู่ท่ามกลางท่าน ประทานอาหารและเสื้อผ้าแก่พวกเขา และดังนั้นท่านจะต้องรักผู้ที่เป็นคนต่างด้าว เพราะท่านเองก็เป็นคนต่างด้าวในแผ่นดินอียิปต์” (Deuteronomy 10:18-19)
- 4) “การผสมกลมกลืนเข้ากับสังคม” หมายถึงการให้ผู้ลี้ภัยและผู้อพยพมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในชีวิตของสังคมที่ต้อนรับพวกเขา ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการที่ทำให้ทุกฝ่ายต่างได้ประโยชน์ และเกิดความร่วมมืออย่างได้ผลต่อการทำงานพัฒนามนุษย์อย่างครบทุกมิติในชุมชนท้องถิ่น นักบุญเปาโลแสดงออกด้วยคำกล่าวที่ว่า “ท่านจึงไม่เป็นคนต่างด้าวหรือคนแปลกหน้าอีกต่อไป แต่เป็นเพื่อนร่วมชาติของประชากรของพระเจ้า” (อพ.2:19)⁹⁰

81. **ชนพื้นเมืองเป็นผู้นำเสนอปรัชญาและแนวปฏิบัติให้แก่พื้นที่ส่วนอื่น ๆ ของโลกเพื่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่ดีขึ้นในโลกยุคโลกาภิวัตน์** ที่กำลังประสบภัยพิบัติทางระบบนิเวศและสังคม พวกเขาไม่ใช่เพียงผู้ตั้งถิ่นฐานในยุคแรกสุดของภูมิภาค และไม่เป็นเพียงตัวแทนของความร่ำรวยทางวัฒนธรรมเท่านั้น⁹¹

82. **พันธกิจของเรา** จึงต้องพยายามติดตามเคียงข้างและสนับสนุนชนพื้นเมืองอย่างจริงจังมากขึ้น เพื่อสนับสนุนสิทธิขั้นพื้นฐานและศักดิ์ศรีของพวกเขา ในทำนองเดียวกัน พระศาสนจักรควรยอมรับให้มากขึ้นว่า วัฒนธรรมพื้นเมืองที่แตกต่างนี้ เป็นโอกาสให้ความเชื่อคริสตชนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์เพื่อการประกาศข่าวดี โดยคำนึงถึงความละเอียดอ่อนทางวัฒนธรรม⁹²

มิติด้านสุขภาพ

83. การดูแลด้านสุขภาพอนามัย โดยพื้นฐานแล้ว จึงเป็นการรับใช้ชีวิตและสุขภาพ ซึ่งเป็นความดีแรก ๆ ของบุคคลมนุษย์⁹³ “ท่านไม่รู้หรือว่า ร่างกายของท่านเป็นพระวิหารของพระจิตเจ้า ผู้ทรงสถิตอยู่ในท่าน ท่านได้รับพระจิตเจ้านี้จากพระเจ้า ท่านจึงไม่เป็นเจ้าของตนเอง ... ดังนั้นจงใช้ร่างกายของท่านเพื่อถวายเกียรติแด่พระเจ้าเถิด (1คร. 6: 19-20)

84. **ผู้ที่มีบทบาทในงานด้านสุขภาพอนามัย** จึงมีหน้าที่ในการให้บริการบุคคลมนุษย์ เพื่อการป้องกัน การฟื้นฟู การพัฒนาสุขภาพกาย จิตใจและจิตวิญญาณ มีเจตนาเพื่อบริการชีวิตมนุษย์ทั้งครบ⁹⁴ เพราะพระเจ้าทรงกำหนดให้

⁹⁰ ดู สารวันสันติสากล 2018

⁹¹ ข้อ 77

⁹² เอกสารแนวทางของการประชุมใหญ่ FABC 50

⁹³ สมณสภาเพื่อช่วยเหลืองานอภิบาล สำหรับผู้ทำงานด้านการดูแลด้านสุขภาพอนามัย, ธรรมนูญใหม่สำหรับผู้ทำงานด้านดูแลรักษาสุขภาพ ข้อ 1

⁹⁴ Pope John Paul II, Encyclical Evangelium Vitae No.89

มนุษย์ชายหญิง “เป็นภาพลักษณ์ของพระบุตรของพระองค์” (รม.8:29) ซึ่งทำให้เราเข้าใจว่าเพราะเหตุใดมนุษย์จึงมีคุณค่าที่ละเมิดไม่ได้ (Ibid ข้อ 2)

85. **พันธกิจของเรา** คือส่งเสริมและสนับสนุน การดูแลสุขภาพที่เป็นธรรมและเป็นองค์รวม ซึ่งรวมไปถึงการทำงานร่วมกับสังฆมณฑล คณะนักบวช สถาบันชีวิตที่ถาวร องค์กรฆราวาส หน่วยงานรัฐ และภาคประชาสังคมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมและช่วยให้ผู้ป่วยและผู้พิการทุกคนได้รับการรักษาอย่างเท่าเทียมกัน⁹⁵

การเสวนาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติภาพ

86. **สันติภาพมิใช่เป็นเพียงพระพรที่ได้รับ แต่เป็นหน้าที่ที่จะต้องทำให้เกิดขึ้นด้วย** ด้วยความเป็นปึกแผ่นหนึ่งเดียวกัน การทำงานร่วมกัน ความเป็นพี่น้องกัน การมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งในชุมชน และเอาใจใส่ต่อการสร้างการตระหนักรู้ต่อปัญหาในระดับชาติและระหว่างประเทศเพราะ “ผู้สร้างสันติย่อมเป็นสุขเพราะเขาจะได้ชื่อว่าเป็นบุตรของพระเจ้า” (มธ 5:9)⁹⁶

87. **สันติภาพเริ่มต้นจากการปฏิบัติสันติวิธีในครอบครัวเป็นพื้นฐาน** การสร้างครอบครัวที่สันติจะนำไปสู่สังคมที่สงบสุข และความรักคือรากฐานสำคัญของปิตินดีและความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ... ด้วยการเสวนา การเคารพอย่างจริงใจ เพื่อความดีงามของคนอื่น ความเมตตาและการให้อภัย จากภายในครอบครัว ความชื่นชมยินดีในความรัก ก็แผ่ขยายออกไปสู่โลกและเปล่งรัศมีแผ่กระจายไปทั่วสังคม⁹⁷

88. **สันติภาพไม่อาจลดทอนลงเหลือเพียงแค่การรักษาสมดุลแห่งอำนาจระหว่างศัตรู หรือเกิดขึ้นได้ด้วยการปกครองแบบเผด็จการ**⁹⁸ เพราะสันติภาพต้องถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความยุติธรรม, การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม, เสรีภาพ, การเคารพสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน, การมีส่วนร่วมของทุกคนในกิจการสาธารณะ และการสร้างความไว้วางใจระหว่างผู้คน⁹⁹

89. **บทบาทของพระศาสนจักรจึงเป็น “สะพานและผู้สร้างสะพาน”**¹⁰⁰ เพื่อเราประกาศว่าพระคริสต์เองทรงเป็นสะพาน และในนามของพระองค์ และพระศาสนจักรจะสามารถตอบสนองต่อเสียงเรียกของพระจิตเจ้าให้เป็นผู้สร้างสะพาน ให้เกิดการเสวนาในบริบทสามประการในเรื่องศาสนา วัฒนธรรม และคนยากจน โดยให้รวมถึงการเสวนากับเยาวชนและสตรี เสวนากับรัฐบาล กลุ่มประชาสังคม และสิ่งสร้าง กับนักวิชาการ ผู้ประกอบการ และนักวิทยาศาสตร์ ผู้พิทักษ์ โหย คนไร้บ้าน ผู้ไม่รู้หนังสือ ผู้อพยพและผู้ลี้ภัย ชนพื้นเมือง เหยื่อการค้ามนุษย์ คนพิการ ฯลฯ¹⁰¹ และเราได้ตระหนักดีว่าในการส่งเสริมสันติภาพนั้น การเสวนากับผู้ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงมีความสำคัญพอ ๆ กับการเสวนากับผู้ก่อความรุนแรง¹⁰²

90. **ตั้งนั้นพระศาสนจักรจึงประกาศพระวรสาร** ด้วยการเสวนาเพื่อรับใช้และส่งเสริมการพัฒนามนุษย์ ที่ก่อให้เกิดความดีส่วนร่วม ได้แก่ การเสวนากับรัฐ กับสังคม ซึ่งรวมถึงการเสวนากับวัฒนธรรม และศาสตร์ความรู้ต่างๆ และการเสวนากับความเชื่ออื่นที่มีได้อยู่ในพระศาสนจักรคาทอลิก เพื่อให้พระศาสนจักร เป็นผู้ประกาศ “พระวรสารแห่งสันติ”

⁹⁵ อ้างอิง: Apostolic Constitution, Praedicate Evangelium, art.171)

⁹⁶ สารวันสันติสากล 2012

⁹⁷ สารวันสันติภาพสากล ปี 2017

⁹⁸ สภาสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2, สมณธรรมนูญ ความปิตินดีและความหวัง (Gaudium et Spes) ข้อ 78

⁹⁹ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สาส์นถึงการประชุมว่าด้วยผลกระทบทางมนุษยธรรมของอาวุธนิวเคลียร์, 2014

¹⁰⁰ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, การประชุมซินอดของบรรดาพระสังฆราชสมัยสามัญครั้งที่ 16 (Final Document) ข้อ 110

¹⁰¹ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, การประชุมซินอดของบรรดาพระสังฆราชสมัยสามัญครั้งที่ 16 (Final Document) ข้อ 112

¹⁰² สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, การประชุมซินอดของบรรดาพระสังฆราชสมัยสามัญครั้งที่ 16 (Final Document) ข้อ 113

(อฟ.6:15)¹⁰³ นั่นคือ การแสวงหาร่วมกันถึงวิถีที่เราจะเป็นพระศาสนจักรแห่งการประกาศข่าวดี (missionary Church), เป็นพระศาสนจักรที่สร้างสะพาน, มีการเสวนา, เปิดรับอยู่เสมอ, เหมือนจัตุรัสแห่งนี้, ที่เปิดแขนรับทุกคน, ทุกคนที่ต้องการความรักเมตตา, การดำรงอยู่ของเรา, การเสวนา และความรักของเรา¹⁰⁴

91. พันธกิจของเราในการส่งเสริมความยุติธรรมและสันติภาพ คือการมีบทบาทในการปกป้องและส่งเสริมศักดิ์ศรีและสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ รวมถึงสิทธิทางสังคม, เศรษฐกิจ และการเมือง ด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานด้านยุติธรรมและสันติในระดับสังคม การทำงานร่วมกับเครือข่ายคณะนักบวช เครือข่ายภาคประชาสังคม ภาครัฐ เพื่อส่งเสริมความมุ่งมั่นในความยุติธรรมและสันติด้วยความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ต่อผู้ที่มีความยากจน อ่อนแอ และเปราะบางในสังคม¹⁰⁵

การใช้เทคโนโลยีเพื่อการประกาศข่าวดี

92. การแพร่กระจายของวัฒนธรรมดิจิทัล มีอิทธิพลต่อกิจกรรมประจำวัน การสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รวมถึงความเชื่อ ซึ่งพระศาสนจักรท้องถิ่น ควรส่งเสริมสนับสนุน และร่วมเดินเคียงข้างผู้มีส่วนในการทำพันธกิจในสภาพแวดล้อมดิจิทัล ชุมชน และกลุ่มคริสตชนดิจิทัล ส่งเสริมการเผชิญหน้า และเสวนา¹⁰⁶ เพื่อให้แน่ใจว่าชีวิตคริสตชน “ปรับให้เข้ากับลักษณะนิสัยของแต่ละวัฒนธรรม”¹⁰⁷

93. ความก้าวหน้าครั้งสำคัญในยุคดิจิทัล มีปัญหาเร่งด่วนประการหนึ่งที่ต้องแก้ไข คือ ในฐานะปัจเจกบุคคล และในฐานะชุมชนพระศาสนจักร เราจะดำเนินชีวิตในโลกดิจิทัลในฐานะ “เพื่อนบ้านที่รัก” ซึ่งอยู่เคียงข้างกัน และใส่ใจกันและกันอย่างแท้จริงในการเดินทางร่วมกันบน “ทางหลวงดิจิทัล” ได้อย่างไร (digital highway) เพราะโซเชี่ยลมีเดีย คือสภาพแวดล้อมที่ผู้คนติดต่อสัมพันธ์ และปลูกฝังความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และแพลตฟอร์มเหล่านี้ได้พัฒนาไปจนกลายเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ร่วมกันได้ และโลกดิจิทัลได้กลายเป็น “ส่วนสำคัญของอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของคนหนุ่มสาว”¹⁰⁸

94. บางครั้งในพื้นที่ “ดิจิทัล” ก็ก่อให้เกิดพฤติกรรมสุดโต่ง คำพูดก้าวร้าว เชิงลบที่แพร่กระจายได้ง่ายและรวดเร็ว ทำให้เกิดพื้นที่ที่เป็นความรุนแรง การละเมิด และข้อมูลไม่ถูกต้อง มีผู้คนมากมายได้รับบาดเจ็บจากความแตกแยกและเกลียดชัง ในอุปมาเรื่องชาวสะมาเรียผู้ใจดี (ลก.10:29-35) ทำทนายให้เราด้วยคำถามที่ธรรมจารย์ถามพระเยซูเจ้าว่า “ใครเป็นเพื่อนบ้านของข้าพเจ้า” (ลก.10:29) และทำทนายเราให้กล้าทำทนายต่อ “วัฒนธรรมที่กว้าง” ในโลกดิจิทัล เพื่อออกไปและร่วมฟื้นฟูสภาพแวดล้อมออนไลน์ให้เป็นสถานที่แห่งการแบ่งปัน การทำงานร่วมกัน และการเป็นเจ้าบนพื้นฐานความไว้วางใจซึ่งกันและกัน¹⁰⁹

95. ผู้ที่ใช้เทคโนโลยี AI ควรมุ่งมั่น ในการรับประกันว่า AI สนับสนุนและส่งเสริมคุณค่าสูงสุดของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์¹¹⁰ และหลักคำสอนทางศีลธรรมและสังคมของพระศาสนจักร เช่น การส่งเสริมการขับเคลื่อนสังคมที่เป็นธรรม สังคมแห่งสันติภาพ ดังนั้น AI ก็เช่นเดียวกับเทคโนโลยีอื่นๆ สามารถเป็นส่วนหนึ่งของการตอบสนองที่มีสติและมีความรับผิดชอบต่อกระแสเรียกของมนุษยชาติสู่ความดี¹¹¹ ในแง่นี้ การใช้ AI ดังที่พระสันตะปาปาฟรังซิส ทรงตรัสไว้ จะต้อง

¹⁰³ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, สมณสาส์นเตือนใจ ความชื่นชมยินดีในการประกาศพระวรสาร (Evangelii Gaudium) ข้อ 237

¹⁰⁴ คำกล่าวของพระสันตะปาปาเลโอที่ 14 ในวันที่ทรงรับตำแหน่งพระสันตะปาปา

¹⁰⁵ อ้างอิง: Apostolic Constitution Praedicate Evangelium, art.165-169)

¹⁰⁶ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, การประชุมซินอดของบรรดาพระสังฆราชสมัยสามัญครั้งที่ 16 (Final Document) ข้อ 113

¹⁰⁷ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, การประชุมซินอดของบรรดาพระสังฆราชสมัยสามัญครั้งที่ 16 (Final Document) ข้อ 119

¹⁰⁸ สมณสาส์นเพื่อการสื่อสารสังคม, สู่การแสดงตนอย่างเต็มรูปแบบ (Toward full presence) ข้อ 1,2

¹⁰⁹ สมณสาส์นเพื่อการสื่อสารสังคม, สู่การแสดงตนอย่างเต็มรูปแบบ (Toward full presence) ข้อ 16

¹¹⁰ สมณสาส์นเพื่อพระสังฆธรรม/สมณสาส์นเพื่อวัฒนธรรมและการศึกษา, สิ่งเก่าและสิ่งใหม่ (Antiqua Et Nova) ข้อ 43

¹¹¹ สมณสาส์นเพื่อพระสังฆธรรม/สมณสาส์นเพื่อวัฒนธรรมและการศึกษา, สิ่งเก่าและสิ่งใหม่ (Antiqua Et Nova) ข้อ 48

“มาพร้อมกับการจริยธรรมที่ได้รับแรงบันดาลใจจากวิสัยทัศน์ของประโยชน์ส่วนรวม จริยธรรมแห่งอิสราเอล ความรับผิดชอบ และภราดรภาพ ที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการเต็มรูปแบบของผู้คนในความสัมพันธ์กับผู้อื่น และกับสิ่งสร้างทั้งหมด¹¹² ด้วยเหตุนี้ AI สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการมนุษย์แบบบูรณาการ¹¹³ และมีส่วนช่วยในการพัฒนามนุษย์และประโยชน์ส่วนรวม¹¹⁴

96. **วิธีการที่เราบูรณาการ AI** “เพื่อรวมพี่น้องชายหญิง ที่เล็กน้อยที่สุด ผู้ที่เปราะบางและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือที่สุด จะเป็นเครื่องวัดความเป็นมนุษย์ที่แท้จริงของเรา ที่ใช้ “ปรัชญาแห่งหัวใจ” เพื่อสามารถใช้เทคโนโลยีนี้ โดยมีมนุษย์เป็นจุดศูนย์กลาง เพื่อช่วยส่งเสริมประโยชน์ส่วนรวมดูแล “บ้านร่วมกันของเรา” ส่งเสริมการแสวงหาความจริง ส่งเสริมการพัฒนาการมนุษย์แบบบูรณาการ สนับสนุนความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และภราดรภาพของมนุษย์ และนำมนุษยชาติไปสู่เป้าหมายสูงสุด ความสุข และการมีส่วนร่วมกันอย่างเต็มที่ในพระเจ้า¹¹⁵

97. เราตระหนักว่า เทคโนโลยีและการสื่อสารเป็นของประทานจากพระเจ้า เป็นเครื่องมือเพื่อรับใช้การประกาศข่าวดี ทุกภาคส่วนของพระศาสนจักรจึงต้องสนใจ และเข้าใจที่จะใช้สื่อ เพื่อการอภิบาลและการประกาศข่าวดี¹¹⁶

ความโปร่งใส การแสดงความรับผิดชอบ และการประเมินผล

98. กระบวนการก้าวเดินไปด้วยกันของพระศาสนจักร จึงต้องมาพร้อมกับการปฏิบัติที่เป็นการสร้างวัฒนธรรมของการแสดงความรับผิดชอบและการประเมินผลที่ดำเนินการด้วยจิตวิญญาณแห่งความโปร่งใสตามเกณฑ์ของพระวรสาร เพื่อจะเป็นพระศาสนจักรที่ก้าวเดินไปด้วยกัน ด้วยความใส่ใจในความสัมพันธ์กับโลกและสังคม แสดงความรับผิดชอบต่อชุมชน สำหรับพันธกิจของตน¹¹⁷ การปฏิบัติตามความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการประเมินผล ช่วยเสริมสร้างความน่าเชื่อถือของพระศาสนจักร แต่ที่มีความจำเป็นมากกว่า คือการให้ ความสำคัญเกี่ยวกับปกป้องผู้เยาว์และผู้ใหญ่ที่เปราะบาง¹¹⁸

99. **ความหมายของการโปร่งใส ในแนวทางของพระศาสนจักรที่ก้าวเดินไปด้วยกัน** เชื่อมโยงกับคำต่าง ๆ เช่น ความจริง ความซื่อสัตย์ ความชัดเจน ความจริงใจ ความซื่อตรง ความสม่ำเสมอ การปฏิเสธความคลุมเครือความหน้าซื่อใจคด และความกำกวม และการไม่มีแรงจูงใจแอบแฝง ในคุณค่าพระวรสาร เน้นย้ำ การเป็นผู้มีใจบริสุทธิ์ (มธ 5:8) การเป็นผู้มีจิตใจ “ซื่อตรงจนพิราบ” (มธ 10:16) และตามที่นักบุญเปาโล ในจดหมายของท่านถึงชาวโครินธ์ “เราละทิ้งการกระทำอันน่าอับอาย เรามิได้ใช้เล่ห์กลหลอกลวง และได้ปิดเบื้องพระวาจาของพระเจ้า ตรงกันข้ามเราประกาศความจริงอย่างเปิดเผยเฉพาะพระพักตร์พระเจ้า เสนอตนให้มนุษย์ทุกคนตัดสินความประพฤติของเรา (2คร 4:2)¹¹⁹

100. **พระศาสนจักรท้องถิ่นและกลุ่มต่าง ๆ มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนารูปแบบและกระบวนการที่มีประสิทธิภาพของความรับผิดชอบและการประเมินผลในลักษณะของการก้าวเดินไปด้วยกัน** นอกเหนือจากการปฏิบัติตามเกณฑ์และการกำกับดูแลโครงสร้างที่กำหนดไว้แล้วโดยบรรทัดฐานตามแนวทางปฏิบัติ¹²⁰

¹¹² Francis, Address to Participants at the Seminar “The Common Good in the Digital Age” (27 September 2019)

¹¹³ Francis, Message for LVII World day of peace (1 January 2024)

¹¹⁴ สมณสาส์นเพื่อพระสังฆกรรม/สมณสาส์นเพื่อวัฒนธรรมและการศึกษา, สิ่งเก่าและสิ่งใหม่ (Antiqua Et Nova) ข้อ 51

¹¹⁵ สมณสาส์นเพื่อพระสังฆกรรม/สมณสาส์นเพื่อวัฒนธรรมและการศึกษา, สิ่งเก่าและสิ่งใหม่ (Antiqua Et Nova) ข้อ 116

¹¹⁶ สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, สมัชชาสมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย คริสตศักราช 2015 ข้อ 39

¹¹⁷ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, การประชุมซินอดของบรรดาพระสังฆราชสมัยสามัญครั้งที่ 16 ข้อ 95

¹¹⁸ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, การประชุมซินอดของบรรดาพระสังฆราชสมัยสามัญครั้งที่ 16 ข้อ 97

¹¹⁹ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, การประชุมซินอดของบรรดาพระสังฆราชสมัยสามัญครั้งที่ 16 ข้อ 96

¹²⁰ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, การประชุมซินอดของบรรดาพระสังฆราชสมัยสามัญครั้งที่ 16 ข้อ 101

101. ฝ่ายสังคมสภาพระสังฆราช (คาร์ดิสไทยแลนด์) ซึ่งมีบทบาทและความรับผิดชอบในพันธกิจด้านสังคมของ พระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย ด้วยการเลือกจ้างคนจนและผู้เปราะบาง ที่ผลักดันให้เราต้องทำงานเพื่อก่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ผู้คนที่เราให้บริการรับใช้ ด้วยความรับผิดชอบต่อสิ่งสร้างของพระเจ้าและทรัพยากรที่เรามี ด้วยการ

- 1) **กำกับดูแลและการจัดองค์กร** ด้วยบุคลากรที่มีความรอบรู้เชี่ยวชาญและได้รับการฝึกฝนให้มีความเป็นมืออาชีพ นอกนั้น จำเป็นต้องได้รับ “การอบรมด้านจิตใจ” เพื่อช่วยให้องค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในงานช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมด้วย”¹²¹
- 2) **ความรับผิดชอบต่อด้านโครงการและการเงิน** ด้วยการบริหารจัดการที่ดีของสิ่งมรดกต่าง ๆ ในด้าน การดำเนินงานของบุคลากร ในความโปร่งใส และการบริหารจัดการด้านการเงิน และไม่กลัวที่จะแสวงหาความ ช่วยเหลือจากผู้รู้ในงานตรวจสอบ เพื่อที่จะได้เป็นตัวอย่างให้กับผู้มีความเชื่อในสังคม”¹²²
- 3) **การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย** “พระศาสนจักรมอบการบริการรับใช้ที่เป็นกิจเมตตา ด้วยการปกป้อง ความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย ป้องกันสิทธิของผู้ต้องการความช่วยเหลือและผู้ที่ได้รับสิทธิไร้เสียง ตามที่พวกเขาสมควรได้รับ ตามหลักการของการเคารพซึ่งกันและกันและกันและความเป็นปึกแผ่นหนึ่งเดียวกัน .”¹²³

¹²¹ DCE 31 [2005]

¹²² Africae Munus, 104 [2011]

¹²³ Africae Munus, 87 [2011] – Caritas in Veritate, 47 [2009])

ส่วนที่ 3 แนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และแผนยุทธศาสตร์กรมการฝ่ายสังคม สภาพระสังฆราชคาทอลิก
แห่งประเทศไทย

102. ฝ่ายสังคมสภาพระสังฆราชฯ (คาร์ิตัสไทยแลนด์) ตระหนักถึงความหลากหลายซับซ้อนของปัญหาที่ชุมชนต้องเผชิญหน้า ดังนั้นในฐานะที่เป็นองค์กรศาสนาด้านสังคม

- 1) เริ่มต้นจากเปลี่ยนแปลงตัวเองของผู้ที่ทำงานด้านสังคม ไม่ว่าจะเป็นพระสงฆ์ นักบวช และฆราวาส ที่จะต้องเป็นพระศาสนจักรที่เป็นประกาศก
- 2) มุ่งมั่นให้การศึกษาด้านสังคมเพื่อการปลูกจิตสำนึกด้านสังคม ด้วยความตระหนักในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- 3) เป็นผู้หล่อเลี้ยงและผู้เกื้อกระบวนการ (Animating and Facilitating) เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้วยกระบวนการแบบองค์รวม (Holistic Approach) ที่ให้ความสำคัญกับบทบาทของศาสนาและความเชื่อเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน
- 4) ประสานความร่วมมือกับองค์กรศาสนา ภาครัฐ และองค์กรภาคประชาสังคมต่าง ๆ ในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 5) การดำเนินงานด้วยความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วม

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด)

แผนยุทธศาสตร์ของกรมการฝ่ายสังคม (คาร์ิตส์ไทยแลนด์) ค.ศ. 2026-2030

Caritas Thailand Strategic Plan 2026-2030

วิสัยทัศน์ Vision: โลกที่เต็มไปด้วยความรัก ความยุติธรรมและสันติ เป็นพื้นที่ปลอดภัย โดยคำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นประจักษ์พยานแห่งความรักเมตตาและความเป็นหนึ่งเดียวกันของพระศาสนจักรในประเทศไทย

พันธกิจ Mission: ฝ่ายสังคมสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย (คาร์ิตส์ไทยแลนด์) จึงมุ่งมั่นส่งเสริมการพัฒนามนุษย์แบบองค์รวม การฟื้นฟูความรัก ความยุติธรรมและสันติ การดูแลรักษาสิ่งสร้าง และการปกป้องกลุ่มเปราะบาง โดยร่วมมือกับเครือข่ายทั้งในและนอกพระศาสนจักร

คุณค่าหลัก Core Values

- ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity)
- ความเป็นจิตหนึ่งใจเดียวกัน (Solidarity)
- การช่วยเหลือเกื้อกูล (Subsidiarity)
- ความยุติธรรมและความรับผิดชอบ (Justice & Accountability)
- การใส่ใจอยู่เคียงข้างคนยากจน (Preferential Option for the Poor)
- การปกป้องคุ้มครองกลุ่มเปราะบาง (Safeguarding the Vulnerable)

กรอบยุทธศาสตร์ STRATEGIC ORIENTATIONS

(หน้าถัดไป)

**** ผสานข้อมูลสังเคราะห์จากการ Focus Group และ งานวิจัย 50 ปี ผนวกเข้ากับ กรอบยุทธศาสตร์ของสมาพันธ์คาร์ิตส์สากล 2024-2030

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด)

กรอบยุทธศาสตร์ Strategic Orientation 1: จิตตารมณ์ความรักเมตตาเป็นหัวใจของพระศาสนจักร *อัตลักษณ์และวัฒนธรรมของคาร์ดิัส	
วัตถุประสงค์ Objective: เสริมสร้างคาร์ดิัสไทยแลนด์และองค์กรสมาชิกในโครงข่ายให้เป็นประจักษ์พยานถึงความรักเมตตาของพระศาสนจักร สอดคล้องกับแนวทางของสมาพันธ์คาร์ดิัสสากลที่ส่งเสริมการก้าวเดินไปด้วยกัน (Synodality) และความร่วมมือกันฉันพี่น้อง (Fraternal Cooperation)	
เป้าประสงค์ย่อย	ผลลัพธ์ตามเป้าประสงค์
Objective 1.1 ยึดจิตตารมณ์คาร์ดิัส อัตลักษณ์คาทอลิก คุณค่า และวัฒนธรรม อันเป็นรากฐานที่มั่นคงในการช่วยเหลือเกื้อกูลกันฉันพี่น้อง (Fraternal Cooperation) ให้เข้าใจลึกซึ้งและนำไปสู่การปฏิบัติ โดยเชื่อมโยงกับคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักรเป็นกรอบการทำงาน	<ul style="list-style-type: none">• มีคู่มือหรือแนวปฏิบัติสำหรับงานของคาร์ดิัสไทยแลนด์ที่ยึดอยู่บนคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักรและถูกนำไปใช้• เกิดกระบวนการสืบทอดและพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ สำหรับผู้นำ เจ้าหน้าที่ และอาสาสมัคร ให้เข้าใจถึงจิตตารมณ์คาร์ดิัส พร้อมคุณค่าและอัตลักษณ์ความเป็นคาทอลิกอย่างลึกซึ้งและต่อเนื่อง• จิตตารมณ์มหาพรตได้รับการหล่อหลอมในวัฒนธรรมการทำงานด้านสังคมในทุกระดับ• บรรดาพระสังฆราชและพระสงฆ์ได้รับการหนุนเสริมในการทำงานอภิบาลด้านสังคมอันเป็นส่วนสำคัญของพันธกิจและความเป็นธรรมชาติของพระศาสนจักรเกิดผลในทุกระดับ
Objective 1.2 นำแนวทางของพระศาสนจักรที่ก้าวเดินไปด้วยกัน (Synodal Church) มาปรับใช้กับโครงสร้างและแนวปฏิบัติขององค์กร เสริมสร้างศักยภาพเครือข่ายคาร์ดิัสทั้งในระดับสภาพระสังฆราชและสังฆมณฑล รวมทั้งการบูรณาการงานคาร์ดิัสในทุกมิติของพันธกิจพระศาสนจักร	<ul style="list-style-type: none">• เกิดวัฒนธรรมการบูรณาการงานอภิบาล การศึกษา และงานสังคม ในทุกระดับของพระศาสนจักรเพื่อให้ทุกกิจกรรมเป็นประจักษ์พยานถึงคุณค่าของพระวรสาร• การดำเนินงานของฝ่ายสังคมของสังฆมณฑลมีประสิทธิภาพและเข้มแข็งขึ้น• เกิดความร่วมมือที่เป็นระบบระหว่างสภาพระสังฆราชฯ สังฆมณฑล วัด และองค์กรของพระศาสนจักรอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุษย์แบบองค์รวม ตอบสนองต่อสถานการณ์ปัญหาสังคมและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ• องค์กรสมาชิกของคาร์ดิัสไทยแลนด์มีความมุ่งมั่นและมาตรฐานการทำงานสูงขึ้น โดยการแลกเปลี่ยนความเชี่ยวชาญและแนวปฏิบัติที่ดีอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมการคุ้มครองผู้เปราะบาง ความโปร่งใส ความเสมอภาค และการมีส่วนร่วม
Objective 1.3 ใช้ศักยภาพและเครือข่าย บ้าน-วัด-โรงเรียน (บวร) เป็นพื้นที่ปลูกฝังคุณค่าแห่งความรักเมตตา ความยุติธรรมและสันติ	<ul style="list-style-type: none">• เกิดความร่วมมือเป็นเครือข่ายกับครอบครัว ชุมชน วัด และโรงเรียนที่เข้มแข็ง เพื่อปลูกฝังคุณค่า “รัก เมตตา ยุติธรรม”• ครอบครัวอันเป็นรากฐานสำคัญที่สุดของสังคมของพระศาสนจักร มีความเข้มแข็ง เพื่อปลูกฝังและส่งต่อคุณค่าที่ดี• วัดสามารถระบุและช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางในชุมชนได้อย่างเหมาะสม ผ่านเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง
Objective 1.4 พัฒนาและสนับสนุนงานแห่งความรักเมตตาระดับวัดให้เป็นเครือข่ายเพื่อเป็นประจักษ์พยานแห่งความรักเมตตาในชุมชน	<ul style="list-style-type: none">• พระสงฆ์ นักบวช สมาชิกสภาภิบาล/แกนนำของวัด และอาสาสมัครมีจิตตารมณ์ความรักเมตตาและความยุติธรรมตามแนวทางคำสอนสังคมของพระศาสนจักร• ทีมงานด้านสังคมในระดับวัดสามารถปฏิบัติความรักเมตตาและความยุติธรรมในสังคมอย่างเป็นรูปธรรมด้วยความเข้มแข็ง• การภาวนาและงานด้านสังคมเชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกันตามปฏิทินของพระศาสนจักร เช่น วันผู้ยากจนสากล วันผู้อพยพและผู้ลี้ภัย ฯลฯ

กรอบยุทธศาสตร์ Strategic Orientation 2: ปกป้องชีวิต ลดความเสี่ยง และฟื้นฟูชุมชน *พันธกิจหลัก	
วัตถุประสงค์ Objective: ตอบสนองสถานการณ์ภัย เสริมสร้างความยืดหยุ่นของชุมชน และเสริมพลังกลุ่มเปราะบางและผู้ได้รับผลกระทบจากวิกฤต เชื่อมโยงกับพันธกิจของสมาพันธ์คาทอลิกสากล ที่เน้นการตอบสนองวิกฤตแบบ Triple Nexus (มนุษยธรรม พัฒนา และสันติภาพ)	
เป้าประสงค์ย่อย	ผลลัพธ์ตามเป้าประสงค์
Objective 2.1 เสริมสร้างศักยภาพของคาทอลิกไทยแลนด์และเครือข่ายพระศาสนจักรท้องถิ่นในการเตรียมพร้อมและตอบสนองต่อสถานการณ์ด้านมนุษยธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานด้านมนุษยธรรม (Humanitarian Standards) โดยส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างสังฆมณฑล ภาคคณะนักบวช และองค์กรภาคอื่น ๆ ทั้งในและนอกพระศาสนจักร	<ul style="list-style-type: none">เครือข่ายฝ่ายสังฆมณฑลสังฆมณฑล (Diocesan Caritas) มีมาตรฐานการทำงานด้านมนุษยธรรมสูงขึ้นไปอย่างสอดคล้องกับ Sphere, Core Humanitarian Standards (CHS) และ Safeguarding ทำให้การช่วยเหลือเป็นมืออาชีพ เคารพคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และปลอดภัยสำหรับผู้เปราะบางมีทีมตอบสนองภาวะฉุกเฉิน (Emergency Response Team) ที่มีส่วนร่วมกับสังฆมณฑลที่มีความพร้อมและศักยภาพเพียงพอ สามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างทันที่ที่มีประสิทธิภาพ และประสานงานได้ดีทั้งในระดับชาติและระหว่างสังฆมณฑลงานบรรเทาทุกข์เชื่อมโยงกับการพัฒนาและการดูแลสิ่งสร้างอย่างยั่งยืนเป็นแนวปฏิบัติร่วม ทำให้การช่วยเหลือมีผลระยะยาว ลดการพึ่งพา และเสริมความสามารถของชุมชนในการรับมือวิกฤตในอนาคตเกิดวัฒนธรรมการแบ่งปันทรัพยากรและประสบการณ์ระหว่างสมาชิกคาทอลิกไทยแลนด์ นำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดีและมาตรฐานการดำเนินงานที่สม่ำเสมอ
Objective 2.2 สนับสนุนพระศาสนจักรท้องถิ่น ทั้งในระดับสังฆมณฑลและเครือข่ายงานด้านสังฆมณฑลวัดในงานกิจเมตตาและงานฟื้นฟูชุมชน	<ul style="list-style-type: none">ชุมชนท้องถิ่นมีความพร้อมและศักยภาพในการรับมือและปกป้องตนเองในช่วงวิกฤตเกิดแนวทางการพัฒนาชุมชนวัดที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเปราะบางและการฟื้นฟูหลังวิกฤตมีกลไกความร่วมมือระหว่างวัด สังฆมณฑล และองค์กรท้องถิ่นที่ทำงานประสานกันเป็นระบบในการแก้ปัญหาชุมชน
Objective 2.3 ส่งเสริมชุมชนวัดให้มีความพร้อมรับมือและฟื้นฟูหลังภัยพิบัติ โดยเน้นการดูแลผู้เปราะบาง	<ul style="list-style-type: none">ชุมชนวัดมีแผนรับมือภัยพิบัติ (Disaster Preparedness Plans) ที่จัดทำร่วมกันและนำไปใช้ได้จริง โดยมีระบบช่วยเหลือที่ให้ความสำคัญกับผู้เปราะบางเป็นศูนย์กลาง (People-centered Response) ทำให้การเตรียมพร้อมและการตอบสนองในภาวะวิกฤตมีประสิทธิภาพชุมชนได้รับการฟื้นฟูระยะยาวอย่างยั่งยืนหลังภัยพิบัติ ผ่านการสร้างอาชีพใหม่ การเยียวยาจิตใจ และการปรับปรุงบ้านเรือนหรือโครงสร้างพื้นฐาน
Objective 2.4 คาทอลิกไทยแลนด์มุ่งมั่นอย่างยิ่งต่อหลักการความช่วยเหลือเกื้อกูลกันฉันพี่น้อง (Fraternal Cooperation) ในการตอบสนองต่อมนุษยธรรม	<ul style="list-style-type: none">เกิดวัฒนธรรมความร่วมมือและการเกื้อกูลกันฉันพี่น้องในการรับมือวิกฤตและภัยพิบัติ ทั้งภายในและภายนอกพระศาสนจักร ทำให้การช่วยเหลือมีเอกภาพ มีประสิทธิภาพเกิดการพัฒนาระบบติดตามผลและแบ่งปันข้อมูลความก้าวหน้าของงานด้านสังฆมณฑลวัดและสังฆมณฑล

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด)

กรอบยุทธศาสตร์ Strategic Orientation 3: ส่งเสริมการพัฒนาคนแบบองค์รวมและการดูแลสิ่งแวดล้อม *พันธกิจหลัก	
วัตถุประสงค์ Objective: ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ให้สอดคล้องกับแนวทางของสมาพันธ์คาร์ดิธสภาคที่เน้นระบบนิเวศน์องค์รวม (Integral Ecology) และการรณรงค์ระดับโลก เพื่อความยุติธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม	
เป้าประสงค์ย่อย	ผลลัพธ์ตามเป้าประสงค์
Objective 3.1 ประยุกต์ใช้แนวทางที่เชื่อมโยงและมีหลากหลายมิติ ในการพัฒนามนุษย์แบบองค์รวม (Integral Human Development หรือ Holistic Approach) เพื่อให้เราสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างครบวงจร	<ul style="list-style-type: none">• โครงการด้านการพัฒนา มนุษยธรรม และการสร้างสันติภาพของคาร์ดิธสไทยแลนด์ได้รับการบูรณาการและประสานงานอย่างเป็นเอกภาพมากขึ้น ผ่านความร่วมมือระหว่างเครือข่ายคาร์ดิธสกับองค์กรของพระศาสนจักรและภาคส่วนต่าง ๆ• เกิดรูปแบบการพัฒนาที่บูรณาการทุกมิติ เศรษฐกิจ การศึกษา สุขภาพ และสวัสดิการ เช่น การพัฒนาชุมชนวัดคาทอลิกต้นแบบที่พึ่งตนเองและเกื้อกูลกัน• เด็กยากไร้ ครอบครัวแรงงานย้ายถิ่น และผู้ลี้ภัย ได้รับการขยายโอกาสเข้าถึงการศึกษามากขึ้น• วัด โรงเรียน และชุมชนเป็นศูนย์กลางของความร่วมมือเพื่อการพัฒนาชุมชน โดยเปิดพื้นที่ให้ประชาคมมีส่วนร่วม ออกแบบกิจกรรม สร้างเครือข่ายภายในและระหว่างศาสนา รวมทั้งเชื่อมโยงกับองค์กรภายนอกอย่างมีพลังและต่อเนื่อง
Objective 3.2 คาร์ดิธสไทยแลนด์อ่านสัญญาณของกาลเวลาและรณรงค์อย่างกระตือรือร้นในประเด็นเร่งด่วน ข้อท้าทายระยะยาว และความท้าทายใหม่ ๆ รวมถึงนิเวศวิทยาแบบองค์รวม ความยากจนและความไม่เท่าเทียม การย้ายถิ่นฐาน ผู้ลี้ภัย และการค้ามนุษย์ ความขัดแย้ง สันติภาพและการคืนดีกัน และสุขภาพ	
3.2 (1) ทำงานร่วมกับเครือข่ายเกษตรกรมัยยืนคาร์ดิธสไทยแลนด์ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรที่เคารพธรรมชาติและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามแนว Laudato Si สนับสนุนเกษตรกรให้พึ่งพาตนเองได้ ผลิตอาหารปลอดภัย พัฒนาศักยภาพและการถ่ายทอดองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรในทุกระดับ เพื่อขับเคลื่อนเชิงนโยบายและการเข้าถึงทรัพยากรอย่างยั่งยืน (อ้างอิงแผนแม่บทฯ 2022-2026)	<ul style="list-style-type: none">• ชุมชนและสถาบันของพระศาสนจักรนำแนวปฏิบัติด้านเกษตรกรรมที่เคารพธรรมชาติและศักดิ์ศรีมนุษย์ไปใช้จริง ทำให้ครอบครัวเกษตรกรและชุมชนมีวิถีการผลิตที่สอดคล้องกับจิตตารมณ์การดูแลสิ่งแวดล้อม• เกษตรกรมีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม เพื่อผลิตอาหารปลอดภัยและพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น ส่งผลให้เกิดความมั่นคงทางอาหารในระดับครัวเรือนและชุมชน• เกิดแหล่งเรียนรู้และองค์ความรู้ด้านเกษตรกรรมยั่งยืนในเครือข่ายคาร์ดิธสไทยแลนด์ เช่น วัดและโรงเรียนที่พัฒนาสู่ Green Parish / Green School รวมถึงการพัฒนาตลาดสีเขียวและระบบ Farm to Table ที่เสริมเศรษฐกิจชุมชน• กลุ่มเกษตรกรในเครือข่ายเข้าถึงทรัพยากร การสนับสนุน และกลไกส่งเสริมจากภาครัฐและเอกชนได้มากขึ้น• เครือข่ายเกษตรกรมัยยืนของคาร์ดิธสไทยแลนด์เชื่อมโยงกันตั้งแต่ระดับชุมชนถึงระดับชาติ สามารถร่วมขับเคลื่อนนโยบายและความร่วมมือกับเครือข่ายอื่นและพระศาสนจักรในภูมิภาค
3.2 (2) เสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวในชุมชนและสังคม โดยบูรณาการคุณค่าความเชื่อ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และแนวทางระบบนิเวศน์องค์รวม เพื่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none">• การอภิบาลครอบครัวได้รับการเสริมพลังด้วยข้อมูลและเสียงสะท้อนจากครอบครัว ผ่านความร่วมมือระหว่างคาร์ดิธสและแผนกครอบครัวของสภาพระสังฆราชฯ ทำให้การพัฒนานโยบายและมาตรการช่วยเหลือครอบครัวเปราะบางมีความเหมาะสมและตรงความต้องการมากขึ้น

	<ul style="list-style-type: none">• วัดและโรงเรียนเป็นศูนย์กลางที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ครอบครัวและเครือข่ายการเกื้อกูลกัน• เด็ก เยาวชน และครอบครัวมีทักษะชีวิตและภาวะผู้นำที่เข้มแข็งขึ้น ส่งผลให้สามารถรับมือกับความท้าทายทางสังคม• ชุมชนคริสตชนตระหนัก ร่วมปกป้อง และตอบสนองต่อปัญหาการละเมิดสิทธิเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ
<p>3.2 (3) พัฒนากลไกการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อสามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการที่พึงได้รับ รวมทั้งการพัฒนาระบบการดูแลต้นแบบ ด้วยความร่วมมือกับคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อผู้สูงอายุ และจิตอาสาในชุมชน โดยบูรณาการทำงานกับโครงสร้างปกติของชมรมผู้สูงอายุในระดับสังฆมณฑลต่างๆ</p>	<ul style="list-style-type: none">• ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการที่พึงได้รับอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม• มีเครือข่ายอาสาสมัครที่มีศักยภาพและมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งกับวัดและชุมชน• อาสาสมัครมีศักยภาพและมีส่วนร่วมกับวัดและชุมชน เพื่อดูแลผู้สูงอายุอย่างมีศักดิ์ศรี• มีกลไกการดูแลผู้สูงอายุที่เข้มแข็ง โดยมีชุมชนวัดเป็นฐาน ทำงานร่วมกับท้องถิ่นและหน่วยงานรัฐอย่างบูรณาการ เพื่อความต่อเนื่องและยั่งยืน• มีระบบงานดูแลผู้สูงอายุต้นแบบของพระศาสนจักรคาทอลิก พร้อมแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน รองรับความต้องการดูแลทั้งด้านกาย ใจ และจิตวิญญาณ สามารถนำไปขยายผลสู่พื้นที่อื่นได้
<p>3.2 (4) เสริมสร้างงานอภิบาลผู้ต้องขังและผู้ต้องกัก ผ่านเครือข่ายคาทอลิกไทยเพื่องานอภิบาลผู้ต้องขัง/ผู้ต้องกัก (Thai Catholic Network for Prison Ministry) เพื่อดูแลด้านจิตวิญญาณ ชีวิตครอบครัว และการคืนสู่สังคมอย่างมีศักดิ์ศรี</p>	<ul style="list-style-type: none">• ผู้ต้องขังมีความเข้มแข็งทางจิตวิญญาณและพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเหมาะสม พร้อมกลับใจเพื่อเริ่มชีวิตใหม่อย่างมีศักดิ์ศรี• ครอบครัวของผู้ต้องขังได้รับการเสริมพลังและการดูแลที่เหมาะสมทั้งด้านจิตใจและเศรษฐกิจ เกิดความเข้มแข็ง ภูมิใจ ถูกทอดทิ้ง และเป็นพลังสนับสนุนผู้ต้องขังเมื่อกลับคืนสู่ครอบครัว• ผู้พ้นโทษได้รับโอกาสในการคืนสู่สังคมอย่างสร้างสรรค์และมีคุณค่า ผ่านการพัฒนาการศึกษา ทักษะอาชีพ และการยอมรับจากสังคม ทำให้สามารถประกอบอาชีพสุจริตและดำรงชีวิตได้อย่างยั่งยืน• เครือข่ายความร่วมมือที่มีอยู่ระหว่างสังฆมณฑล คณะนักบวช ฆราวาสจิตอาสา และภาคีภายนอก มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิผลมากขึ้น
<p>3.2 (5) เสริมสร้างระบบการส่งเสริมสุขภาพในชุมชนวัดคาทอลิก โดยความร่วมมือของชมรมเวชบุคคลคาทอลิกและกลุ่มจิตอาสาด้านสุขภาพอนามัย เพื่อให้ประชาชน โดยเฉพาะในชุมชนวัดคาทอลิกเข้าถึงการป้องกัน การรณรงค์ให้ความรู้ และการดูแลสุขภาพพื้นฐาน</p>	<ul style="list-style-type: none">• เกิดเครือข่ายแกนนำและจิตอาสาด้านสุขภาพในชุมชนวัดที่เข้มแข็ง สามารถดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐาน ให้ความรู้ด้านสุขภาพศึกษา และทำงานร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่อง• ชุมชนท้องถิ่นเข้าถึงบริการสุขภาพพื้นฐานได้มากขึ้น ผ่านการตรวจสุขภาพ การให้คำปรึกษาที่เหมาะสม รวมทั้งการประสานความร่วมมือเพื่อช่วยเหลือกลุ่มผู้ป่วยยากไร้ให้สามารถเข้าถึงสิทธิ สวัสดิการและบริการของรัฐที่มีอยู่
<p>3.2 (6) เสริมสร้างการอภิบาลกลุ่มคนเคลื่อนย้าย (People on the Move) คือบรรดาผู้อพยพย้ายถิ่น แรงงานข้ามชาติ และผู้ลี้ภัย ด้วยจิตตารมณ์พระวรสาร</p>	<ul style="list-style-type: none">• สังฆมณฑล วัด และองค์กรคาทอลิกมีความตระหนักรู้และทัศนคติที่เอื้ออาทรต่อแรงงานข้ามชาติและผู้ลี้ภัยมากขึ้น โดยเข้าใจและยอมรับร่วมกันว่าพวกเขา คือ “พี่น้องของเรา” และร่วมสื่อสารจิตตารมณ์ “พระศาสนจักรไม่มีพรมแดน”

	<ul style="list-style-type: none">• พระสงฆ์ นักบวช ขรราวาส และอาสาสมัครมีขีดความสามารถสูงขึ้นในการอภิบาลกลุ่มคนเคลื่อนย้าย จากการอบรมและเข้าถึงคู่มือที่เป็นมาตรฐาน สามารถปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับแนวทางอภิบาลกลุ่มคนเคลื่อนย้ายของพระศาสนจักร• วัดและชุมชนคาทอลิกก้าวสู่การเป็น “ชุมชนที่ให้การต้อนรับ” (Welcoming Church) โดยมีการอภิบาลที่ครอบคลุมมิติด้านจิตวิญญาณ สังคม และวัฒนธรรมอย่างแท้จริง และเปิดพื้นที่ให้แรงงานข้ามชาติและผู้ลี้ภัยมีส่วนร่วมทำงานของวัด• เกิดระบบความร่วมมือด้านการอภิบาลแรงงานข้ามชาติอย่างเป็นรูปธรรม ระหว่างสภาพระสังฆราชฯ และฝ่ายสังคมของสังฆมณฑล ทำให้การดูแลและคุ้มครองพี่น้องกลุ่มนี้มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง• มีความร่วมมือเชิงนโยบายที่เข้มแข็งยิ่งขึ้นกับภาครัฐ ภาคประชาสังคม และองค์กรศาสนาอื่น นำไปสู่การคุ้มครองสิทธิความปลอดภัย และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานข้ามชาติและผู้ลี้ภัยอย่างยั่งยืน
<p>3.2 (7) เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างเครือข่ายคาทอลิกไทยเพื่องานต่อต้านการค้ามนุษย์ (CNATT) และเครือข่ายนักบวชคาทอลิกไทยต่อต้านการค้ามนุษย์ (Talitha Kum Thailand) เพื่อการทำงานเชิงรุกในการป้องกันและอภิบาลผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ทั้งด้านการป้องกันการคุ้มครองสิทธิ และการฟื้นฟูชีวิตกลับสู่ชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none">• ชุมชน แรงงาน และเยาวชนมีความรู้ ความตระหนัก และทักษะในการป้องกันการค้ามนุษย์เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน• กลุ่มเสี่ยงได้รับการเสริมพลังและสามารถปกป้องตนเองได้มากขึ้น ผ่านความรู้ด้านสิทธิ ความปลอดภัย และช่องทางขอความช่วยเหลือ• ผู้เสียหายได้รับความคุ้มครอง เข้าถึงบริการกฎหมาย และสิทธิที่พึงมีพึงได้อย่างทั่วถึง ด้วยการประสานงานด้านกฎหมาย การติดตามคุ้มครองความปลอดภัย และการส่งต่อบริการอย่างเหมาะสมตามบทบาทขององค์กรศาสนา• ผู้เสียหายได้รับการฟื้นฟูและกลับคืนสู่สังคมอย่างมีศักดิ์ศรี ทั้งด้านจิตวิญญาณ สุขภาพกายและใจ ทักษะอาชีพ และลดความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อซ้ำอย่างยั่งยืน
<p>3.2 (8) ส่งเสริมการศึกษาและศูนย์ดูแลเด็ก ศูนย์การเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ เพื่อป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษา สำหรับเด็กยากจน เด็กชาติพันธุ์ และลูกหลานแรงงานข้ามชาติ</p>	<ul style="list-style-type: none">• เกิดการบูรณาการและความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรมกับสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย เพื่อให้การส่งเสริมการศึกษาและทักษะชีวิตสำหรับกลุ่มเปราะบางต่าง ๆ• เด็กยากจน เด็กชาติพันธุ์ และลูกหลานแรงงานข้ามชาติได้รับโอกาสเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึง ทำให้สามารถอยู่ในระบบการศึกษาได้ต่อเนื่องและลดความเสี่ยงต่อการหลุดจากระบบการศึกษา
<p>3.2 (9) ผลักดันนโยบายด้านสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย เพื่อความมั่นคงของครอบครัวฐานราก</p>	<ul style="list-style-type: none">• เกิดข้อเสนอเชิงนโยบายที่เป็นรูปธรรมจากความร่วมมือระหว่างเครือข่ายเกษตรกรและองค์กรพัฒนาเอกชน• ชุมชนและหน่วยงานรัฐมีพื้นที่พูดคุย แลกเปลี่ยน และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหอย่างสร้างสรรค์มากขึ้น ผ่านเวทีเสวนาที่จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องในระดับต่าง ๆ
<p>Objective 3.3 ปลุกจิตสำนึกสิ่งการดูแลสิ่งสร้าง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน ผ่านกิจกรรมรณรงค์ในชุมชนต่างๆ</p>	<ul style="list-style-type: none">• มีบุคลากรและเครื่องมือที่มีศักยภาพมากขึ้นสำหรับการดูแลและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ทำให้การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของวัด โรงเรียน และชุมชนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด)

	<ul style="list-style-type: none">• เกิดความร่วมมือที่เข้มแข็งกับหน่วยงานและคณะนักบวชที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่การพัฒนา ต่อยอด และขยายผลการดูแลพื้นที่ที่สืบทอดร่วมกับชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน อาทิ ชมรมอาสาสมัครเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม (VSED) งานค่ายเยาวชนด้านสิ่งแวดล้อม การทำงานร่วมกับโรงเรียนคาทอลิก ฯลฯ
<p>Objective 3.4 พัฒนาทักษะทางดิจิทัล (Digital Literacy) เพื่อลดความเสี่ยงและใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน</p>	<ul style="list-style-type: none">• เกิดเครือข่ายความร่วมมือกับสื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทยและภาคีต่าง ๆ ทำให้การรณรงค์ปลูกจิตสำนึกด้านการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยสามารถเข้าถึงชุมชนคาทอลิกได้กว้างและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น• ชุมชนคาทอลิกและชุมชนที่เราทำงานด้วยมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในด้านอาชีพ การเกษตร การจัดกิจกรรมสังคม และงานด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและการทำงานของชุมชน

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด)

กรอบยุทธศาสตร์ Strategic Orientation 4: การพัฒนาองค์กรและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของคาร์ิตัสไทยแลนด์ *ทิศทางและวิธีการทำงาน	
วัตถุประสงค์ Objective: ยกกระดับความเป็นมืออาชีพ ความโปร่งใส และความยั่งยืนขององค์กร ดำเนินงานสอดคล้องกับทิศทางของสมาพันธ์คาร์ิตัสสากล ในการเป็นคาร์ิตัสที่ก้าวเดินไปด้วยกัน (Synodal Caritas) ส่งเสริมภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และการเพิ่มบทบาทสตรีและเยาวชนในการเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในระดับตัดสินใจ	
เป้าประสงค์ย่อย	ผลลัพธ์ตามเป้าประสงค์
Objective 4.1 ใช้มาตรฐานการบริหารจัดการองค์กรของสมาพันธ์คาร์ิตัส CIMS หรือ Caritas Internationalis Management Standards เป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนาและยกระดับมาตรฐานองค์กรให้เป็นสากล ทั้งด้านศักยภาพองค์กร ความโปร่งใส การจัดการความเสี่ยง และการปกป้องคุ้มครอง (Safeguarding)	<ul style="list-style-type: none">มาตรฐานการบริหารจัดการองค์กรฯ CIMS ได้รับการพัฒนาและยกระดับอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีนโยบายปกป้องคุ้มครอง (Safeguarding) ที่ปรับปรุงและบังคับใช้ครบถ้วนในทุกหน่วยงานของกรรมาธิการฝ่ายสังคมาฯการดำเนินงานมีความโปร่งใส ครอบคลุม และสะท้อนหลักการของการก้าวเดินไปด้วยกัน (Synodality) และหลักการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน (Subsidiarity) อย่างชัดเจนมีระบบประเมินผลตามมาตรฐาน CIMS ที่มีประสิทธิภาพและรายงานประจำปีได้รับการเผยแพร่อย่างเปิดเผยกรรมาธิการฝ่ายสังคมาฯ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยมีการพัฒนาและจัดการความรู้และการรวบรวมแนวปฏิบัติที่ดี เพื่อยกระดับคุณภาพงานและขยายผลสู่หน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง
Objective 4.2 พัฒนาการและยกระดับการทำงานของหน่วยงานในกรรมาธิการฝ่ายสังคมา (คาร์ิตัสไทยแลนด์) ให้สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ปัจจุบันอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none">โครงสร้างการทำงานมีความคล่องตัวและตอบสนองต่อสถานการณ์สังคมปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดการบูรณาการงานอภิบาลของกลุ่มคนเคลื่อนย้ายในทุกมิติ ระหว่างแผนกผู้อพยพย้ายถิ่นและผู้ถูกคุมขัง (NCCM) งานผู้ลี้ภัยของแผนกสงเคราะห์ผู้ประสบภัยและผู้ลี้ภัย (มูลนิธิโคเออร์) และงานผู้เดินทางทะเลของแผนกผู้ท่องเที่ยวและผู้เดินทางทะเล (NCCS/Stella Maris) ทำให้การบริการผู้อพยพย้ายถิ่น ผู้ลี้ภัย และผู้เดินทางทะเลเป็นเอกภาพมากขึ้นแผนกต่าง ๆ ภายในคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อการพัฒนาสังคม มีความร่วมมือและเชื่อมโยงการทำงานอย่างเป็นระบบ
Objective 4.3 สร้างและพัฒนาผู้นำรุ่นใหม่ ทั้งสตรีและเยาวชน ให้มีบทบาทจริงในโครงสร้างและพันธกิจของคาร์ิตัสไทยแลนด์	<ul style="list-style-type: none">เกิดความร่วมมือที่ใกล้ชิดและเป็นรูปธรรมกับแผนกเยาวชนของสภาพระสังฆราชฯ ทำให้งานเยาวชนและฆราวาสรุ่นใหม่ เชื่อมโยงกับงานคาร์ิตัสในทุกระดับได้อย่างเป็นระบบสตรีมีบทบาทที่สำคัญในกระบวนการตัดสินใจและการบริหารจัดการองค์กร ทั้งในระดับฝ่ายสังคมาของสภาพระสังฆราชฯ และระดับสังฆมณฑล สะท้อนความเป็นส่วนร่วมและความเสมอภาคในงานของพระศาสนจักรมีระบบสรรหา การเตรียมความพร้อม และพัฒนาศักยภาพเยาวชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เยาวชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทำงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในระดับต่าง ๆ ได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ
Objective 4.4 พัฒนาและใช้เทคโนโลยี/เครื่องมือดิจิทัล และนวัตกรรมในการทำงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานและการสื่อสาร	<ul style="list-style-type: none">บุคลากรมีทักษะดิจิทัลและเครื่องมือที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น ทำให้การบริหารจัดการและการสื่อสารทั้งภายในองค์กรและกับชุมชนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์มีประสิทธิภาพมากขึ้นองค์กรสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพการทำงาน และการวัดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทำงาน

กรอบยุทธศาสตร์ Strategic Orientation 5: การเรียกร้องเพื่อโลกที่ดีกว่า (Advocacy & Policy Change) *ทิศทางและวิธีการทำงาน	
วัตถุประสงค์ Objective: เสริมพลังเสียงของชุมชนและผลักดันการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง อันสอดคล้องกับทิศทางการผลักดันเชิงนโยบาย (Advocacy) ของสมาพันธ์คาร์ดิทสภาค โดยเน้นการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ	
เป้าประสงค์ย่อย	ผลลัพธ์ตามเป้าประสงค์
Objective 5.1 เสียงของหน่วยงานในครอบครัวคาร์ดิทสไทยแลนด์ได้รับการยอมรับว่าเชื่อถือได้ในประเด็นทางสังคม นิเวศวิทยา/สิ่งแวดล้อม มนุษยธรรม และการพัฒนา	<ul style="list-style-type: none">เกิดความสัมพันธ์และความร่วมมือที่เข้มแข็งกับสื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อมวลชนคาทอลิกฯ ทำให้ภารกิจ อัตลักษณ์ คาร์ดิทส และงานด้านมนุษยธรรมและการพัฒนาได้รับการสื่อสารอย่างกว้างขวางและมีพลังยิ่งขึ้นคาร์ดิทสไทยแลนด์สามารถใช้การสื่อสารเชิงกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนงานรณรงค์ งานมนุษยธรรม งานพัฒนาสังคม และงานด้านนิเวศวิทยา ทำให้การขับเคลื่อนพันธกิจเกิดผลจริงและเข้าถึงผู้คนมากขึ้น
Objective 5.2 เป็นประจักษ์พยานยืนยันต่อประสบการณ์ชีวิตของผู้คนที่ประสบความยากจน ผู้ที่ถูกกีดกัน เปรราะบาง หรืออยู่ในวิกฤต โดยเข้าร่วมในเสียงเรียกร้องความยุติธรรมของพวกเขาผ่านการสื่อสารของเรา	<ul style="list-style-type: none">กลไกรับฟังเสียงของผู้ที่ประสบความยากจน ถูกกีดกัน และอยู่ในภาวะเปราะบางได้รับการสร้างและพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ผู้หญิง เยาวชน ชชาติพันธุ์ และกลุ่มชายขอบสามารถมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการสื่อสาร ปกป้องหรือและผลักดันการเปลี่ยนแปลงในระดับต่าง ๆเกิดระบบการสื่อสารที่ยึดมั่นในหลักการคุ้มครอง ศักดิ์ศรี และความจริง ส่งผลให้ชีวิตและประสบการณ์ของผู้ที่อยู่ในความยากจนได้รับการนำเสนออย่างถูกต้อง สมจริง และช่วยขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อย่างมีพลัง
Objective 5.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการรณรงค์เชิงสร้างสรรค์เพื่อสิ่งแวดล้อมและการสร้างสังคมที่เป็นธรรมและสันติ และการใช้เครือข่ายศาสนา วัฒนธรรมเป็นพลังขับเคลื่อนคุณค่าร่วม	<ul style="list-style-type: none">การรณรงค์ของกรรมาธิการฝ่ายสังคมฯ สามารถเชื่อมโยงและทำงานร่วมกับผู้มีอำนาจตัดสินใจในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำเสนอข้อมูลและหลักฐานที่สะท้อนสาเหตุเชิงโครงสร้างของวิกฤตมนุษยธรรมจากประสบการณ์จริงเกิดการรณรงค์ที่มีเป้าหมายชัดเจนและขับเคลื่อนด้วยกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม (Action oriented campaign) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากข้อมูลวิจัย ระบบติดตามผล และหลักฐานที่สามารถยืนยันผลลัพธ์ได้อย่างน่าเชื่อถือมีการดำเนินกิจกรรมที่สะท้อนคุณค่าทางศาสนาและวัฒนธรรมในการสร้างสังคมที่เป็นธรรม
Objective 5.4 ขยายเครือข่ายความร่วมมือกับพันธมิตรอื่น ๆ ทั้งภายในพระศาสนจักร ระหว่างคริสตศาสนจักร ระหว่างศาสนา ภาครัฐ ภาคประชาสังคมและเอกชนอื่น ๆ เพื่อเสริมพลังพันธกิจ ด้วยการเสวนาและร่วมงานกันอย่างเป็นรูปธรรมตามความเหมาะสม	<ul style="list-style-type: none">เกิดความสัมพันธ์การทำงานที่เข้มแข็งและกว้างขวางยิ่งขึ้นภายในพระศาสนจักร พร้อมด้วยความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพกับศาสนาอื่น หน่วยงานรัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม บนพื้นฐานของแนวปฏิบัติที่ตีร่วมกันและความเข้าใจต่อความท้าทายที่สอดคล้องกันเกิดพันธมิตรเชิงยุทธศาสตร์กับสถาบันการศึกษาและองค์กรด้านสวัสดิการสังคมและสุขภาพ เพื่อร่วมกันพัฒนาและสนับสนุนกลุ่มด้อยโอกาสต่าง ๆ ผ่านเครือข่ายที่ทำงานสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ
Objective 5.5 ส่งเสริมการทำงานตามจิตตารมณ์ของความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันฉันพี่น้อง	<ul style="list-style-type: none">เกิดการรวบรวม แบ่งปัน และใช้ทรัพยากร-ศักยภาพร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อการบรรลุพันธกิจร่วมกันมีเครือข่ายอาสาสมัครที่เข้มแข็งที่อุทิศเวลา ทักษะ และความรู้ เพื่อสนับสนุนงานรักและรับใช้ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างยั่งยืน

ส่วนที่ 4 เครื่องมือวัดผล และประเมินผล เพื่อความโปร่งใส ความรับผิดชอบและการประเมินผลอย่างมีส่วนร่วม

4.1 หลักการและวัฒนธรรมของการวัดผลและประเมินผลของคาร์ดิัสไทยแลนด์

การติดตามและประเมินผลของคาร์ดิัสไทยแลนด์มิได้เป็นเพียงกลไกการรายงานผลเท่านั้น หากเป็นวัฒนธรรมในการก้าวเดินร่วมกัน (Synodality) เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อพันธกิจของพระศาสนจักร และการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ระบบการวัดผลและประเมินผลจึงยึดโยงทั้งหลักธรรมคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร จิตตารมณ์คาร์ดิัส และมาตรฐานการบริหารจัดการองค์กรของสมาพันธ์คาร์ดิัสสากล (CIMS) เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน

กรอบการวัดผลของคาร์ดิัสไทยแลนด์ตั้งอยู่บน 5 หลักการสำคัญ ดังนี้:

- 1) มีส่วนร่วม (Participation & Synodality)
- 2) โปร่งใสและตรวจสอบได้ (Transparency & Accountability)
- 3) มุ่งสู่การเปลี่ยนแปลงและคุณภาพงาน (Outcome & Impact-Oriented)
- 4) เป็นการเรียนรู้และพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง (Learning & Improvement)
- 5) สอดคล้องกับจิตตารมณ์และคำสอนสังคมของพระศาสนจักร (Catholic Identity)

4.2 วัตถุประสงค์ของระบบการวัดผลและประเมินผล

- 1) เพื่อความโปร่งใส และการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของพระศาสนจักร
- 2) เพื่อความรับผิดชอบต่อผู้รับประโยชน์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Mutual Accountability)
- 3) เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วม (Participation & Shared Ownership)
- 4) เพื่อยกระดับคุณภาพงานและสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์
- 5) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง (Continuous Learning & Improvement)
- 6) เพื่อธำรงและส่งเสริมอัตลักษณ์คาทอลิกในการดำเนินพันธกิจด้านสังคม.

4.3 กรอบแนวคิด (Framework) สำหรับการติดตามและประเมินผล

การนำระบบติดตามและประเมินผลอย่างมีส่วนร่วมมาใช้ จะช่วยยกระดับคุณภาพการทำงานด้านสังคมของพระศาสนจักรให้มีความโปร่งใส น่าเชื่อถือ และสอดคล้องกับพันธกิจของคาร์ดิัส ทั้งยังเสริมสร้างวัฒนธรรมการจัดการที่ดี (Good Governance) การใช้ทรัพยากรอย่างรับผิดชอบ และการดำเนินงานที่เป็นประจักษ์พยานถึงความซื่อสัตย์และความยุติธรรมในสังคม ส่งผลให้คาร์ดิัสไทยแลนด์เป็นองค์กรที่เติบโตอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และได้รับความไว้วางใจจากทั้งภายในและภายนอกพระศาสนจักร

ในมิติมนุษย์และจิตตารมณ์ ระบบนี้ช่วยเสริมพลังแก่ผู้ปฏิบัติงาน พระสงฆ์ นักบวช ฆราวาส และอาสาสมัคร ให้เติบโตทั้งด้านทักษะ วิชาชีพ และจิตตารมณ์คาร์ดิัส ขณะเดียวกัน ผู้รับประโยชน์และชุมชนจะได้รับการรับฟัง ได้รับการปฏิบัติด้วยศักดิ์ศรี และเกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตที่มีความหมายและยั่งยืน องค์กรรวมเหล่านี้นำไปสู่การเป็นพระศาสนจักรที่ “ฟังกัน เรียนรู้กัน รั้งใช้กันด้วยความรัก” และเป็นประจักษ์พยานพระวรสารอย่างเป็นรูปธรรมในสังคมไทย

4.4 ชุดเครื่องมือวัดผลและประเมินผล

เพื่อให้การติดตามและประเมินผลของคาร์ดิสไทยแลนด์เป็นรูปธรรม โปร่งใส และมีส่วนร่วม ชุดเครื่องมือนี้ถูกออกแบบอย่างยืดหยุ่นเพื่อให้สามารถเลือกใช้ได้ตามบริบทของสังคมและระดับพื้นที่ โดยไม่เพิ่มภาระงานเอกสารเกินจำเป็น เครื่องมือแบ่งออกเป็น 4 ด้านหลัก ได้แก่

(1) การฟังเสียงและการมีส่วนร่วมแบบ “ก้าวเดินไปด้วยกัน” เช่น เวทีรับฟังเสียงชุมชน และเรื่องราวการเปลี่ยนแปลงที่มีความหมาย เพื่อให้เสียงของผู้รับประโยชน์และผู้ปฏิบัติงานมีคุณค่าต่อการพัฒนางาน

(2) การติดตามประเมินผล (M&E) ในเชิงพัฒนา เช่น แบบรายงานติดตามความก้าวหน้าของงาน/กิจกรรม/โครงการ การทบทวนโครงการ และการประเมินตนเอง ซึ่งต้องออกแบบมาในมุมมอง “สะท้อนเพื่อพัฒนา” มากกว่า “ตรวจสอบเพื่อจับผิด” เพื่อช่วยให้การจัดการทรัพยากรและการดำเนินกิจกรรมมีคุณภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานสากลของคาร์ดิส

(3) ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ เช่น การสื่อสารผลการดำเนินงานและช่องทาง feedback ที่ปลอดภัย การเปิดช่องทางรับฟังข้อคิดเห็นและข้อกังวลที่เป็นธรรมและปลอดภัย และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ซื่อตรง โปร่งใส และรับผิดชอบต่อสาธารณะ

(4) การเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพของงาน เช่น การทบทวนหลังการดำเนินงาน (AAR), การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสังคมชนบท และการรวบรวมบทเรียนและแนวปฏิบัติที่ดี เพื่อส่งเสริมความเป็นหนึ่งเดียวและการพัฒนางานด้านสังคมของพระศาสนจักรให้มีผลกระทบที่ลึกซึ้งและยั่งยืน

เครื่องมือเหล่านี้มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมการฟังกัน การสะท้อนร่วมกัน การเติบโตอย่างต่อเนื่อง และการเป็นพยานถึงคุณค่าพระวรสารผ่านงานด้านสังคมของพระศาสนจักร โดยมุ่งให้การประเมินผลเป็น “พื้นที่เรียนรู้ร่วมกัน” มากกว่าการตรวจสอบ เป็นกลไกสร้างความไว้วางใจ ความซื่อตรง และความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งภายในองค์กรและต่อสังคม ส่งผลให้คาร์ดิสไทยแลนด์สามารถพัฒนางานได้อย่างยั่งยืน มีคุณภาพ และเกิดผลกระทบที่มีความหมายต่อชีวิตของผู้คนและชุมชน

4.5 กลไกความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อสาธารณะ

การส่งเสริมความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อสาธารณะเป็นพื้นฐานสำคัญของพันธกิจคาร์ดิสไทยแลนด์ เพื่อให้การดำเนินงานด้านสังคมของพระศาสนจักรเป็นประจักษ์พยานแห่งความรัก ความซื่อสัตย์ และความยุติธรรม กลไกสำคัญประกอบด้วย การสื่อสารข้อมูลที่เหมาะสมและเข้าถึงได้ เช่น รายงานผลการดำเนินงานประจำปี นโยบายหลักขององค์กร และการจัดการทรัพยากรที่คำนึงถึงจริยธรรมและการคุ้มครองผู้เปราะบาง โดยสร้างสมดุลระหว่างความโปร่งใสและการรักษาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ได้รับผลกระทบ เพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจทั้งภายในและภายนอกพระศาสนจักร

ในขณะเดียวกัน ความรับผิดชอบต่อสาธารณะไม่ใช่เพียงเรื่องโครงสร้างหรือระเบียบ แต่เป็น “วัฒนธรรมความจริงใจและการรับใช้ด้วยหัวใจสุจริต” ที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม จึงจำเป็นต้องมีพื้นที่รับฟังเสียงและข้อกังวลอย่างปลอดภัย เป็นกลาง และสร้างสรรค์ เพื่อการเรียนรู้และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ระบบนี้ช่วยให้ผู้นำ บุคลากร และชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด)

ของพันธกิจ เกิดความเชื่อตรง โปร่งใส และไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทำให้คาร์ดิสไทยแลนด์ไม่เพียงทำงานอย่างตรวจสอบได้ แต่ยังสะท้อนความรักและความซื่อสัตย์ของพระคริสต์ผ่านการปฏิบัติอย่างแท้จริง

4.6 รูปแบบการรายงานผล (Reporting Model)

เพื่อให้การรายงานผลการดำเนินงานของคาร์ดิสไทยแลนด์มีความเป็นระบบ โปร่งใส และสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ รูปแบบการรายงานผลควรเรียบง่าย เข้าใจง่าย และไม่เพิ่มภาระงานแก่ผู้ปฏิบัติ แต่เพียงพอสำหรับการสะท้อนความก้าวหน้าและคุณภาพของงาน โดยประกอบด้วยรายงาน 3 ระดับ ได้แก่

- (ก) รายงานผลย่อเชิงผู้บริหารปีละ 2 ครั้ง ในโอกาสการประชุมคณะกรรมการบริหารคาร์ดิสไทยแลนด์ เพื่อสรุปความคืบหน้าและไฮไลต์สำคัญ
- (ข) รายงานประจำปีที่ครอบคลุมผลการดำเนินงานเชิงปริมาณและคุณภาพ ความโปร่งใสด้านทรัพยากร
- (ค) เสียงสะท้อนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนการสื่อสารเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อสาธารณะ

นอกจากรายงานเป็นเอกสารแล้ว การทบทวนผลการดำเนินงานควรมีมิติ Synodality ผ่านเวทีแบ่งปันและรับฟังร่วมกันอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อให้การรายงานไม่เป็นเพียงการส่งข้อมูล แต่เป็น “พื้นที่เรียนรู้ร่วมกัน” ที่รวบรวมบทเรียน ความหวัง และความท้าทาย และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางปีต่อไป รูปแบบนี้ช่วยสร้างวัฒนธรรมการรับผิดชอบร่วมกัน ความโปร่งใส และการเป็นเจ้าของพันธกิจร่วมระหว่างพระสงฆ์ นักบวช ฆราวาส และชุมชนที่รับใช้

4.7 คุณค่าที่จะเกิดขึ้นจากระบบการวัดผลและประเมินผลนี้

การนำระบบติดตามและประเมินผลอย่างมีส่วนร่วมมาใช้ จะช่วยยกระดับคุณภาพการทำงานด้านสังคมของพระศาสนจักรให้มีความโปร่งใส น่าเชื่อถือ และสอดคล้องกับพันธกิจของคาร์ดิส ทั้งยังเสริมสร้างวัฒนธรรมการจัดการที่ดี (Good Governance) การใช้ทรัพยากรอย่างรับผิดชอบ และการดำเนินงานที่เป็นประจักษ์พยานถึงความซื่อสัตย์และความยุติธรรมในสังคม ส่งผลให้คาร์ดิสไทยแลนด์เป็นองค์กรที่เติบโตอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และได้รับความไว้วางใจจากทั้งภายในและภายนอกพระศาสนจักร

ในมิติมนุษย์และจิตตารมณ์ ระบบนี้ช่วยเสริมพลังแก่ผู้ปฏิบัติงาน พระสงฆ์ นักบวช ฆราวาส และอาสาสมัคร ให้เติบโตทั้งด้านทักษะ วิชาชีพ และจิตตารมณ์คาร์ดิส ขณะเดียวกัน ผู้รับประโยชน์และชุมชนจะได้รับการรับฟัง ได้รับการปฏิบัติด้วยศักดิ์ศรี และเกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตที่มีความหมายและยั่งยืน องค์กรรวมเหล่านี้นำไปสู่การเป็นพระศาสนจักรที่ “ฟังกัน เรียนรู้กัน รับใช้กันด้วยความรัก” และเป็นประจักษ์พยานพระวรสารอย่างเป็นรูปธรรมในสังคมไทย

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสะอาด)

ส่วนที่ 5 ภาคผนวก

ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัย 50 ปีของคาริทัสไทยแลนด์

มองอดีตและปัจจุบัน สู่ทิศทางงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง มองอดีตและปัจจุบัน สู่ทิศทางงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และความต้องการงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย และ 2) เพื่อสร้างอนาคตภาพงานด้านสังคม สู่ทิศทางงานด้านสังคมของพระศาสนจักรไทยในอนาคต แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และความต้องการงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้กำหนดนโยบาย ผู้ขับเคลื่อนงานด้านสังคมพัฒนา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สัตบุรุษ ประชาชน ที่เป็นเครือข่ายงานด้านสังคมพัฒนา ในประเทศไทย จาก 11 สังฆมณฑล จำนวน 245 คน ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล และระยะที่ 2 การสร้างอนาคตภาพงานด้านสังคมของพระศาสนจักรไทยในอนาคต ด้วยเทคนิควิธีการวิจัย EDRF โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 ท่าน ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ทำงานด้านสังคมของพระศาสนจักรไทยในอนาคตของพระศาสนจักรในประเทศไทยจาก 11 สังฆมณฑล

ผลการศึกษาพบว่า

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และความต้องการงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 54.2 เมื่อวิเคราะห์ตามสถานภาพแล้ว ผู้ตอบแบบสำรวจ ร้อยละ 87.9 เป็น ชาวราษฏรผู้ปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ศูนย์สังคมพัฒนา โดยสังฆมณฑลจันทบุรีมีผู้ตอบแบบสำรวจมากที่สุดคือร้อยละ 31.3 ในการดำเนินงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย งานสงเคราะห์ ช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อน มีความเด่นชัดมากที่สุด ร้อยละ 60.2 อีกทั้งเมื่อสำรวจการดำเนินงานด้านสังคม ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ทั้ง 5 ด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.47-4.42 ซึ่งอยู่ในระดับสูง ถึงสูงมาก อีกทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสังคม ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยที่ควรเพิ่มขึ้น คือมิติของงานประสาน เครือข่าย ระหว่างภาคที่ทั้งภายในและภายนอกพระศาสนจักรและการบูรณาการงานร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 44.60 สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ฝ่ายสังคมควรเพิ่มเติม คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร การเสริมสร้างศักยภาพหรือทักษะที่จำเป็นให้กับผู้คน การประสานและบูรณาการการทำงานร่วมกัน เพื่อช่วยคนยากไร้ การมอบทุน/ทุนการศึกษาเพื่อการดำรงชีวิต และการกระตุ้นให้ผู้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมหา แนวทางการแก้ไข

ระยะที่ 2 การสร้างอนาคตภาพงานด้านสังคมของพระศาสนจักรไทยในอนาคต พระศาสนจักรมีบทบาทสำคัญ ในการช่วยเหลือสังคมไทย ผ่านงานด้านสังคมที่หลากหลาย มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยความท้าทายคือการทำงานที่รวดเร็วเน้นกิจกรรม อาจละเลยผลลัพธ์ระยะยาว พระศาสนจักรต้องยึดมั่นในหลักคำสอน มุ่งสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ซึ่งอนาคตเน้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาโครงการเชิงพื้นที่ สร้างความยั่งยืน มุ่งเน้นคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ประเมินผลจากความยั่งยืน ผลกระทบต่อบุคคล ชุมชน และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ โดยอาศัยแนวทาง: เน้นจิตตารมณ์ บูรณาการ มุ่งโครงการยั่งยืน พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : งานด้านสังคมในประเทศไทย; พระศาสนจักรในประเทศไทย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คำสอนหลักในการทำงานพัฒนาสังคม มาจากแนวคิดพื้นฐานที่ว่า “ความยินดีและความหวัง ความทุกข์และความกังวลของประชาชนในยุคนี้ โดยเฉพาะของคนยากจนและผู้ถูกข่มเหงด้วยวิธีใดก็ตาม ล้วนเป็นความยินดี ความหวัง ความทุกข์และความกังวลของบรรดาศิษย์ของพระคริสตเจ้าทั้งนั้น” (สภาสังคายนาวาติกันที่ 2) พระศาสนจักรคาทอลิกตอบสนองต่อสถานการณ์สังคม ทำพันธกิจสังเคราะห์ช่วยเหลือมนุษยชาติ ดังพระวาจาที่ว่า “ท่านต้องรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง” (มธ 22: 39)

พระศาสนจักรในเอเชียตื่นตัวและตระหนักว่า ในฐานะสถาบันต้องสนใจและมีส่วนร่วมในความเป็นไปและปัญหาของสังคมโลก รู้จักการวิเคราะห์และวิพากษ์สังคม มีเครื่องมือในการทำงานพัฒนา ภายใต้ความร่วมมือภายหลังการก่อตั้งสหพันธ์สภาพระสังฆราชแห่งเอเชีย ในปี ค.ศ. 1970 และก่อตั้งสำนักปฏิบัติงานชื่อ “สำนักงานเพื่อการพัฒนามนุษย์” (Office for Human Development) ในปี ค.ศ. 1972 งานด้านพัฒนาสังคมจึงก่อเกิดอย่างเป็นรูปธรรมในพระศาสนจักรท้องถิ่นทวีปเอเชีย

พระศาสนจักรในประเทศไทยเริ่มต้นทำงานด้านสังคมกับผู้ยากไร้ ชาวสลัมย่านดินแดงและห้วยขวาง โดยการนำของคุณพ่อ Alfred Bonnigie คณะเยซูนิต ร่วมกับทีมแพทย์และนักศึกษาอาสาสมัครกลุ่มเล็กๆ และต่อมาคุณพ่อ บุญเลื่อน หมั่นทรัพย์ (ปัจจุบัน พระสังฆราชมีคาแอล บุญเลื่อน หมั่นทรัพย์) ผู้ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้พระศาสนจักรไทยในอดีตตื่นตัวทำงานด้านพัฒนา และเป็นผู้สนับสนุนให้เกิดการขยายแนวคิดงานพัฒนาไปสู่ภาคปฏิบัติโดยแตกแขนงเป็นงานด้านต่าง ๆ ในพระศาสนจักรไทย

ความพยายามของพระศาสนจักรไทยในการทำงานพัฒนาสังคม เกิดผลเป็นรูปธรรมเริ่มจาก 1) งานสงเคราะห์ช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อน 2) งานการศึกษาเพื่อสร้างสำนึก ให้เกิดความเคารพในสิทธิ 3) งานสร้างความเข้มแข็งให้คนยากจนได้ตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง 4) งานรณรงค์เพื่อก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายในระดับโครงสร้าง และ 5) งานประสานเครือข่าย ระหว่างภาคีทั้งภายในและภายนอกพระศาสนจักรและการบูรณาการงานร่วมกัน

โอกาสครบรอบ 50 ปี นับตั้งแต่องค์กร Caritas Internationalis (CI) ตอรับบริการเป็นสมาชิกของสภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา ในปี ค.ศ. 1973 งานพัฒนาสังคมของพระศาสนจักรไทยยังคงดำเนินงานตามจิตตารมณ์และคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร จากอดีตสู่ปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง ในวันนี้ คณะกรรมการคาร์ิตัสไทยแลนด์ เห็นสมควรจัดทำกรวิจัยโอกาสครบรอบ 50 ปี การดำเนินงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย เพื่อเป็นการศึกษาสภาพความเป็นจริงและความต้องการของงานด้านสังคม อีกทั้งเพื่อสร้างอนาคตภาพไปสู่ทิศทางงานด้านสังคมของพระศาสนจักรไทยในอนาคต อันจะนำไปสู่ผลที่เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และความต้องการงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย
2. เพื่อสร้างอนาคตภาพงานด้านสังคม สู่ทิศทางงานด้านสังคมของพระศาสนจักรไทยในอนาคต

ระเบียบวิธีการวิจัย

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด)

การวิจัยนี้ แบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และความต้องการงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย

การศึกษาในระยะที่ 1 เป็นการวิเคราะห์เอกสารของงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย ประกอบด้วย 1) คำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร 2) กฎศรัทธาพระศาสนจักรไทย 2015 3) นโยบายงานด้านสังคมของสภาพระสังฆราช 4) แผนงานอภิบาลด้านสังคมของสังฆมณฑล 5) แนวโน้มและนโยบายงานสังคมพัฒนาของภาครัฐ และ 6) นโยบายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งสำรวจสภาพความเป็นจริงและสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย จากผู้เกี่ยวข้อง

ประชากร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้กำหนดนโยบาย ผู้ขับเคลื่อนงานด้านสังคมพัฒนา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สัตบุรุษประชาชนที่เป็นเครือข่ายงานด้านสังคมพัฒนา ในประเทศไทย จาก 11 สังฆมณฑล จำนวน 600 คน

กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง ผู้กำหนดนโยบาย ผู้ขับเคลื่อนงานด้านสังคมพัฒนา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สัตบุรุษ ประชาชนที่เป็นเครือข่ายงานด้านสังคมพัฒนา ในประเทศไทย จาก 11 สังฆมณฑล จำนวน 245 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม เรื่อง “มองอดีตและปัจจุบันสู่ทิศทางงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย” โอกาส 50 ปี การดำเนินงานด้านสังคมของพระศาสนจักรประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบจำนวน 3 ข้อ และตอนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทยจำนวน 1 ข้อ แบบสอบถามแบบเรียงลำดับ เพื่อเรียงลำดับความโดดเด่นของงานสังคมด้านต่าง ๆ ที่ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) ในปัจจุบัน จำนวน 1 ข้อ และเป็นแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ ได้แก่ จริงในระดับมากที่สุด จริงในระดับมาก จริงในระดับปานกลาง จริงในระดับน้อย จริงในระดับน้อยที่สุด ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 งานสงเคราะห์ ช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อน ด้านที่ 2 งานการศึกษาเพื่อสร้างสำนึก ให้เกิดความเคารพในสิทธิ ด้านที่ 3 งานสร้างความเข้มแข็งให้คนยากจนได้ตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง ด้านที่ 4 งานรณรงค์เพื่อก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายในระดับโครงสร้าง และด้านที่ 5 งานประสานเครือข่าย ระหว่างภาคทั้งภายในและภายนอกพระศาสนจักรและการบูรณาการงานร่วมกัน จำนวน 49 ข้อ และแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและความก้าวหน้าในงานอภิบาลรับใช้สังคมของฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) จำนวน 2 ข้อ โดยก่อนการตอบแบบสำรวจมีการขออนุญาตเก็บข้อมูล และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยแก่ผู้ตอบแบบสำรวจ และให้ผู้ตอบแบบสำรวจลงนามยินยอมการให้ข้อมูลทั้งในรูปแบบออนไลน์ และออฟไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูล: รวบรวมข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และสถิติบรรยาย

ระยะที่ 2 การสร้างอนาคตภาพงานด้านสังคมของพระศาสนจักรไทยในอนาคต เทคนิควิธีการวิจัย EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ เป็นการกำหนดทิศทาง และนโยบาย ในการทำงานด้านสังคมของพระศาสนจักรไทยในอนาคต โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) จำนวน 9 ท่าน ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ทำงานด้านสังคมของพระศาสนจักรไทยในอนาคตของพระศาสนจักรในประเทศไทย จาก 11 สังฆมณฑล มีขั้นตอนดังนี้

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด)

- 1) กำหนดและเตรียมกลุ่มผู้มีประสบการณ์ทำงานด้านสังคมพัฒนาในประเทศไทย จำนวน 9 ท่าน อธิบายขั้นตอนการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัยในระยะที่ 1
- 2) ทำการอภิปรายรอบที่ 1 โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง
- 3) ทำการอภิปรายรอบต่อไป จนกว่าจะได้ข้อมูลที่เพียงพอต่อการเขียนอนาคตภาพ
- 4) วิเคราะห์/สังเคราะห์ หาฉันทามติ
- 5) เขียนอนาคตภาพ (Scenario Write-Up)

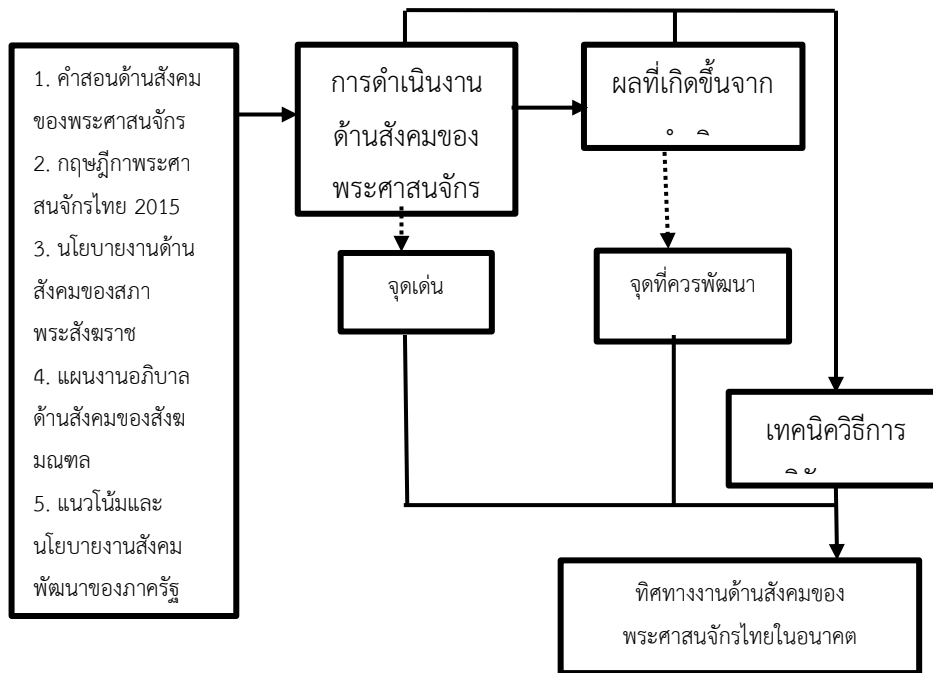
การวิเคราะห์ข้อมูล: การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การสังเคราะห์เชิงระบบ (Systematic Synthesis) และ การเขียนอนาคตภาพ (Scenario Write-Up)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย
2. ได้ร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงานและผลที่เกิดขึ้นของการดำเนินงานด้านสังคมในประเทศไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน วิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา
3. ได้ร่วมกันไตร่ตรองและอภิปราย เขียนอนาคตภาพทิศทางงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทยในอนาคต
4. ได้ทราบผลจากการดำเนินงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย ที่ส่งผลต่อพี่น้องสัตบุรุษและพี่น้องต่างความเชื่อ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง มองอดีตและปัจจุบัน สู่ทิศทางงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย เป็นการศึกษาสภาพความเป็นจริง และสภาพความต้องการงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพความเป็นจริงที่ได้นี้ เป็นข้อมูลสำหรับการสร้างอนาคตภาพงานด้านสังคม สู่ทิศทางงานด้านสังคมของพระศาสนจักรไทยในอนาคต โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และความต้องการงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย ผ่านการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย ประกอบด้วย 1) คำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร 2) กฎศีกาพระศาสนจักรไทย 2015 3) นโยบายงานด้านสังคมของสภาพระสังฆราช 4) แผนงานอภิบาลด้านสังคมของสังฆมณฑล 5) แนวโน้มและนโยบายงานสังคมพัฒนาของภาครัฐ และ 6) นโยบายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีกทั้งสำรวจสภาพความเป็นจริง ผ่านแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย จากผู้เกี่ยวข้อง และระยะที่ 2 เป็นการสร้างอนาคตภาพงานด้านสังคมของพระศาสนจักรไทยในอนาคต เทคนิควิธีการวิจัย EDR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 มาทำการศึกษาและร่วมกันอภิปราย และการสนทนากลุ่ม (Focus group) ผ่านแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง โดยทำการ อภิปราย วิเคราะห์ สังเคราะห์ เนื้อหา เอกสารต่าง ๆ เพื่อหาฉันทามติ สำหรับ การเขียนอนาคตภาพ (Scenario Write-Up) เกี่ยวกับ ทิศทางงานด้านสังคมของพระศาสนจักรไทย ในอนาคต ซึ่งแสดงดังกรอบแนวคิดการวิจัยในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และความต้องการงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการศึกษาสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และความต้องการงานด้านสังคมของพระศาสนจักร ในประเทศไทย แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	ร้อยละ
ชาย	54.2
หญิง	45.8
สถานภาพ	ร้อยละ
บาทหลวง นักบวชชาย นักบวชหญิง บราเดอร์ สามเณร	12.1
ฆราวาสผู้ปฏิบัติงานตน เจ้าหน้าที่ศูนย์สังคมพัฒนา	87.9
เขตศาสนปกครอง	ร้อยละ

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสะอาด)

อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ	22.9
สังฆมณฑลราชบุรี	7.2
สังฆมณฑลจันทบุรี	31.3
สังฆมณฑลเชียงใหม่	2.4
สังฆมณฑลเชียงราย	3.6
สังฆมณฑลนครสวรรค์	4.8
สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี	1.2
อัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง	2.4
สังฆมณฑลนครราชสีมา	3.6
สังฆมณฑลอุบลราชธานี	12
สังฆมณฑลอุดรธานี	8.4

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 54.2 เมื่อวิเคราะห์ตามสถานภาพแล้ว ผู้ตอบแบบสำรวจ ร้อยละ 87.9 เป็น ฆราวาสผู้ปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ที่ศูนย์สังฆมณฑลพัฒนา โดยสังฆมณฑลจันทบุรีมีผู้ตอบแบบสำรวจมากที่สุดคือร้อยละ 31.3

จากนั้นผู้วิจัยได้สำรวจความเด่นชัดของการดำเนินงานด้านสังคม ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยที่เด่นชัด ซึ่งแสดงใน ตาราง 2

ตาราง 2 การดำเนินงานด้านสังคม ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยที่เด่นชัด

มิติของงานสังคม	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
งานสงเคราะห์ ช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อน	60.2	3.99
งานประสานเครือข่าย ระหว่างภาคีทั้งภายในและภายนอก พระศาสนจักรและการบูรณาการงานร่วมกัน	43.4	3.97
งานรณรงค์เพื่อก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายในระดับโครงสร้าง	32.5	3.99
งานสร้างความเข้มแข็งให้คนยากจนได้ตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง	34.9	3.9
งานการศึกษาเพื่อสร้างสำนึก ให้เกิดความเคารพในสิทธิ	24.1	4.14

จากตาราง 2 พบว่า งานสงเคราะห์ ช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อน มีความเด่นชัดมากที่สุดของการดำเนินงานด้านสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย (ร้อยละ 60.2) รองลงมาคืองานประสานเครือข่ายระหว่างภาคีทั้งภายใน และภายนอกพระศาสนจักรและการบูรณาการงานร่วมกัน (ร้อยละ 43.4) งานรณรงค์เพื่อก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายในระดับโครงสร้าง (ร้อยละ 32.5) งานสร้างความเข้มแข็งให้คนยากจนได้ตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง (ร้อยละ 34.9) และงานการศึกษาเพื่อสร้างสำนึกให้เกิดความเคารพในสิทธิ มีความเด่นชัดน้อยที่สุด (ร้อยละ 24.1)

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด)

จากนั้นผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสังคม สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงตามมิติต่าง ๆ ของการดำเนินงานด้านสังคมทั้ง 5 มิติ แสดงดังตาราง 3

ตาราง 3 การดำเนินงานด้านสังคม สอดคล้องกับสภาพ ความเป็นจริง

ข้อ	มิติของงานสังคม	ค่าเฉลี่ย
ด้านที่ 1 งานสงเคราะห์ ช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อน		
1	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ จากโรคติดต่อร้ายแรง หรือภัยพิบัติทางธรรมชาติต่าง ๆ จากความขัดแย้ง/สงคราม	4.06
2	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีแนวทางช่วยเหลือเยียวยาจิตใจของ ผู้ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้ง	3.65
3	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีแนวทางในการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจาก สภาพแวดล้อมที่แปรปรวน	3.61
4	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีการเยียวยาจิตใจ หรือให้กำลังใจแก่ ผู้ทุกข์ร้อนจากปัญหาในชีวิตประจำวัน	3.88
5	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีแนวทางฟื้นฟูชุมชน หรือสังคม หลังเกิดภัยพิบัติ โรคระบาด หรือสถานการณ์ความรุนแรงต่าง ๆ	3.81
6	พระศาสนจักรมีแผน หรือแนวทางเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติต่าง ๆ	3.47
7	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) ให้ส่งเสริมความเข้มแข็ง หรือสนับสนุนชุมชนเพื่อให้ดำเนินชีวิตอยู่ได้แม้เกิดวิกฤติต่าง ๆ	3.99
8	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) สนับสนุน และส่งเสริมศักยภาพ ของชุมชนในด้านต่าง ๆ	3.99
9	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีการปกป้องผู้ที่ถูกคุกคาม หรือได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ หรือแม้กระทั่งเหตุการณ์ความขัดแย้ง	3.82
10	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) ดำเนินงานบริการต่าง ๆ เพื่อคนยากจน	4.23
11	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) ให้ความช่วยเหลือบุคคลชายขอบ หรือบุคคลยากจนอย่างมีคุณภาพ	4.07
12	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) ช่วยเหลือบุคคลต่าง ๆ ด้วยบรรยากาศแห่งความเมตตา เกื้อกูลกัน	4.27
ด้านที่ 2 งานการศึกษาเพื่อสร้างสำนึก ให้เกิดความเคารพในสิทธิ		
13	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) ยึดคำสอน และแบบอย่างของพระเยซู สำหรับการดำเนินงานเพื่อการช่วยเหลือผู้อื่น	4.42

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด)

14	คุณค่าพระวรสาร และคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร เป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินการช่วยเหลือบุคคลต่าง ๆ ผ่านโครงการต่าง ๆ ของฝ่ายสังคม (Caritas Thailand)	4.31
15	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีการสร้างวัฒนธรรมความรักฉันท์พี่น้องให้เกิดขึ้นในองค์กรต่าง ๆ ของพระศาสนจักร	4.01
16	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) ให้ความสำคัญแก่ผู้ยากไร้ หรือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด	4.28
17	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านกิจกรรมและการช่วยเหลือผู้อื่นระหว่างศาสนาต่างๆ และหน่วยงานงานต่าง ๆ	4.06
18	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่าง ๆ เพื่อการทำงานร่วมกัน	3.89
19	กิจกรรมที่ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) ได้ดำเนินการสะท้อนถึงหลักปฏิบัติด้านความรักของพระคริสตเจ้าในบริบทสังคม	4.13
20	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) สอดแทรกแนวคิดทางศาสนา และสิทธิมนุษยชนในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อการสร้างสันติให้เกิดในสังคม	4.16
21	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) ผลักดันให้ผู้คนร่วมกันสร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อการดำเนินชีวิตที่ผาสุก	3.95
ด้านที่ 3 งานสร้างความเข้มแข็งให้คนยากจนได้ตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง		
22	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) กำหนดแนวทางการช่วยเหลือเพื่อลดปัญหาความยากจน	3.82
23	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีการจัดอบรม ให้ความรู้แก่บุคคลต่างๆ/ผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับ ไปใช้ในการดำเนินชีวิต	3.96
24	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) เปิดโอกาสให้บุคคลต่าง ๆ เช่น บุคคลชายขอบ หรือผู้ด้อยโอกาส ได้พัฒนาศักยภาพหรือความสามารถของตนเอง	3.99
25	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) ให้การศึกษาแก่บุคคลต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน	3.87
26	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) รับฟังความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน	3.83
27	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) เปิดโอกาสให้บุคคลต่าง ๆ ทุกระดับได้มีพื้นที่ และโอกาสสำหรับทำงานร่วมกัน	3.93
28	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) ส่งเสริมศักดิ์ศรีของมนุษย์ หรือปกป้องสิทธิพื้นฐานที่มนุษย์ควรได้รับ	4.13
29	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) สร้างความเข้มแข็ง ความรู้ในด้านเศรษฐกิจการเงิน สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม ให้แก่ครอบครัวต่าง ๆ	3.83

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด)

30	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) สนับสนุนและช่วยเหลือให้ทุกคนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม	3.65
31	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) ส่งเสริมให้แต่ละชุมชนมีกลุ่ม-องค์กรต่าง ๆ เพื่อการช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน	3.96
32	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีแนวทางในการแก้ไข พัฒนาช่วยเหลือบุคคลยากจน หรือบุคคลชายขอบ อย่างเป็นรูปธรรม	3.92
ด้านที่ 4 งานรณรงค์เพื่อก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายในระดับโครงสร้าง		
33	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการช่วยเหลือ แก้ไข พัฒนา ส่งเสริมมนุษย์ อย่างเป็นรูปธรรม ชัดเจน	3.86
34	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) เรียกร้องให้แต่ละภาคส่วนปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน	3.96
35	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีการเรียกร้อง หรือรณรงค์ให้แต่ละภาคส่วนได้ตระหนักถึงศักดิ์ศรีและคุณค่าของความเป็นมนุษย์	4.17
36	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีการติดตาม สนับสนุนงานต่าง ๆ เพื่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้	3.83
37	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) เปิดโอกาส/ประสานงานให้แต่ละภาคส่วนได้พบปะกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือสร้างความสัมพันธ์ เป็นเครือข่ายทำงานร่วมกัน	4.05
38	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) จัดรณรงค์ ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ตระหนักถึงผลกระทบจากความยากจน	3.90
39	เปิดโอกาสให้สตรี มีบทบาทในการทำงานของฝ่ายสังคม (Caritas Thailand)	4.14
40	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีความร่วมมือทำงานรณรงค์กับองค์กรต่าง ๆ หรือบุคคลต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ	3.92
41	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีการประสานงานกับองค์กรต่าง ๆ ในระดับประเทศ/ระดับสากล	4.12
ด้านที่ 5 งานประสานเครือข่าย ระหว่างภาคีทั้งภายในและภายนอกพระศาสนจักรและการบูรณาการงานร่วมกัน		
42	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานของพระศาสนจักร เพื่อการช่วยเหลือประชาชน	4.07
43	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) สามารถดำเนินงาน กิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ ในสังคม ร่วมกับองค์กรต่าง ๆ ท่ามกลางวัฒนธรรมที่แตกต่าง หลากหลาย	4.07
44	ส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิกของพระศาสนจักร เพื่อสร้างสังคมที่ผาสุก	4.06
45	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) สร้างเครือข่าย หรือประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ระหว่างสังฆมณฑล ในการทำงานเพื่อผู้ยากไร้/คนชายขอบ ฯลฯ	4.16

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด)

46	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีการร่วมมือกับศาสนาต่าง ๆ เพื่อการทำงานช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และงานส่งเสริมสันติในสังคม	3.96
47	องค์กรของพระศาสนจักรมีความน่าเชื่อถือ และมีประสิทธิภาพ	4.13
48	ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีศักยภาพด้านทุนทรัพย์ ทรัพยากรบุคคล และปัจจัยอื่น ๆ เพื่อการทำงานช่วยเหลือ และส่งเสริมความเข้มแข็งแก่ประชาชน	3.73
49	โครงการต่าง ๆ ของฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ	3.55

จากตาราง 3 พบว่า การดำเนินงานด้านสังคม สอดคล้องกับสภาพ ความเป็นจริง ด้านที่ 1 งานสงเคราะห์ช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อน เรื่องช่วยเหลือบุคคลต่าง ๆ ด้วยบรรยากาศแห่งความเมตตา เกื้อกูลกันมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.27) และเรื่องพระศาสนจักรมีแผน หรือแนวทางเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด (ค่าเฉลี่ย 3.47) ด้านที่ 2 งานการศึกษาเพื่อสร้างสำนึก ให้เกิดความเคารพในสิทธิ เรื่องฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) ยึดคำสอน และแบบอย่างของพระเยซู สำหรับการดำเนินงานเพื่อการทำงานช่วยเหลือผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.42) และฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่าง ๆ เพื่อการทำงานร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด (ค่าเฉลี่ย 3.89) ด้านที่ 3 งานสร้างความเข้มแข็งให้คนยากจนได้ตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง โดยฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) ส่งเสริมศักดิ์ศรีของมนุษย์ หรือปกป้องสิทธิพื้นฐานที่มนุษย์ควรได้รับ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.13) และฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) สนับสนุนและช่วยเหลือ ให้ทุกคนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด (ค่าเฉลี่ย 3.65) ด้านที่ 4 งานรณรงค์เพื่อก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายในระดับโครงสร้าง เรื่องฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีการเรียกร้อง หรือรณรงค์ให้แต่ละภาคส่วนได้ตระหนักถึงศักดิ์ศรีและคุณค่าของความเป็นมนุษย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.17) และฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีการติดตาม สนับสนุนงานต่าง ๆ เพื่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด (ค่าเฉลี่ย 3.83) ด้านที่ 5 งานประสานเครือข่าย ระหว่างภาคีทั้งภายในและภายนอกพระศาสนจักรและการบูรณาการงานร่วมกัน โดยองค์กรของพระศาสนจักรมีความน่าเชื่อถือ และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.13) และโครงการต่าง ๆ ของฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด (ค่าเฉลี่ย 3.55)

จากนั้นผู้วิจัย ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสังคม ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศที่ควรเพิ่มขึ้น แสดงดังตาราง 4

ตาราง 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสังคม ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศที่ควรเพิ่มขึ้น

มิติของงานสังคม	ร้อยละ
งานประสานเครือข่าย ระหว่างภาคีทั้งภายในและภายนอกพระศาสนจักรและการบูรณาการงานร่วมกัน	44.60
งานสร้างความเข้มแข็งให้คนยากจนได้ตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง	41
งานรณรงค์เพื่อก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายในระดับโครงสร้าง	34.90
งานการศึกษาเพื่อสร้างสำนึก ให้เกิดความเคารพในสิทธิ	33.70
งานสงเคราะห์ ช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อน	24.10

จากตาราง ตาราง 4 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยที่ควรเพิ่มขึ้น คือ มิติของงานประสานเครือข่าย ระหว่างภาคีทั้งภายในและภายนอกพระศาสนจักรและการบูรณาการงานร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ร้อยละ 44.60) รองลงมาคือ งานสร้างความเข้มแข็งให้คนยากจนได้ตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง (ร้อยละ 41) งานรณรงค์เพื่อก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายในระดับโครงสร้าง (ร้อยละ 34.90) งานการศึกษาเพื่อสร้างสำนึก ให้เกิดความเคารพในสิทธิ (ร้อยละ 33.70) และงานสงเคราะห์ ช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อน มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด (ร้อยละ 24.10)

จากนั้นผู้วิจัยศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ กิจกรรมที่ฝ่ายสังคม (Caritas Thailand) ควรเพิ่มเติม พบว่า ฝ่ายสังคมควรเพิ่มเติมกิจกรรมที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ดังนี้ งานอบรม ส่งเสริม จัดสัมมนา เพื่อพัฒนาทักษะเช่น ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ ด้านคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร และด้านศักยภาพที่สามารถใช้ชีวิตในสังคม การส่งเสริมการประสานและบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อช่วยคนยากไร้ เช่น กลุ่มวินเซนต์เดอโพล ศูนย์สังคมพัฒนา การอบรมให้ความรู้ด้านอาชีพการเสริมสร้างความรู้และทักษะชีวิต การมอบทุน/ทุนการศึกษาเพื่อการดำรงชีวิต และการกระตุ้นให้ผู้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมหาแนวทางการแก้ไข เช่น ลงพื้นที่ในชุมชน เป็นต้น

ระยะที่ 2 การสร้างอนาคตภาพงานด้านสังคมของพระศาสนจักรไทยในอนาคต

บทบาทของพระศาสนจักรคาทอลิกต่อสังคมประเทศไทย พระศาสนจักรมีหน่วยงานวิเคราะห์สังคมไทย เพื่อติดตามสถานการณ์ทางสังคมอย่างต่อเนื่อง (think-tank) เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์และนโยบายต่าง ๆ ของงานสังคม พระศาสนจักรมีบทบาทต่อการช่วยเหลือสังคมอย่างต่อเนื่อง และทันต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ทางสังคม และงานสังคมมีผลต่อองค์กรอื่น ๆ ในประเทศไทยอีกด้วย สิ่งที่ควรมีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต พบว่า เน้นการไตร่ตรองมโนธรรมของบุคคลที่ทำงาน เพื่อเข้าใจจิตตารมณ์ของการทำงานด้านสังคมอย่างแท้จริง อีกทั้งต้องสร้างจิตตารมณ์ให้แก่ผู้ทำงาน ในอนาคตควรเน้นเรื่องความยั่งยืน และความเข้มแข็งของการทำงานแต่ละโครงการ ลดช่องว่างของการทำงานในด้านช่วงวัยให้ประสานงานกันได้เป็นหนึ่งเดียวกัน นอกจากนี้การทำงานต่าง ๆ ต้องไม่รวมไว้ที่ศูนย์กลาง เน้นการทำงานด้วยกันของทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน มีการสร้างแพลตฟอร์มที่หลากหลาย เพื่อการทำงาน และเป็นพื้นที่ของการทำงานร่วมกัน สิ่งสำคัญคือการทำงานที่สร้างผลกระทบต่อชุมชนสังคมอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง สิ่งสำคัญคือเน้นเรื่องจุดเริ่มต้นของกิจกรรมต้องเน้นที่จิตตารมณ์ของพระเยซูเจ้า

ความท้าทายของงานด้านสังคม การถูกดึงดูดด้วยปัจจัยด้านทาง ๆ ทำให้เราตอบสนองอย่างรวดเร็วผ่านกิจกรรมต่าง ๆ จนหลงลืมความยั่งยืนและผลกระทบที่เกิดขึ้น อีกทั้งความท้าทายที่ต้องเป็นมโนธรรมของสังคมอย่างชัดเจน อาศัยหลักคำสอนของพระเยซูเจ้า โดยพระศาสนจักรสามารถเอาชนะความท้าทายด้วยการยึดจิตตารมณ์ และคำสอนของพระศาสนจักรด้านสังคม

อนาคตของงานด้านสังคม การสร้างพื้นที่ที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการเสวนาร่วมกัน กับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก เพื่อการสร้างการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมอย่างยั่งยืน และมั่นคง นอกจากนี้ยังเน้นเรื่องบริบทของงานด้านสังคมเชิงพื้นที่มากขึ้น มากกว่ากิจกรรมเชิงโครงการ เพื่อความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบททางสังคม สิ่งที่พระศาสนจักรให้ความสำคัญคือด้านคุณค่า และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย ศพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด)

ความร่วมมือ พระศาสนจักรมีความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ภายในพระศาสนจักรเอง เพื่อการส่งเสริมคุณค่า และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อีกทั้งมีการร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรของภาครัฐและเอกชน มีการบูรณาการความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งนี้รูปแบบความร่วมมือที่ควรเกิดขึ้นควรเป็นความร่วมมือกันภายในอย่างเข้มแข็ง ลดช่องว่างระหว่างแผนก ระหว่างองค์กรต่าง ๆ เพื่อการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของสังคม อาศัยจิตตารมณ์และความเป็นหนึ่งเดียวกันในการขับเคลื่อน และการก่อให้เกิดความร่วมมือ

การวัดผลและประเมินผล การวัดผลและประเมินผลงานด้านสังคมของพระศาสนจักรสามารถวัดและประเมินผลได้จากความยั่งยืน และความมั่นคงที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อบุคคล หรือผลกระทบต่อชุมชน บุคคล ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของตนเองและผู้อื่น อาศัยการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การดำเนินชีวิต อีกทั้งประเมินผลจากความยั่งยืน ถึงแม้เวลาจะเปลี่ยนแปลง แต่โครงการที่มียังสามารถดำเนินการต่อเนื่องได้อย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา การทำงานที่เน้นจิตตารมณ์ และมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันกับองค์กรอื่น ๆ เน้นโครงการที่ยั่งยืนและมั่นคงตามสภาพ และลักษณะบริบทของชุมชนและสังคม ซึ่งต้องทำให้แต่ละสังคม ชุมชน เติบโตอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

จากงานวิจัยเรื่อง“มองอดีตและปัจจุบัน สู่ทิศทางงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย” ผู้วิจัย อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และความต้องการงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย จากการศึกษาสภาพความเป็นจริง และความต้องการงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทยจากการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย ประกอบด้วย คำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร ฤกษ์ฎีกาพระศาสนจักรไทย 2015 นโยบายงานด้านสังคมของสภาพระสังฆราช แผนงานอภิปาลด้านสังคมของสังฆมณฑล แนวโน้มและนโยบายงานสังคมพัฒนาของภาครัฐ และนโยบายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแสดงให้เห็นว่า สภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และความต้องการงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทยแบ่งเป็นด้านต่าง ๆ 5 ด้าน ได้แก่ 1. งานสงเคราะห์ ช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อน 2. งานการศึกษาเพื่อสร้างสำนึก ให้เกิดความเคารพในสิทธิ 3. งานสร้างความเข้มแข็งให้คนยากจนได้ตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง 4. งานรณรงค์เพื่อก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายในระดับโครงสร้าง และ 5. งานประสานเครือข่าย ระหว่างภาคีทั้งภายในและภายนอกพระศาสนจักรและการบูรณาการงานร่วมกัน จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานด้านสังคม ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยที่เด่นชัด งานสงเคราะห์ ช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อน มีความเด่นชัดมากที่สุด จากคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร บทที่ 6 ที่กล่าวว่า ด้วยความมุ่งมั่นที่จะรับใช้มวลมนุษย์ พระศาสนจักรจึงยื่นความช่วยเหลือให้แก่ชายหญิงทุกคน โดยไม่มีการแบ่งแยก พระศาสนจักรพยายามร่วมมือกับพวกเขาในการเสริมสร้างอารยธรรมแห่งความรัก บนฐานคุณค่าสากลแห่งสันติภาพ ความยุติธรรม ความเป็นปึกแผ่นและเสรีภาพ ซึ่งจะสำเร็จได้ก็ในองค์พระคริสตเจ้า (ยอห์น ปิรมิซาร์, 2562) งานสังคมของพระศาสนจักรไทยมีความเด่นชัดในสังคม และเป็นไปตามความสำคัญของเอกสารคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร ที่เน้นย้ำถึงการใส่ใจคนยากจน โดยพระศาสนจักรการแพร่กระจายโดยตรง เพื่อประโยชน์ของคนอย่างจน ผ่านทางการจัดตั้งสมาคม และองค์กรการช่วยเหลือต่าง ๆ (สิลม ไชยเผือก, 2545) อีกทั้งฤกษ์ฎีกาสมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย คริสตศักราช 2015 ก็ปรารถนาให้

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด)

มีการการยื่นมือช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์เพื่อบรรเทาความเดือนร้อนของคุณคน เป็นไปตาม รวมทั้งพวกเขาเองก็จะร่วมมือกัน ในกิจการความรักเมตตาตามภาคปฏิบัติให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือแก่พี่น้องผู้ยากไร้และบุคคลชายขอบสังคมในวงกว้างกว่าเดิมตามกำลังความสามารถด้วย (สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาประเทศไทยในมิติด้านสังคมและพัฒนามนุษย์ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ที่ให้ความสำคัญต่อการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางให้มีโอกาสได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนเรื้อรังและป้องกันการส่งต่อความยากจนไปยังลูกหลาน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2565) ความเด่นชัดงานด้านสังคมในลำดับต่อมา คือ งานประสานเครือข่าย ระหว่างภาคีทั้งภายในและภายนอกพระศาสนจักรและการบูรณาการงานร่วมกัน เป็นการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานของพระศาสนจักร เพื่อการช่วยเหลือประชาชน โดยการดำเนินงาน กิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ ในสังคมร่วมกับองค์กรต่าง ๆ ท่ามกลางวัฒนธรรมที่แตกต่าง หลากหลาย จากกลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 ที่พร้อมบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนกลยุทธ์การพัฒนา เพื่อการลดปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2565) ฝ่ายสังคมของพระศาสนจักรไทย สร้างความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อการดูแล ช่วยเหลือสิ่งสร้างของพระเจ้าอย่างดีเสมอมา เป็นไปตามทฤษฎีสามขาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย คริสตศักราช 2015 ที่เน้นย้ำว่าพระศาสนจักรทุกภาคส่วนต้องมองเห็นความสำคัญและร่วมมือกันปกป้องสิทธิมนุษยชน (สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2558) และการร่วมมือกันกับวัฒนธรรมนับเป็นส่วนหนึ่งแห่งการจาริกของพระศาสนจักรในประวัติศาสตร์ (ยอด พิมพิสาร, 2562) ความเด่นชัดด้านถัดมา คือ งานรณรงค์เพื่อก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายในระดับโครงสร้าง พระศาสนจักรมีหน้าที่รณรงค์ตามประเด็นต่าง ๆ เพื่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม ในคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักรชี้ให้เห็นว่าการแสวงหาหนทางที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขในเรื่องนี้ “พระศาสนจักร ไม่มีคำตอบด้านเทคนิคที่จะมอบให้” แต่ “ขอมอบวิธีแก้ไขขั้นแรกของปัญหาเร่งด่วนเรื่องการพัฒนา” (ยอด พิมพิสาร, 2562) การพัฒนาที่พระศาสนจักรเสนอคือ การก้าวไปด้วยกัน เพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไขสิ่งต่าง ๆ ของสังคม ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา พระศาสนจักรประเทศไทย มีการเรียกร้องหรือรณรงค์ให้แต่ละภาคส่วนได้ตระหนักถึงความสำคัญด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ อาทิเช่น คักดิ์ศรีและคุณค่าของความเป็นมนุษย์ การปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน การเปิดโอกาส/ประสานงานให้แต่ละภาคส่วนได้พบปะกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือสร้างความสัมพันธ์เป็นเครือข่ายทำงานร่วมกัน การจัดรณรงค์ ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ตระหนักถึงผลกระทบจากความยากจน เป็นต้น สอดคล้องกับทฤษฎีสามขาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย คริสตศักราช 2015 ที่เน้นย้ำว่า พระศาสนจักรทุกภาคส่วนต้องมองเห็นความสำคัญและร่วมมือกัน ปกป้องสิทธิมนุษยชน ยอมรับ ยกย่องให้เกิดริติและเคารพศักดิ์ศรี (สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2558) ความเด่นชัดด้านถัดมา คือ งานสร้างความเข้มแข็งให้คนยากจนได้ตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง พระศาสนจักรไทยส่งเสริมศักดิ์ศรีของมนุษย์ หรือปกป้องสิทธิพื้นฐานที่มนุษย์ควรได้รับ อย่างชัดเจน จากสมณสาส์นหลังการประชุมสมัชชา "พระศาสนจักรในเอเชีย" ที่กล่าวว่า การพัฒนาเริ่มต้นและสิ้นสุดลงด้วยความเป็นบุคคลทั้งครบของมนุษย์ ซึ่งได้ถูกสร้างขึ้นมาจากพระฉายาของพระเจ้า และได้รับพระพรแห่งศักดิ์ศรีและเสรีภาพ ซึ่งเป็นของแต่ละคนโดยเฉพาะ ซึ่งพระเป็นเจ้าทรงประทานให้ การประกาศระดับนานาชาติเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และการริเริ่มหลายอย่างที่ได้รับความบันดาลใจจากการประกาศนี้ เป็นเครื่องหมายว่า มีการให้ความสนใจเพิ่มขึ้น ในระดับโลกเกี่ยวกับศักดิ์ศรีของมนุษย์ (ยอด พิมพิสาร, 2562) และทฤษฎีสามขาใหญ่ของ

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด)

พระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย คริสตศักราช 2015 ที่ตระหนักว่า “พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ตามภาพลักษณ์ของพระองค์ พระองค์ทรงสร้างเขาตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า พระองค์ทรงสร้างให้เป็นชายและหญิง” (ปฐมก 1: 27) มนุษย์ทุกคนจึงมีคุณค่าและศักดิ์ศรีในฐานะลูกของพระเจ้า ดังนั้น พระศาสนจักรต้องตระหนักว่าพันธกิจรักและรับใช้ด้วยชีวิตที่เป็นประจักษ์พยาน (สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2558) นอกจากนี้ ในเอกสารคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร ได้ชี้ให้เห็นว่ามนุษย์มีศักดิ์ศรีตรงที่พระเจ้าสร้างมา ให้มีภาพลักษณ์เหมือนพระองค์ (ลีลม ไชยเผือก, 2545) การดำเนินงานตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ให้ความสำคัญต่อการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้บุคคลต่าง ๆ เช่น บุคคลชายขอบ หรือผู้ด้อยโอกาส ได้พัฒนาศักยภาพ หรือความสามารถของตนเอง ผ่านการจัดอบรม ให้ความรู้แก่บุคคลต่าง ๆ/ผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับ ไปใช้ในการดำเนินชีวิต อีกทั้งยังสร้างความเข้มแข็ง ความรู้ ในด้านเศรษฐกิจการเงิน สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม ให้แก่ครอบครัวต่าง ๆ สอดคล้องกับกฎปฏิภาสัมชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย คริสตศักราช 2015 ที่เน้นย้ำว่า พระศาสนจักรต้องเลือกอยู่ข้างคนยากจนเป็นอันดับแรก เรื่องนี้จะต้องเป็น “เทววิทยาชีวิต”(Theology of life) ของพระศาสนจักรมากกว่าเป็นเพียงความคิดหรืองานบริการสังคม การเลือกเช่นนี้เป็นวิถีชีวิตของพระศาสนจักรที่ต้องไม่เปลี่ยนแปลงเป็นอื่น (สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2558) และการดำเนินงานสังคมของพระศาสนจักรไทย เป็นไปตามหมวดหมู่ที่ 3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคนตลอดช่วงชีวิต (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2565) และความเด่นชัดของงานสังคมด้านสุดท้าย คือ งานการศึกษาเพื่อสร้างสำนึก ให้เกิดความเคารพในสิทธิ พระศาสนจักร โดยจากสมณสาส์นหลังการประชุมสมัชชา พระศาสนจักรในเอเชีย ที่กล่าวว่าโรงเรียนคาทอลิกมีบทบาทที่สำคัญมากในการประกาศพระวรสาร ในการปรับความเชื่อให้เข้ากับวัฒนธรรม สอนหนทางให้มีการเปิดใจและความเคารพนับถือต่อกันและกัน ตลอดจนหล่อเลี้ยงความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างศาสนาต่างๆ (ยอด พิมพิสาร, 2562) ปัจจุบันโรงเรียนคาทอลิกต่าง ๆ สนับสนุนและส่งเสริมนักเรียนให้มีจิตตารมณ์แห่งความรักและรับใจ มีจิตสำนึกให้รู้จักเคารพตนเอง และผู้อื่น อาศัยกิจกรรม การจัดการเรียนรู้ กระบวนการอบรมที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา โดยระบบการศึกษาของคาทอลิกเน้นไปในการให้การส่งเสริมความเป็นมนุษย์ให้มากยิ่งขึ้น โดยสร้างบรรยากาศให้นักเรียน ไม่เพียงแต่ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น แต่ควรได้รับการอบรมทางด้านการส่งเสริมการพัฒนามนุษย์ทั้งครบ ให้อยู่บนพื้นฐานแห่งคำสอนของพระคริสตเจ้าให้กว้างขวางยิ่งขึ้น (ยอด พิมพิสาร, 2562) อีกทั้งสถานศึกษาคาทอลิกต่าง ๆ เป็นขอบฟ้าแห่งความหวังที่เปิดออก จึงจำเป็นต้องทำให้เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของการศึกษาคาทอลิก ปรากฏอย่างชัดเจนเสมอ (สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2558) การดำเนินงานด้านการศึกษาที่เด่นชัดที่สุด คือ การนำคุณค่าพระวรสาร และคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร เป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินการช่วยเหลือบุคคลต่าง ๆ ผ่านโครงการต่าง ๆ อาศัยการยึดคำสอน และแบบอย่างของพระเยซูสำหรับการดำเนินงานเพื่อการช่วยเหลือผู้อื่น โดยให้ความสำคัญแก่ผู้ยากไร้ หรือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าสถานศึกษามีการสร้างสำนึกให้เกิดความเคารพสิทธิ

2. การสร้างอนาคตภาพงานด้านสังคม สู่ทิศทางการงานด้านสังคมของพระศาสนจักรไทยในอนาคตการสร้าง

อนาคตภาพงานด้านสังคมของพระศาสนจักรไทยในอนาคต โดยใช้เทคนิควิธีการวิจัย EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) นั้น ชี้ให้เห็นว่า พระศาสนจักรมีบทบาทสำคัญในการวิเคราะห์สถานการณ์สังคม และนำข้อมูลมาวางแผนกลยุทธ์เพื่อช่วยเหลือสังคมอย่างต่อเนื่องและทันท่วงที สามารถพิจารณาได้จากการกำหนดนโยบาย และเอกสารต่าง ๆ ของพระศาสนจักร ที่เน้นถึงการสำรวจสถานการณ์ทางสังคม สถานการณ์ทางวัฒนธรรม ปัญหา และ

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด)

ผลกระทบด้านต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ปัจจุบัน จากบทปราศรัยของพระคาร์ดินัลชาร์ลส์ มง โบ (Cardinal Charles Maung Bo) ประธานสหพันธ์สภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งเอเชีย ในพิธีเปิดการประชุม บิชอปแห่งเอเชีย โอกาสครบรอบ 50 ปี ของการก่อตั้งสหพันธ์ฯ (ค.ศ. 1970-2020) เมื่อวันที่จันทร์ที่ 22 สิงหาคม ค.ศ. 2022 ณ สักการสถานบุญราศีคุณพอนิโคลาส บุญเกิด กฤษบำรุง ที่กล่าวถึงสถานการณ์ของพระศาสนจักรในเอเชียว่า “พระศาสนจักรในทวีปเอเชียกำลังถูกท้าทายใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น เราอยู่ท่ามกลางกลุ่มเมฆที่ทำให้เราหายใจไม่ออก จากความขัดแย้ง การพลัดถิ่น การล่มสลายของเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศที่น่ากลัว การระบาดใหญ่ และความอดอยากของคนนับล้าน ลัทธิการทำศาสนาให้เป็นเรื่องของวัตถุ (Secularism) ระบอบประชาธิปไตยเผชิญกับความท้าทายที่รุนแรง พื้นฐานและความรุนแรงทางศาสนา ความสันติภาพของโลก สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ตั้งคำถามกับพวกเราว่า พระศาสนจักรในทวีปเอเชียจะเป็นประกาศกแห่งสันติภาพได้อย่างไร ท่ามกลางความวุ่นวายอันหลากหลายที่เกิดขึ้นทั่วโลกของเรา” ซึ่งให้เห็นชัดว่าพระศาสนจักรให้ความสำคัญกับปัจจุบัน และเน้นการดูแลสิ่งสร้างของพระเจ้า ด้วยแนวทางที่ทันสมัย และเหมาะกับยุคปัจจุบัน ดังใน แผนอภิบาล คริสตศักราช 2010-2015 ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย อภิบาลชุมชนศิษย์พระคริสต์ ร่วมพันธกิจแบ่งปันข่าวดี ที่กล่าวว่า โลกในยุคปัจจุบัน มีปฏิสัมพันธ์กันหลายรูปแบบและหลายมิติมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งทำให้มีโอกาสที่จะขัดแย้งสูง โดยมีโลกาภิวัตน์เป็นต้นเหตุ อีกทั้งยังมีเครือข่ายที่ซับซ้อน ก่อให้เกิดผลกระทบทั่วถึงกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังตัวอย่างของโรคระบาด ภาวะโลกร้อน วิกฤติเศรษฐกิจและการเมือง การก่อการร้ายข้ามชาติ รวมทั้งเรื่องอื่นๆ ที่กระทบคนทั้งโลก ในขณะเดียวกันก็มีผู้ยากไร้จำนวนมากที่ได้รับผลกระทบ เขาเหล่านั้นเป็นผู้ที่อยู่ในฐานล่างของโครงสร้างสังคม ถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์เพื่อการเติบโตของโลกวัตถุนิยม ชนกลุ่มของผู้มีงมงัยกลับบกพร่องด้านศีลธรรมและจริยธรรมซึ่งมีจำนวนมากขึ้น และกลายเป็นผู้ที่ทำลายความดีส่วนรวมของสังคมโลก จนเกิดความเหลื่อมล้ำกันระหว่างประเทศมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด (สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2553) ทำให้พระศาสนจักรในประเทศไทยต้องขับเคลื่อนงานด้านสังคมอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งงานสังคมของพระศาสนจักรไทย มีงานที่หลากหลาย ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การศึกษา การช่วยเหลือผู้ยากไร้ ไปจนถึงการพัฒนาชุมชน โดยเป็นการสร้างความเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ที่เน้นการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถ และจิตสำนึกที่ดี เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระยะยาว อาศัยการสร้างความร่วมมือ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาสังคม (สีลม ไชยเผือก, 2545) โดยการดำเนินงานสังคมของพระศาสนจักรไทยในอนาคต ควรเน้นสร้างจิตตารมณ์ เป็นต้นความตั้งใจจริงและความเข้าใจในปัญหาของสังคมและความยั่งยืน โดยโครงการต่างๆ ต้องออกแบบให้สามารถดำเนินต่อไปได้ในระยะยาว และสร้างผลกระทบที่เป็นรูปธรรม แก่บุคคลกลุ่มเป้าหมาย อาศัยการบูรณาการ การทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดพลังในการแก้ไขปัญหา เป็นไปตาม กฎปฏิภาณสมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยคริสตศักราช 2015 "ศิษย์พระคริสต์ เจริญชีวิตประกาศข่าวดีใหม่" ที่เน้นย้ำว่า พระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยตระหนักว่า การทำงานเป็นทีมและเครือข่ายมีความสำคัญอย่างยิ่ง พระศาสนจักรต้องสร้างเครือข่ายในชุมชนวัดโดยอาศัยองค์กรต่าง ๆ บูรณาการประสานเครือข่ายเพื่อเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์สร้างความเป็นปึกแผ่นหนึ่งเดียวกันในการปฏิบัติพันธกิจร่วมกันของพระศาสนจักรทุกระดับ ทั้งระดับวัด ระดับสังฆมณฑล และระดับสภาพระสังฆราชฯ (สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2558) สอดคล้องกับคำสอนคาทอลิกสำหรับเยาวชน ที่กล่าวว่า การทำงานไม่ได้สิ้นสุดในตัวเองแต่ควรให้บริการเพื่อพัฒนาสังคมมนุษย์ด้วยเหตุนี้ ปฏิกริยารุนแรงที่นำไปสู่ลัทธิคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิกจึงมุ่งมั่นให้เกิดระบบเศรษฐกิจที่มนุษย์ทุกคนร่วมมือกันทำงาน และมีส่วนร่วมในความเจริญรุ่งเรืองที่

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสะอาด)

บรรลุผลสำเร็จ รวมทั้งการเน้นเรื่องค่าจ้างที่เป็นธรรมให้ทุกคนมีชีวิตอย่างสมศักดิ์ศรีและเรียกร้องให้คนรักรวยปฏิบัติคุณธรรมความพอประมาณความร่วมมือร่วมใจ และการแบ่งปัน (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม, 2562) โดยประเด็นด้านความท้าทายและแนวทางการพัฒนา จำเป็นต้องตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินที่เน้นช่วยเหลือที่รวดเร็วและการสร้างการเปลี่ยนแปลงในระยะยาว ต้องสื่อสารหลักคำสอนของพระเยซูเจ้าให้เข้าใจง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้ ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลเป้าหมายแห่งชาวดีทุกคนได้มีโอกาสรับรู้สัมผัสและเชื่อในความรักเมตตาของพระเจ้า โดยผ่านทางชีวิตของคริสตชนแต่ละคน (สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2558) นอกจากนี้การดำเนินงานด้านสังคม ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย ที่ควรเพิ่มขึ้นประการแรกคือ การประสานเครือข่าย ระหว่างภาคีทั้งภายในและภายนอกพระศาสนจักรและการบูรณาการงานร่วมกัน ประการต่อมาคือ งานสร้างความเข้มแข็งให้คนยากจนได้ตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง งานรณรงค์เพื่อก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายในระดับโครงสร้าง งานการศึกษาเพื่อสร้างสำนึก ให้เกิดความเคารพในสิทธิ และประการสุดท้ายคือ งานสงเคราะห์ ช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อน

ข้อเสนอแนะ

1. **ข้อเสนอแนะจากผลวิจัย** จากการสังเคราะห์เอกสารของพระศาสนจักร ที่ทำให้เห็นมิติต่าง ๆ งานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย ได้แก่ ด้านที่ 1 งานสงเคราะห์ ช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อนด้านที่ 2 งานการศึกษาเพื่อสร้างสำนึก ให้เกิดความเคารพในสิทธิ ด้านที่ 3 งานสร้างความเข้มแข็งให้คนยากจนได้ตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง ด้านที่ 4 งานรณรงค์เพื่อก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายในระดับโครงสร้าง และด้านที่ 5 งานประสานเครือข่าย ระหว่างภาคีทั้งภายในและภายนอกพระศาสนจักรและการบูรณาการงานร่วมกัน โดยผู้เกี่ยวข้องสามารถนำการดำเนินงานด้านสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยทั้ง 5 ด้านนี้ เป็นแนวทางในจัดกิจกรรมด้านสังคม เพื่อการอภิบาลตามวัด หรือโรงเรียน อย่างเป็นรูปธรรม และเด่นชัดมากยิ่งขึ้น

2. **ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** การวิจัยเรื่อง มองอดีตและปัจจุบัน สู่ทิศทางงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทย ทำให้ได้แนวทางการนโยบายและทิศทางงานด้านสังคมของพระศาสนจักรในประเทศไทยในอนาคต ดังนั้นการทำวิจัยในครั้งต่อไป อาจศึกษาเอกสารอื่น เพิ่มเติมของพระศาสนจักร เพื่อขยายขอบเขตของแนวทางการดำเนินงานทางด้านสังคม ควบคู่ไปกับนโยบายของภาครัฐ หรือองค์กรอื่น ๆ ที่มีอยู่ในสังคม

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกคริสตศาสนธรรม. (2562). *คำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก (ฉบับใหม่รวมเล่ม)*. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570). (2565, 24 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 139 ตอนพิเศษ 258 ง. หน้า 46.

ยอด พิมพิสาร. (2562). *สมณสาส์นหลังการประชุมสมัชชา "พระศาสนจักรในเอเชีย"*. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.

สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2553). *แผนอภิบาล คริสตศักราช 2010-2015 ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย อภิบาลชุมชนศิษย์พระคริสต์ ร่วมพันธกิจแบ่งปันข่าวดี*. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสะอาด)

สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2558). *กฤษฎีกาสัมชานาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยคริสต์ศักราช 2015 "ศิษย์พระคริสต์เจริญชีวิตประกาศข่าวดีใหม่"*. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.

สีลม ไชยเผือก. (2545). *คำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร ค.ศ.1891 – 1991 เล่ม 1 - 3*. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.

Benedict XVI. (2009). *Encyclical Letter Caritas in Veritate of the Supreme Pontiff Benedict XVI to the Bishops Priests and Deacons Men and Women Religious the Lay Faithful and All People of Good Will on Integral Human Development in Charity and Truth*. Holy See.

John Paul II. (1999). *Ecclesia in Asia: An Evaluation*. Holy See.

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด)

ความเป็นมาของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฝ่ายสังคม ค.ศ. 2026–2030

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฝ่ายสังคม ค.ศ. 2026–2030 เกิดขึ้นท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลอย่างลึกซึ้งต่อคุณภาพชีวิตของพี่น้องผู้เปราะบางในประเทศไทย คาร์ดิัสไทยแลนด์ และสังฆมณฑลต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นต้องทบทวนบทบาท พันธกิจ และแนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้สอดคล้องกับความท้าทายใหม่ ๆ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กระบวนการพัฒนาแผนนี้ริเริ่มจากข้อเสนอแนะสำคัญของการประเมินมาตรฐานการจัดการองค์กรของ สมาพันธ์คาร์ดิัสสากล (CIMS) ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงระบบงานต่างๆ นอกจากด้าน Safeguarding การสรรหาที่ปลอดภัย การคุ้มครองข้อมูล การบริหารความเสี่ยง และการยกระดับการจัดการองค์กรให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งเครือข่าย นอกจากนี้ คาร์ดิัสไทยแลนด์ยังได้เปิดพื้นที่ให้ผู้อำนวยการแต่ละแผนก ทีมงานสังฆมณฑล ภาคี เครือข่าย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันแลกเปลี่ยน วิเคราะห์บริบท และกำหนดทิศทางร่วมกันตามจิตตารมณ์ของการ “ก้าวเดินไปด้วยกัน” (synodality) โดยที่ประชุมผู้อำนวยการแผนกงานต่างๆ ในกรรมาธิการฝ่ายสังคม (คาร์ดิัสไทยแลนด์) ของสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ได้มีมติเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2025 ให้เริ่มกระบวนการพัฒนา แผนยุทธศาสตร์ ร่วมกับสำนักนโยบายและทิศทางของสภาพระสังฆราชฯ อย่างต่อเนื่อง

แผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้สอดคล้องกับคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระสมณสาส์นของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสใน *Laudato Si'* และ *Fratelli Tutti* ที่เน้นทั้งการดูแลบ้านส่วนรวม ความเป็นพี่น้องร่วมกัน และการสร้างสังคมที่ยุติธรรมและเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การจัดทำแผนจึงมิใช่เพียงกระบวนการบริหารจัดการ แต่เป็นการไตร่ตรองถึงพันธกิจของพระศาสนจักรต่อผู้ยากไร้และผู้ถูกทอดทิ้ง

ด้วยเหตุนี้ แผนยุทธศาสตร์ฝ่ายสังคม ค.ศ. 2026–2030 จึงเป็นเอกสารที่สะท้อนความร่วมมือ ความตั้งใจจริง และความหวังของคาร์ดิัสไทยแลนด์ในการพัฒนางานอภิบาลสังคมให้มีคุณภาพ ยั่งยืน และเป็นประจักษ์พยานแห่งความรักของพระคริสตเจ้าต่อสังคมไทยในยุคปัจจุบัน

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด)

(ร่าง) บทส่งท้าย

แผนยุทธศาสตร์ฝ่ายสังคม ค.ศ. 2026–2030 ฉบับนี้ เป็นผลลัพธ์จากการทำงานร่วมกันของคาร์ดิัสไทยแลนด์ สังฆมณฑลต่าง ๆ และภาคีเครือข่าย ที่ตั้งใจแบ่งปันประสบการณ์ ไตร่ตรองถึงความท้าทายในปัจจุบัน และร่วมกัน กำหนดทิศทางที่ตอบสนองต่อพี่น้องผู้เปราะบางอย่างแท้จริง กระบวนการทั้งหมดนี้สะท้อนถึงจิตตารมณ์ซินอด ซึ่งเชิญชวนให้พระศาสนจักร “ก้าวเดินไปด้วยกัน” ด้วยความรับฟังและความร่วมมือ

การดำเนินตามแผนยุทธศาสตร์นี้จะประสบผลได้ด้วยความทุ่มเทของทุกระดับ ตั้งแต่ฝ่ายสังคมของทุกสังฆมณฑล ทีมงานส่วนประสานงานกลางที่สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย คณะนักบวชต่างๆ ตลอดจนจิตอาสาและผู้ร่วมงานทุกคน เราทุกคนจึงได้รับเชิญให้ทำงานด้วยความรับผิดชอบ โปร่งใส และด้วยหัวใจที่มุ่งสู่คนยากจนเป็นพิเศษ เพื่อให้พันธกิจสังคมของพระศาสนจักรเป็นแหล่งแห่งความหวังและการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน

ขอให้พระเจ้าทรงประทานพระพรและพระหรรษทานแก่การทำงานของพวกเรา ให้เราสามารถเป็นประจักษ์พยานแห่งความรัก ความเมตตา และความเป็นพี่น้องกันตามจิตตารมณ์ของ *Laudato Si'* และ *Fratelli Tutti* เพื่อให้สังคมไทยของเรามีความเป็นธรรม มีศักดิ์ศรี และเต็มไปด้วยความหวังมากยิ่งขึ้น

(ร่าง) คำกล่าวขอบคุณ

คาริถัสไทยแลนด์ขอขอบคุณคณะกรรมการทำงานพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ฝ่ายสังคม ค.ศ. 2026–2030 ทุกท่าน ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานอย่างทุ่มเทและต่อเนื่องตลอดกระบวนการ ความเพียรพยายาม การรับฟังซึ่งกันและกัน และการแบ่งปันประสบการณ์อย่างจริงใจ ทำให้แผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้สะท้อนทั้งบริบทปัจจุบันและความต้องการที่แท้จริงของพี่น้องผู้เปราะบางทั่วประเทศ

เราขอขอบคุณผู้อำนวยการทั้ง 8 แผนก ทีมงานฝ่ายสังคมสังคมมณฑลทุกแห่ง คณะนักบวชทั้งชายและหญิง ภาควิชาหรือข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ร่วมให้ข้อมูลเชิงลึก ข้อเสนอแนะสำคัญ และการสนับสนุนในหลากหลายรูปแบบ ซึ่งช่วยให้แนวทางของคาริถัสไทยแลนด์มีความชัดเจน สอดคล้องกับพันธกิจของพระศาสนจักร และตอบสนองต่อความท้าทายด้านสังคมในยุคปัจจุบัน

เป็นพิเศษ เราขอชื่นชมการทุ่มเทของเจ้าหน้าที่ภาคสนาม ผู้ประสานงาน และบุคลากรฝ่ายบริหาร ที่ร่วมกันผลักดันให้กระบวนการจัดทำแผนนี้สำเร็จลุล่วง ทั้งเบื้องหน้าและเบื้องหลัง ด้วยจิตตารมณ์ของความรักและรับใช้ คาริถัสไทยแลนด์ขอขอบคุณทุกท่านที่ “ก้าวเดินไปด้วยกัน” เพื่อพัฒนางานสังคมของพระศาสนจักรให้เข้มแข็ง โปร่งใส และมุ่งมั่นรับใช้พี่น้องผู้ยากจนเป็นพิเศษ

ขอพระเจ้าโปรดประทานพระพรและพระหรรษทานแก่ทุกท่านที่มีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ และขอให้แผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้นำมาซึ่งความหวัง ความยุติธรรม และการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนต่อสังคมไทย

รายชื่อคณะกรรมการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ฝ่ายสังคม ค.ศ. 2026–2030

ผู้ทรงคุณวุฒิ / ที่ปรึกษา

1. พระสังฆราชยอแซฟ วุฒิลีเสศ แห่งล้อม	ประธานกรรมการฝ่ายสังคมฯ และ
ประธานคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อการอภิบาลสังคม
2. พระสังฆราชซิลวีโอ สิริพงษ์ จรัสศรี	ประธานคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อการพัฒนาสังคม
3. พระสังฆราชเปาโล ธวัช สิงห์สา	รองประธานคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อการพัฒนาสังคม
4. คพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด	ผู้ช่วยเลขาธิการสภาพระสังฆราชฯ ฝ่ายสำนักนโยบาย

คณะกรรมการส่วนกลางคาริถัสไทยแลนด์

5. คพ.ไพรัช ศรีประเสริฐ	ผู้ช่วยเลขาธิการสภาพระสังฆราชฯ ฝ่ายสังคม (คาริถัสไทยแลนด์)
6. คุณอัจฉรา สมแสงสว่าง	ผู้อำนวยการแผนกยุติธรรมและสันติ
7. คุณนงเยาว์ ปองจำเริญ	ผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและธุรการ มูลนิธิโคเออร์
8. ทพญ.จันทนา อึ้งชูศักดิ์	ผู้อำนวยการแผนกสตรี
9. คุณอภิญา ทาจิตต์	รองผู้อำนวยการแผนกผู้ท่องเที่ยวและผู้เดินทางทะเล

ตัวแทนฝ่ายสังคมสังคมมณฑล

10. คพ.ศราวิน พัดศรีเรือง	ผู้ช่วยพระสังฆราชฝ่ายสังคม สังคมมณฑลนครสวรรค์
11. คุณรุ่งโรจน์ ตั้งสุรกิจ	ศูนย์สังคมพัฒนา สังคมมณฑลสุราษฎร์ธานี
12. คุณมานพ ผิวเกลี้ยง	ฝ่ายสังคม อัครสังคมมณฑลกรุงเทพฯ (คาริถัสกรุงเทพฯ)

(ปรับล่าสุด ณ วันที่ 20 มกราคม 2026 เวลา 11.42 น. โดย คพ.สุวัฒน์ เหลืองสอาด)

13. คุณบุญนิธิ นามบุญ	ฝ่ายสังคม สังคมณฑลอุบลราชธานี
14. คุณสุนทร วงศ์จอมพร	ฝ่ายสังคม สังคมณฑลเชียงใหม่
15. คุณสุเทพ กิจเต่ง	ฝ่ายสังคม สังคมณฑลจันทบุรี

ตัวแทนคณะนักบวช

16. ช.จันทนา จันทร, RGS	ภคินีคณะศรีชุมพาบาล
17. ช.โนรา ระดมกิจ, SHB	ภคินีคณะพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ

ผู้ประสานงานและเจ้าหน้าที่สนับสนุน

18. คุณจิรวัดน์ เจนผาสุก	สำนักผู้ช่วยเลขาธิการสภาฯ ฝ่ายสังคม (คาร์ิตส์ไทยแลนด์)
19. คุณวิจันทรา วัฒนศิริ	สำนักผู้ช่วยเลขาธิการสภาฯ ฝ่ายสังคม (คาร์ิตส์ไทยแลนด์)
20. คุณลักษมี เกษมวงศ์ราช	สำนักผู้ช่วยเลขาธิการสภาฯ ฝ่ายสังคม (คาร์ิตส์ไทยแลนด์)